

Izhaja vsak petek. Izdaja Časopisno založniško podjetje Primorski tisk Koper. Naslov uredništva in uprave: Koper, Cankarjeva 1, telefon 170. Posamezni izvod 10 din. Celoletna naročnina 500 din, polletna 250 din, četrtletna 130 din. Za inozemstvo letno 1000 din ali 3,5 dolarja. Bančni račun 602-70-1-181. Prilogo Uradni vestnik okraja Koper prejema naročniki brezplačno. Rokopisov ne vračamo.

S PLENUMA OKRAJNEGA ODBORA SZDL KOPER

SOCIALISTIČNA ZVEZA V BOJU ZA NAPREDEK na vseh področjih družbenega življenja

Vso podporo in pomoč prizadevanjem za uvedbo pravilnega nagrajevanja po delu — Za naprednejše kmetovanje — O manjšinski politiki in dvojezičnem šolstvu

Minuli torek dopoldne so se sešli v sejni dvorani Okrajnega ljudskega odbora v Kopru na svojo prvo sejo članov novotvoljenega plenuma Okrajnega odbora SZDL.

Na dnevnem redu zasedanja je bilo kot prvo konstituiranje predsedstva, organizacijskega sekretariata ter potrebnih komisij, dalje poročilo in razprava o bodočem delu odbora na podlagi smernic in sklepov portoroške konference SZDL koprškega okraja, poročilo Izdajateljskega sveta Slovenskega Jadrana in razprava o našem glasilu ter razno.

Pod vodstvom predsednika Alberta Jakopiča-Kajtimira je nato plenum izvolil 21-člansko predsedstvo, 7-članski organizacijski sekretariat ter komisije za družbeno upravljanje, za družbene organizacije, za delo med ženami in komisijo za italijansko manjšino. Sedav omenjenih organov novega okrajnega foruma SZDL je objavljen na tretji strani zgoraj.

Nato je predsednik Kajtimir razgrnil pred plenum načrt dela za prihodnje obdobje in posebej poudaril najvažnejše naloge v tem času. Govoril je predvsem o najbolj nujnih tekočih nalogah v podjetjih in na vasi: o temeljitih pripravah in pravočasnem sprejemanju tarifnih pravilnikov in doslednem uvajanju nagrajevanja po delu ali enoti proizvoda, o povezovanju med podjetji in komunami, o realnih delovnih mestih v podjetjih, o odpuščanju odvečne delovne

sile, o formiranju in trošenju sredstev po naših komunah, o naših naporih za dvig kmetijske proizvodnje, o pogojih izboljšanja kmetovanja v našem okraju, o kooperacijah med zadrugami in individualnim kmetijskim proizvajalcem, o strokovnem in pošolskem izobraževanju, o prekvalifikaciji delovne sile, o izkoriščanju sleherne rezerve ter o skrbnem in varčnem gospodarjenju na vseh področjih življenja.

Nadalje je tovarš Kajtimir govoril o pomenu dvigovanja proizvodnosti in krepitve našega gospodarstva ne samo za izboljšanje življenjskih pogojev naših delovnih ljudi, marveč tudi glede na naš zunanji ugled, na pričakovanja svobodoljubnih narodov, ki jih ti v svojem iskanju pomoči brez političnih koncesij stavljajo v naše zmogljivosti. Iz tega zaupanja v naše sposobnosti, v naš razvoj in pravilnost naše politike raste v svetu vedno bolj naš ugled.

Ko je tovarš Kajtimir govoril o vseh teh nalogah, ki so zdaj pred nami, je posebej poudaril vlogo subjektivnega činitelja in nakazal našo najvažnejšo nalogo v tem času: na vso moč krepiti in osamosvajati osnovne organizacije Socialistične zveze na terenu — sicer bedeti nad njihovim delom in jih k temu delu vzpodbujati, toda pustiti jim vso pobudo za konkretno akcijo, ki se lahko večkrat zaradi trenutnega stanja močno razlikuje od enotnega koordiniranega političnega dela SZDL v okviru občine ali okraja. Prav v takih pogojih in v takem delu bo rasla samozavest pri članih osnovnih organizacij, rasel bo ugled in pomen organizacije kot političnega činitelja, s čimer se bo neposredno okrepila tudi povezanost in pripadnost članstva tej svoji močni in ugledni organizaciji. Zato je potrebno, da SZDL res razpravlja o vseh vprašanjih in o vseh problemih vsak-

danjega življenja na svojem področju in se pri tem v svoji konkretni politiki in akciji ravna po trenutnem položaju: v skladu z našim splošnim družbenim razvojem posreduje in pomaga odstranjevati napake in ovire na poti do lepšega življenja, kakršnega smo si zamislili.

Po obsežnem poročilu predsednika Kajtimira se je razvnela življenjska (Nadaljevanje na 3. strani)

NADALJEVANJE POROČILA S PLENUMA OKRAJNEGA ODBORA SZDL KOPER

Most zблиževanja in sporazumevanja

Demokratičen odnos do manjšin je element dejavnega sožitja, temeljni kamen prijateljskih odnošajev in sodelovanja med dvema sosednima narodoma — Dvojezično šolstvo je revolucionarna gesta, ki bo še bolj zblížala oba naroda, hkrati pa okrepila njuno individualnost

Ze prva okrajna konferenca SZDL junija 1956 se je razen obstoječega in zjamčenega italijanskega šolstva v našem okraju zavzela tudi za uvedbo obče dvojezičnosti na obmejnem področju našega okraja, kjer skupaj s slovensko jezikovno večino prebiva tudi italijanska narodnostna manjšina. Iz različnih objektivnih vzrokov tega sklepa doslej ni bilo moč uresničiti, zdaj pa je Socialistična zveza našega okraja na svoji zadnji plenarni seji priporočila čimprejnjše uresničenje te zamisli. Gre za uvedbo dvojezičnosti na obalnem področju občin Koper, Izola in Piran, kjer med nami živijo tudi Italijani. Okrajni odbor SZDL se zavzema za uvedbo dvojezičnosti v šolstvu in uradnem poslovanju na vseh področjih življenja.

Prav gotovo bo uvedba dvojezičnosti revolucionarna in zelo konkretna gesta, ki bo na najbolj očiten način še bolj izpričala našo iskreno internacionalistično politiko, naše iskrene napore za

VELIKO RIO JAVNO ZREBANJE novega avtomobila FIAT-600 bo v nedeljo, 5. aprila 1959, ob 15. uri na trgu pred Ložo v Kopru (v primeru slabega vremena v koprskem gledališču)! Nastopi Kvintet bratov Avsenikov s pevcema Dano Filipičevo in Francem Korenom ter napovedovalcem Marjanom Marincem-Borisom! Vstop prost!

RIO
R
I
O
RIO

Portorož tudi letos MESTO ZASEDANJ

Ta teden sta bili v Portorožu dve zasedanji. V sredo, 1. aprila so se v »Ljudskem domu« zbrali na posvetovanje zveznega značaja predstavniki gostinskih zbornic in gostinskih podjetij iz vseh naših republik. Razpravljali so o nagrajevanju po učinku dela v gostinstvu. Posvet je organiziral republiški odbor Zveze sindikatov trgovinskih, gostinskih in turističnih delavcev.

V Portorožu je bilo ta teden tudi posvetovanje predstavnikov vseh jugoslovanskih zastopstev tovarne motornih koles »TOMOS«.

Minulo soboto so v Remontni ladjedelnici Splošne plovbe v Piranu znova praznovali: v morje so spustili drugi pravkar dograjeni vlečni tanker za tekoča goriva. Zgradili so ga za račun Jugoslovanskega rečnega brodarstva v Beogradu. Skupaj z onim, ki je bil pred nedavnim dokončan, ju bo zdaj vlačilec potegniti po morju in Donavi v matično beograjsko pristanišče na Čukarici ob Savi

NA POSTOJNSKEM IN PIVŠKEM IMAJO NOVO OBČINSKO VODSTVO

Izbrali so najboljše izmed sebe

V nedeljo so bile na Postojnskem in Pivškem, kjer sta se s 1. januarjem združili občini Po-

stojna in Pivka v novo postojnsko občino, prve volitve v občinski ljudski odbor. Ze teden dni prej so na številnih sestankih razpravljali volivci o kandidatih in o nalogah vseh občanov, ki jih morajo rešiti letos in v prihodnjih letih.

Ze zgodaj zjutraj, čeprav je bilo vreme deževno, so se začeli zbirati pred volišči volivci, ki so želeli čimprej glasovati za svoje kandidate. Zato je že nekaj minut po 7. uri občinska volilna komisija dobila prva poročila s številnih volišč o razveseljivi volilni udeležbi. Tako so z volišča v Slovenski vasi na Pivškem že ob 7,15 sporočili, da so volitve zaključili. Kmalu so prispela podobna poročila z volišč Rakuč, Dolenja Košana, Gradec, Studeneč, Landol in še iz drugih krajev. Do 12. ure so na nekaterih voliščih že zaključili volitve z maksimalno udeležbo, na drugih pa so bile volitve v polnem teku in skoraj pred zaključkom.

V Gorenjah, Bukovju in Prednjami so prišli na volišče z godbo in zastavami, pa tudi drugod ni

zblíževanje vseh ljudi na svetu, za mirno in konstruktivno sodelovanje, za enakopravne odnose med ljudmi. Vedno smo gledali v manjšini most za zblíževanje dveh sosednih narodov, element aktivne koeksistence, temeljni kamen enakopravnih in prijateljskih odnošajev med dvema sosedoma. Prvič v zgodovini pa je primer, da začenja brez kakršnihkoli formalnih mednarodnih obveznosti takšno sodelovanje in sporazumevanje med dvema državama z različnima družbenima sistemoma uvajati en partner sam po svoji lastni iniciativi. Ljudi, ki so vsak dan v stiku, ki žive pravzaprav pomešani med seboj na praktično odprti meji, pri tem prav nič ne sme motiti različnost družbenega sistema in političnega prepričanja.

Zaradi naše načelne internacionalistične politike, s katero smo uresnili tudi lastno narodnostno vprašanje jugoslovanske skupnosti narodov, je manjšinsko vprašanje v naši državi urejeno veli-

ko povoljnejše za vse manjšine pri nas, kot pa za naše narodnostne skupine v sosednih državah. Vse manjšine imajo pri nas svoje šolstvo, svoje zastopnike v organih ljudske oblasti, v političnih forumih, v organih družbenega in delavskega upravljanja, imajo svoje kulturne organizacije in uživajo popolno enakopravnost na vseh področjih družbenega udejstvovanja.

Ne gre pa samo za te mednarodno zjamčene pridobitve italijanske narodne manjšine pri nas. Gre namreč za to, da ob svojem manjšinskem šolstvu, ki ga imajo, njeni pripadniki ne morejo priti do vseh potrebnih kvalifikacij, do strokovnega šolanja, do administrativno-upravnega ka-

Iz zgodovine

KPJ
IN DELAVSKEGA GIBANJA

4. in 5. aprila 1921 so istrski delavci in kmetje Krnice pri Pulju z orožjem odbili naval fašistov.

6. aprila 1919 so sprejele slovenske socialdemokratske organizacije Julijske krajine na meddeželni konferenci v Trstu načela in taktiko oktobrske revolucije in so se izrekle za diktaturo proletariata.

6. aprila 1941 so Nemčija, Italija, Madžarska, Romunija in Bolgarija napadle Jugoslavijo.

7. aprila 1944 je bila v Črnem kalu ustanovljena celica SKOJ.

8. aprila 1943 je bil v Bezovici pri Kopru ustanovljen terenski odbor OF.

8. in 9. aprila 1940 je bil na pobudo KPJ v Beogradu mirovni kongres študentske mladine Jugoslavije. Razen enega slovenskega delegata so bili vsi drugi delegati retirani še pred začetkom kongresa.

10. aprila 1941 je bil prý CK KPJ ustanovljen vojni komite z nalogo, da organizira oboroženo borbo proti okupatorju.

10. aprila 1943 sta bili ustanovljeni prvi primorski brigadi in sicer V. brigada Simona Gregorčiča in 6. brigada Ivana Gradnika.

OBČNI ZBOR OKRAJNE ZVEZE TVD PARTIZAN

Redni letni občni zbor okrajne zveze TVD Partizan bo v Kopru 2. aprila ob 9,30 v mali dvorani koprškega gledališča. Pred občnim zborom je uprava razdelila posebno poročilo v obliki brošure, v katerem opisuje lansko leto in nakazuje probleme, ki jih bodo morali na občnem zboru rešiti. Iz poročila je razvidno, da je v okraju 25 društev Partizan z okrog 3500 člani.

Spravek DO SVETU

NADVSE KORISTNO POTOVANJE

Generalni sekretar OZN Dag Hammarskjöld je zaključil enomesečno potovanje po devetih azijskih državah in SZ. To potovanje je bilo po njegovi izjavi izredno koristno za dosego enotne vloge OZN na področju svetovnega miru in varnosti. V Burmi, Laosu, Kambodži in Malaji se je zanimal bolj za rezultate programov pomoči in manj za politične probleme, medtem ko je v Indiji, Pakistanu, Nepalju in Afganistanu obširno razpravljalo o mednarodnem položaju. Svoje potovanje je zaključil s razgovori s Hruščevom, kjer je šlo verjetno za neformalno izmenjavo misli glede stališča sovjetske vlade do sedanje pereče svetovne problematike. Ta sestanek je bil v neposredni zvezi z dejstvom, da je berlinsko vprašanje že dolgo na dnevnem redu Varnostnega sveta, vendar pa doslej še ni prišlo v razpravo.

SZ ZA POGODBO O NENAPADANJU

Vlada Sovjetske zveze je ponovno predlagala sklenitev pogodbe o nenapadanju med Atlantsko in Varšavsko zvezo. SZ je mnenja, da bi sklenitev takšne pogodbe na bližnjem izrednem zasedanju Sveta NATO vplivala na to, da bi sedanji razvoj mednarodnega položaja šel hitreje po poti krepitve prijateljskih stikov med državami in ustvarjanja

vzdušja zaupanja. Sovjetska vlada predlaga tudi, naj bi obe zvezi sprejeli predlog poljske vlade o pasu v srednji Evropi brez atomskega orožja.

ITALIJA SE OBOROŽUJE

Med ZDA in Italijo je bil podpisan sporazum o zgraditvi raketnih oporišč v Italiji. Tako je Italija prva, ki je dovolila na svojem ozemlju gradnjo oporišč za projekte na srednje daljavo z atomskimi navoji. Razni komentatorji označujejo to potezo italijanske vlade kot težnjo, da Italija noče slišati o razredčenju oboroženih sil v Evropi, saj se oborožuje z orožjem, ki je bolj napadalnega, kakor obrambnega značaja.

CIPER BO V KRATKEM DOBIL VLADO

Vodja ciprskih Grkov nadškof Makarios in vodja ciprskih Turkov dr. Kučuk sta se sestala s svojimi sodelavci, da bi sestavili listo kandidatov za prvo časovno ciprsko vlado. Kakor je znano, bo v tej vladi 7 ministrov turške narodnosti. Začasna vlada bo opravljala svoje dolžnosti do februarja prihodnjega leta, ko bo Ciper proglašen za republiko.

Vnebojvestah

NEW YORK: V New Yorku in Bostonu so bile velike demonstracije proti nadaljnjim poskusom z jedrskim orožjem. Demonstranti so zahtevali, naj tri velesile čimprej dosežejo sporazum o prekinitvi poskusov z jedrskim orožjem.

MOSKVA: V vzhodni Sibiriji bodo začeli graditi prvo kaloriferno centralo, ki bo izkoriščala vulkansko energijo. Ta centrala bo zgrajena na vulkanskem področju južnega dela otoka Kamčatke, kjer so velike rezerve energije podzemeljskih plinov.

PARIZ: Tropsko deževje je povzročilo na otoku Madagaskarju katastrofalne poplave. Iz glavnega mesta Tananarive se je evakuiralo 40.000 ljudi.

RIM: Predsednik Vseafriške narodne konference Tom Mboya je izjavil, da mora Velika Britanija dati Njasi in Severni Rodeziji popolno neodvisnost in da se mora zavzeti tudi za pravice Afričanov v Južni Rodeziji.

WASHINGTON: Ameriška atomska podmornica »Skate« je po 12-dnevni plovbi pod ledom vplula na površino točno na Severnem tečaju. Podmornica je preplula okrog 5.000 km in prebila ledeni oklep, kar je prvi primer v zgodovini.

Piranska občina v čast 40. obletnice KPJ

V piranski občini so se pretekli teden začele skupne akcije raznih kolektivov in organizacij, da s prostovoljnim delom prispevajo k ureditvi in olepšanju Pirana in drugih krajev v občini, ki so že začeli letošnjo turistično sezono. Med prvimi so se teh akcij udeležili uslužbenci občinskega ljudskega odbora, občinskega komiteja ZKS in Uprave komunalnih dejavnosti. Tudi v aprilu je na programu, da se s

prostovoljnim delom odstrani več ruševin in na pol podrtih zgradb in da se na njihovem mestu uredi otroška igrišča ali vsaj skromna zelenica, v Portorožu pa bodo popravili stranske ceste in izprehajališča. Piranska mladina je posebno prizadevna pri adaptiranju mladinskega doma, ki bo popolnoma preurejen.

Kot pri delovnih akcijah je tudi na drugih področjih marljiva zlasti mladina. Tako pripravljajo

mladinci in mladinke za »Dan delovnih brigad« akademijo, na kateri bo na sporedu poleg recitatorjev in pevskega zbora tudi enodejanka »Korajža velja«.

V Luciji pa je posebno živahna broderska sekcija Ljudske tehnike. Pionirji v tej sekciji imajo tedensko po 2 uri teorije o ladjevju, mladinci in starejši člani te organizacije pa so že zgradili 2 čolna.

Študij programa in statuta ZKJ po osnovnih organizacijah je končan, v teku pa je še študij višje stopnje, ki obsega 22 tem iz različnih področij programa naše partije in naše družbene ureditve ter splošnega razvoja.

Po osnovnih organizacijah ZKS je tudi v teku pretres članov SZDL, ki bi prišli v poštev za sprejem v članstvo ZKJ. V marcu je bilo v vseh osnovnih organizacijah piranske občine sprejetih na novo v ZKS skupno 41 oseb, od tega večina delavcev. Jule

Koprski šahisti za jubilej KPJ

Koprsko šahovsko društvo je začelo izvajati obsežen program prireditev v počastitev štiridesete obletnice ustanovitve KP Jugoslavije. V ponedeljek zvečer je odigral prvokategorik Ljuban Omladič simultanko proti štirinajstim članom sindikalnih podružnic okrajnega in občinskega ljudskega odbora. Omladič je 13 partij dobil, remizirala pa je Ela Samec. V prihodnjih dneh bodo igrali simultanke tudi drugi najmočnejši igralci Kopra, in sicer Zavec, Gerželj, inž. Verk in Habič.

Koprsko šahovsko društvo je tudi sprejelo organizacijo tekmovanja za pokal maršala Tita, prav tako v počastitev 40-letnice ustanovitve KPJ. V to tekmovanje se lahko vključijo vsa šahovska društva, delovni kolektivi, šole, organizacije in podobno. V Kopru se je že prijavilo osem ekip (2 ekipe šahovskega društva, 2

ekipi Tomosa, mladinska ekipa OLO, TNZ in Elektro Koper), pričakujejo pa še nadaljnje prijave. Vsako moštvo bo nastopilo s štirimi igralci.

Sestanek kapetanov vseh prijavljenih (in naknadno prijavljenih ekip) bo v nedeljo, 5. aprila, ob 11. uri dopoldne v kavarni Loža.

Novice TRŽAŠKEGA

Odbor za slovensko šolo, v katerem so predstavniki vseh slovenskih osrednjih kulturnih organizacij ter političnih skupin, je pred dnevi poslal vladnemu generalnemu komisarju pismo, v katerem zahteva odstranitev napak v letošnjih spravevalih dijakov slovenskih šol. Na predčasne pritožbe sindikata slovenske šole je bilo objubileno, da bodo izdali nova spravevala, ki ne bodo žalila slovenske manjšine, kasneje pa je bilo dokončno odločeno, da spraveval ne bo-

do popravili in da jih bodo razdelili učencem takšna kot so, z vsemi napakami in z zapostavljanjem slovenskega jezika. V spravevalih so namreč jezikovne napake v besedilu, slovensčina pa je kot učni predmet zapostavljena, ker je na podrejenem mestu. Razen tega sedanja spravevala niso v skladu z vpisnicami. Odbor za slovensko šolo je poslal protestno pismo tudi mešani jugoslovansko-italijanski komisiji.

Pretekli teden je bila na Tržaškem zelo razgibana sindikalna dejavnost. Bilo je več sindikalnih zborovanj, na Uradu za delo so bila pogajanja z delodajalci, pekovski delavci so stavkali dva dni, uslužbenci trgovin, ki so napovedali stavko za petek in soboto, pa niso stavkali, ker so njihovi delodajalci pristali na pogajanja. Vladni generalni komisar je namreč priporočil delodajalcem, naj se pogajajo s sindikati, ker ni želel stavke za velikonočne praznike.

Spor med trgovci in uslužbenci traja že več mesecev, ker delodajalci niso hoteli slišati o izboljšanju prejemkov ter delovnih pogojev svojih uslužbencev, pač pa so celo napovedovali še večje izžemanje. Pod grožnjo, da bodo stavkali ter pod pritiskom javnega mnenja in posredovanjem vladnega generalnega komisarja so delodajalci šele v zadnjem trenutku pristali na pogajanja.

Zanimivo je to, da lastniki pekarn še vedno trmasto vztrajajo pri svojem stališču. Pekovski delavci so sicer prekinitvi stavko, vendar pa ni izključeno, da je ne bodo nadaljevali, ker želijo prisiliti delodajalce, da bi upoštevali zakonske predpise glede zaščite vajencev, glede nočnega dela, dopustov in letnih počitnic.

Po uradnih podatkih je imelo tržaško pristanišče v prvih dveh mesecih za 170.758 ton manj prometa, kot v istem razdobju lani. Značilno je, da promet v tržaškem pristanišču zadnja leta stalno pada. Zaradi tega zahtevajo tržaški gospodarstveniki in sindikati, naj bi vlada preprečila nadaljnje upadanje prometa, pa čeprav tržaško pristanišče še vedno prinaša državi izdaten dobiček in dotok solidne tuje valute.

Tržaško vodstvo MUIS (Enotno gibanje socialistične solidarnosti) je na svoji zadnji seji imenovalo komisijo, ki naj naveže stike s federacijo Socialistične stranke in naj pripravi vse za združitve z njo. Kakor je znano, je gibanje MUIS nastalo po odcipitvi levega krila italijanske Socialnodemokratske stranke, ker se ni strinjalo s politiko Saragata. To gibanje zagovarja zahtevo po združitvi s Socialistično stranko.

OBISKALI SO DOM SREČKA KOSOVELA

Postojnski osmošolci so pred dnevi obiskali Tomaj, kjer je bil doma pesnik Krasa Srečko Kosovel. Na njegov grob so položili cvetje. Ob tej priložnosti je prof. Sivec govoril o pesnikovem življenju in delu, medtem ko so dijaki recitali nekaj njegovih pesmi ter zapeli žalostinke.

VABIMO

vodstva sindikalnih organizacij, vseh vrst šol, internatov ter organizacij SZDL, da postavite v svojih organizacijah enega ali več poverjenikov Prešernove družbe, obstoječim pa nudite čim več pomoči. Naslove novih poverjenikov pa javljajte svojim občinskim odborom Prešernove družbe ali pa upravi v Ljubljani, Erjavčeva 14/a, telefon: 21-048.

Urejuje uredniški odbor. Glavni in odgovorni urednik Rastko Bradašnja. Tiska tiskarna CZP Primorski tisk

POZIV

Republiški odbor za proslavo 40-letnice KPJ v Sloveniji pripravlja skupno z Zgodovinskim arhivom CK ZKS in Muzejem NO razstavo »40 let obstoja Komunistične partije Jugoslavije« in s tem v zvezi poziva vse tovaršice, ki razpolagajo s kakršnimi koli materiali zgodovinske vrednosti iz dobe delovanja Komunistične partije Jugoslavije 1919—1959.

Pododbor za razstavo bo lahko koristno uporabil prav vse, kar se nanaša na delovanje Partije na raznih področjih javnega življenja, to je pisano in tiskano gradivo (zapiski, pisma, beležke, dopisi, okrožnice, poročila, letaki, brošure, časopisi, revije, knjige — zlasti take z rokopiisnimi pripombami, fotografijami, članske izkaznice, propustnice in osebni dokumenti, skice, zemljevidi). Še bolj bo odbor potreboval predmete kot zastave in uniforme raznih delavskih in sploh naprednih društev, žige, razmnoževalne aparate za ilegalno literaturo, štance, značke, torbice in kovčke, predmete, ki so jih ljudje izdelali ali uporabljali v zaporih in internacijah, orožje, opremo iz bunkerjev, bolnic in tehnik, predmete za maskiranje, predmete za mučenje borcev za svobodo, pripravne za sabotažo, pisalne stroje, črke in ostale tiskarske pripomočke itd.

Prosimo, da vsak kos, ki ga pošljete, pa naj bo to pisan dokument ali predmet, zanesljivo dokumentirate, se pravi natanko poveste, kdo ga je uporabljal, v kakšne namene, kdaj in druge podrobnosti. Na fotografijah je treba označiti osebe s številkami in napisati k številkam legalna in ilegalna imena.

Vse, kar želite oddati, pošljite ali prinesite osebno v Zgodovinski arhiv CK ZKS, Ljubljana, Trg revolucije 1.

Materiale odkupujemo ali sprejemamo v posojilo. Odbor jamči za vrnitev izposojenih materialov. Od materialov, ki jih bo možno preslikati, bodo tovaršice poleg svojih materialov prejeli še nove kopije z istočasno povrnitvijo vseh stroškov pošiljanja. Fotografije vrnemo v 14 dneh, ostalo po razstavi.

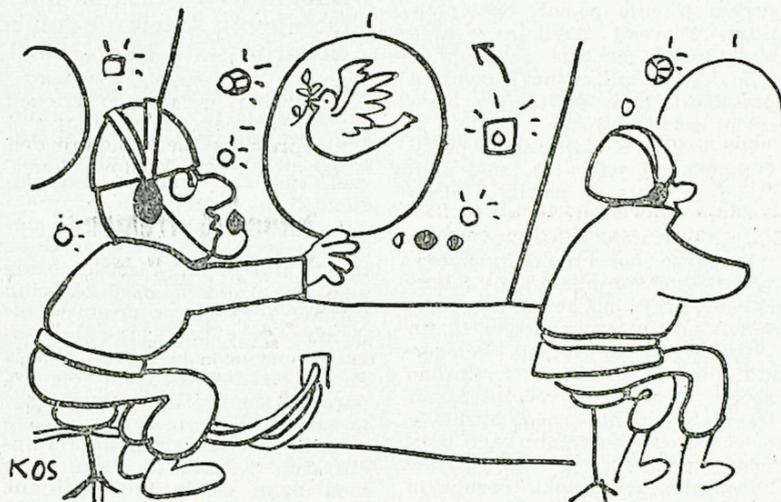
Materiale poslati ali pa sporočiti naslove, kje se nahajajo, čimprej ali vsaj do 15. aprila 1959 na naslov: Zgodovinski arhiv CK ZKS, Ljubljana, Trg revolucije 1, telef. številka 23-571.

Ce nekdo sam ne razpolaga z naštetimi predmeti, pač pa ve, kje se nahajajo, naj, prosimo, sporoči naslov tistega, ki to hrani.

Razstavo bo prevzel Muzej narodne osvoboditve, ki se bo s tem tudi preoblikoval in preimenoval v Muzej revolucije. Tako razstava ne bo samo občasna, temveč se bo spremenila v stalno, kar še posebej podčrtava njeno pomembnost.

Prosimo tovaršice, da se odzovejo temu pozivu in tako prispevajo h kvaliteti naše partijske razstave in bodočega Muzeja revolucije.

Republiški odbor za proslavo 40-letnice KPJ v Sloveniji,

— Halo, halo — na radarskem zaslonu Hammarskjöldovo letalo...

Odmevi na premiero v Postojni

Uvodno pojasnilo: Konec prejšnje tvedna je bila v Postojni svečana slovenska premiera filma »Edini izhod«, ki ga je v Postojnski jami posnelo podjetje »Zastava-film«. Kino dvorana je bila lepo okrašena. Ljudje nestrpni... Slovesnosti so se udeležili tudi nekateri udeleženci znane akcije.

Ne bo prav, če zapišem, da je bil film posnet po resničnem dogodku iz NOB. Menim veliko divverzantsko akcijo, zažig skladišča bencina, spomladi 1944. leta. Ta dogodek je dal za film samo idejo, sinopsis. Od stvarnega dogajanja je silno daleč. Pa opustimo nadaljnjo primerjavo, saj režiserja (Vicko Raspor in Aleksander Petrovič) nista hotela ustvariti dokumenta o tem edinstvenem dogodku! Le-ta je bil samo pobuda za samosvoj film, ki naj bi bil umetniški. Umetnost pa ne trpi takih ali drugačnih uklepanj in omejitvev. Marsikaj priroji po svoje in sme prikrojiti. To drži. Ustavili se bomo pa pri tem, kar smo videli; pri tem, kar je iz vsega tega nastalo.

V začetku je določeno čutiti, da je zgodba sugerirala ustvarjalcem psihološke prijeme obdelave. Izredna napetost akcije, ki se je izvršila v edinstvenem okolju podzemnega raja na eni strani in na drugi strani v skrajno uklepanem okolju, ki ga dobro poznazarja naslov filma, zlasti pa situacija, v kateri se je znašel

eden izmed petorice partizanov, ko je na umiku zgrešil pravo pot in še neskončna dva dni ostal v temini, je silila v tak režijski koncept. Kamera je hotela tu in tam posredovati takšen poudarek. A le tu in tam! Režiserja sta si zamislila vso stvar drugače.

Morda je bila usodna napaka že odločitev, da bodo film posneli v barvah. Ne glede na to, da je že scenarij šibak in skonstruiran! Zakaj, kakor hitro so se odločili za barve, so hoteli dati poudarek okolju, to pa je odvrgnilo njih pozornost od človeških obrazov, od psihologije dogajanja. In res so naredili razgiban film, poln akcij, streljanja, spopadov s policijskimi psi, nainnih zapletov in razpletov, skratka: le še nekoliko peketanja konjskih podkev bi bilo treba in nastala bi — slaba kavbojka. Res, razgibanost terena je v nečem podobna pokrajini divjega zahoda. In zgodba, ki nikogar ne prizadene, film, ki ne prepriča nikogar.

Igralci brez človeške individualnosti so le figure za konstruiranje najrazličnejših akcij. Kamera, ki bi mogla zaradi edinstvenega okolja, edinstveno podčrtati psihologijo akterjev, se izživlja ob bajnih lepotah narave. Objekti so morali biti zato lepo razsvetljeni, kar je pa seveda navzkriž z dogajanjem. In s tem

zadenemo ob tehnično plat stvari. Sicer je pa čisto tehničnih pomankljivosti toliko, da ne kaže vseh naštevati. Partizan Rudi ob eksploziji omahne v blatno lužo. Nafta se razliva in gori vse okrog. Njega pa ščiti voda! Drugi primer: skladišče gori ob strašnih eksplozijah bencinskih sodov. Nemci pa »junaško« prodirajo mimo. In glej, čudo! Nič se jim ne zgodi! Pa saj nekoliko pozneje padajo kot snopje pod rafali partizanske brzostrelke! In tako naprej. Če omenimo še za lase privečeno simboliko s cigaretami, ki je, mimogrede rečeno, že dolgo znana, naj bo dovolj.

Zaključek je kratek: Pričakovani smo globoko psihološko dramo (vseskozi so nam uhajale misli k sijajnemu poljskemu filmu Kanal, ki ga zadnji čas predvajajo naši kinematografi), umetniško pričevanje o naši borbi, o človeku, o strahu in pogumu, pričakali pa smo nekaj domač western, ki nas je do kraja razočaral. Ze zato, ker je bil še drugi izhod, ki pa so ga ustvarjalci, kdo ve zakaj, spregledali.

In še epilog: ko sem odhajal iz dvorane, sem prisluhnil publiko. Marsikatero pikro sem ujel... Najoriginalnejša pa se mi zdi tale, ki je zadene v samo bistvo: »Škoda je bilo psa, ki je moral poginiti za tak film, zakaj bil je dober policijski pes.«

S. Fatur

Most zblíževanja in sporazumevanja

(Nadaljevanje s 1. strani)

dra itd., saj so sami pripadniki italijanske narodnostne manjšine pri nas že večkrat izražali zahtevo po uku slovenščine, kajti iz čisto praktičnih razlogov se je že večkrat pokazalo, da samo z znanjem italijanskega jezika ne morejo doseči svojega cilja v tako polni meri, kot jim to kot enakovrednim graditeljem socializma v naši deželi pripada. Ta pojav — kakor je na omenjenem plenumu Okrajnega odbora SZDL poudaril njen predsednik tov. Albert Jakopič-Kajtimir — postavlja pred našo socialistično koncepcijo odnosov med narodi popolnoma novo vprašanje. Ali naj se manjšine pri nas postopoma asimilirajo, kar bi se po dosedanjih poti golega spoštovanja mednarodnih obveznosti do manjšinskega šolstva v daljši perspektivi nedvomno tudi zgodilo, ali pa naj gledamo pri nas na manjšino kot na močan činitelj, ki nas povezuje s kulturo sosednega naroda in na sploh tvori močan element aktivne koeksistence v naši zunanji politiki. Če gledamo ta problem s tega stališča, potem je za nas manjšina stalno delujoči faktor, ker so eksaktne meje tako rekoč nemogoče, zaradi česar tudi manjšinsko vrašanje ni stvar meja, temveč vprašanje socialistične

perspektive v reševanju narodnostnih vprašanj.

V našem obmejnem področju naj bi šli v dvojezične šole vsi otroci slovenske narodnosti. Italijanska naj bi v prvih razredih osnovne šole zamenjala srbohrvaščino, le-ta pa bi skupaj s še enim tujim jezikom prišla pozneje na vrsto. Seveda te koristne zamisli ne bi mogoče izvesti od danes do jutri. Treba bo najprej za omenjeno področje, kjer naj bi uvedli dvojezični šolski pouk, izdelati podoben učni načrt in zagotoviti strokovni učni kader. Vsekakor pa naj bi že z novim šolskim letom, prihodnjem

Iz PSŠ v Piranu

Pred dnevi je bila v Piranu letna konferenca osnovne organizacije Zveze komunistov Pomorske srednje šole. Na njej so ugotovili, da so dijaki-komunisti v kar največji meri uspeli vzbuditi med svojimi sošolci zanimanje tudi za tista vprašanja, ki ne obravnavajo zgolj šolskih problemov. Temu je dokaz zanimanje za številna politična predavanja in za plodno delo v prosvetnih, telesnovzgojnih ter športnih društvih. Mnogi izmed njih so pokazali tudi veliko prizadevnost pri prostovoljnem delu za gradnjo športnega igrišča, saj so gojenci šole doslej že prispevali več sto delovnih ur za to, da bi bilo igrišče že letos dograjeno.

Letni konferenci sta prisostvovala tudi sekretar občinskega komiteja ZK Gustav Guzej in članica okrajnega komiteja ZK Danica Kogoj, ki sta mladim komunistom prikazala vrednost njihovega dela in jih spodbudila za nadaljnje dosledno izvajanje programa ZKJ. P. Z.

S plenuma OO SZDL Koper

(Nadaljevanje s 1. strani)
vahna razprava, v kateri so sodelovali številni člani odbora. Posebej so se zadržali pri vprašanjih dviganja delovne storilnosti in nagrajevanja v gospodarstvu, omenili so nekaj značilnih primerov, ki kažejo, kako uvajanje novega sistema nagrajevanja že pozitivno vpliva na odnose do dela in med delavci, ki zdaj sami težijo za tem, da bi odstranili iz svoje srede lenuhe in nesposobne. Javlja se vprašanje polproletarcev, medtem ko na drugi strani primanjkuje delovne sile na vasi.

V zvezi s formiranjem komisije za italijansko manjšino se je razvila razprava o manjšinskem vprašanju in dvojezičnem šolstvu. Med diskusijo so člani odbora dobri razjasnili mnoge probleme in postavili jasen načrt za delo komisije in odbora ter celotne organizacije v odnosu do tega važnega političnega vprašanja.

jesen, za začetek uvedli dvojezičnost v otroške vrste in v prve razrede osnovnih in nekaterih strokovnih šol. Od tod naj bi se postopoma nato dvojezičnost širila v višje razrede vseh šol ob naši obali.

Takšna so priporočila nedavnega plenuma Okrajnega odbora SZDL, ki razen tega zajemajo tudi priporočila za širše uvajanje dvojezičnosti v našem obmejnem področju. Doseči moramo, da bo naše uradniško znalo oba jezika, tako, da se bo lahko pri nas vsak član manjšine pogovarjal brez tolmača.

Pomembnost uvedbe dvojezičnosti v našem obalnem pasu je na dlani. Za obe plati. Predvsem pa tak sistem, ki ga uvajamo, vsemu svetu dokazuje, da pri nas ne gremo na linijo raznarodovanja ali asimilacije narodnostne manjšine z domačo narodnostno večino, kakor to delajo drugod po svetu, temveč da nasprotno temu rešujemo ta problem z vestjo resničnih internacionalistov tudi v praksi. Da rešujemo ta problem z dalekovidnostjo, ki ustreza trajnemu mirnemu sožitju narodov v svetu, hkrati pa brez vsakršne bojazni, da bi mogli mi pri tem kaj zgubiti, vsemu svetu kažemo, kakšni naj bi na sploh bili v bodočnosti odnosi med narodi v svetu.

Pivčani slavijo svoj praznik

Pivka in Dolane proslavljata 4. aprila svoj krajevni praznik. Datum so izbrali pred leti v spomin na prvi spopad v teh krajih, ki je bil 4. aprila 1942 pri Ambrožiču. V tem spopadu sta padla dva karabinjerska oficirja, eden pa je ušel. Seveda so takoj sledile represalije. Že naslednji dan so fašisti požgali Maslovo doma-

Napoved vremena

veljavna od 3. do 10. aprila 1959
Visok zračni pritisk je obetal, da bo v večjem delu Evrope lepo in toplo vreme. Vendar je prišlo do postopnega poslabšanja najprej v zahodni in severni Evropi — močno je deževalo v Veliki Britaniji, Franciji, Belgiji, Nizozemski in v skandinavskih državah — nato pa se do poslabšanja vremena v drugih predelih našega kontinenta. Zato je z nastopom dežja padla tudi temperatura zraka. Lahko pa pričakujemo, da se bo vreme konec prihodnjega tedna izboljšalo in bo postalo topleje.
Agrometeorološki strokovnjaki priporočajo izkoriščanje lepih dni za setev in za dela v vinogradih.
Kaže, da bo 3., 4. in 5. aprila deževalo in severozahodni veter bo vplival na padec temperature zraka; 6. aprila bo dež ponehal, 7., 8. in 9. aprila bo suho, v kotlinah bo megla, živo srebro v termometrih se bo nekoliko dvignilo, v Podonavju bo zapihala košava, 10. aprila pa bo spremenljivo.

PRESEDSTVO OKRAJNEGA ODBORA SZDL KOPER

Predsednik: Albert Jakopič-Kajtimir

Sekretar: Ivan Mavsar

Člani: Mario Abram, Marija Aljančič, Rastko Bradašnja, Albin Duje, Marko Enci, Miro Jelerčič, Mira Lavrenčič, Črtomir Kolenc, Ivan Korošec, Miro Okretič, Franček inž. Pajenk, Rado Pišot-Sokol, Mario Santin-Valter, Albin Simčič, Joško Šajin, Ivan Škrbec, Tone Ukmar, Oskar Venturini in Marija Vogrič

ORGANIZACIJSKI SEKRETARIAT

Sekretar: Ivan Mavsar

Člani: Jože Buh, Pavel dr. Grom, Darinka Kralj, Ivan Renko, Rudi Špan in Igor dr. Vilfan

KOMISIJA ZA DRUŽBENO UPRAVLJANJE

Predsednik: Oskar Venturini

Člani: Rado Čehovin, Rado Čotar, Fani Jereb, Tone Kodrič, Ivan Pišek, Jože Poglajen, Franci Prajs in Jože Žizek

KOMISIJA ZA DRUŽBENE ORGANIZACIJE

Predsednik: Stojan Smrkolj

Člani: Apolonio Abram, Ida Gec, Vinko Pristav, Leopold Renner, Miloš Štregar, Fani Štravs, Ernest Zega in Ivan Žitko

KOMISIJA ZA DELO MED ŽENAMI

Predsednik: Marija Aljančič

Člani: Justa Duje, Laura Ferligoj, Branko Gabršček, Ivan dr. Kastelic, Marija Majnik, Sonja Sarđoč, Dušan Tominc in Tone Žagar

KOMISIJA ZA ITALIJANSKO MANJŠINO

Predsednik: Mario Abram

Člani: Apolonio Abram, Vincenzo Buonasisi, Lucijan dr. Ferfolja, Ricardo Giacuzo, Danica Kogoj, Črtomir Kolenc in Lucija Šker

7. april -

Svetovni dan zdravja

»Duševno zdravje in duševne bolezni v sodobnem svetu« — o tem bodo razpravljali letos po vsem svetu na ta dan. Skrbeti bomo morali za to, da se bodo s to aktualno temo seznanili ne samo zdravstveni delavci, marveč tudi politični, socialni, prosvetni in vsi ostali delavci, ki skrbijo za vzgojo naših ljudi. Temu vprašanju bo potrebno v bodoče posvetiti več pozornosti in načrtno proučevati vse vzroke, ki vodijo do duševnih okvar.

Asocialnost, nevezano spolno življenje, ločeni zakoni, prepri v družinah, kriminal, alkoholizem, uživanje opojnih drog, samomor in podobno so znaki obolenja skupnosti.

Ze v rani mladosti se lahko kažejo znaki duševno živčne neuravnovesnosti, ki lahko potem ob nepravilni vzgoji pripeljejo do pravkar omenjenih stanj. Če se začne z zdravljenjem dovolj zgodaj, je duševno bolne možno v 70 do 80% primerih ozdraviti in jih usposobiti za koristno delo. Naše bolnišnice za duševno bolne se preurejujejo v odprte zavode, ki nimajo nič več skupnega z nekdanjim pojmom »norišnica«, kjer s sodobnimi metodami zdravljenja uspešno rehabilitirajo vse tiste, ki bi sicer ostali družbi v breme.

Nevarnosti, ki ogrožajo duševno zdravje, naraščajo pri narodih, ki doživljajo hitre gospodarske in družbene spremembe; prav tako tudi pri prebivalstvu, ki je podvrženo fluktuaciji, ki jo pospešujejo zboljšana prevozna in prometna sredstva.

Na vsakega bolnika, ki ga moramo izolirati zaradi duševne bolezni, pride veliko drugih, ki se gibljejo svobodno in otežujejo življenje drugim; te osebe niso zadosti bolne, da bi jih izolirali in niso dovolj zdrave, da bi lahko živele složno z drugimi.

V naših ambulantah je navadno najmanj polovico takih primerov, ki so potrebni duševnega zdravljenja, čeprav mislijo, da je njihova bolezen drugega izvora. Urejeno družinsko življenje, zmernost v pitju alkoholnih pijač, razumevanje za težave sodržavljana so pogoji za duševno zdravje.

Kakor vpliva telesno zdravje na duševno, tako vpliva tudi duševno zdravje na telesno. Zdrav duh v zdravem telesu ni samo fraza naših telesnovzgojnih organizacij, marveč življenjska resnica, ki jo včasih vse premalo upoštevamo.

Po poročilih tajništva za notranje zadeve je v našem okraju 86 oseb, ki bolj ali manj ogrožajo družino, okolico in motijo javni red in mir. V zadnjih dveh letih je bilo 37 duševno defektivnih v kazenskem postopku zaradi uboja, tatv, telesnih poškodb, ogrožanja varnosti, nemoralnosti in podobno, 19 oseb pa se je prekršilo zoper javni red in mir, 12 samomorov in trije poskusni samomorji dopolnjujejo to sliko. Če temu priletejemo še približno 100 kroničnih alkoholikov, nam vse te številke že nekaj povedo, čeprav niso popolne.

Potrebno bo torej globlje in sistematično delo v zvezi z duševnimi motnjami in boleznimi. Le sodelovanje med zdravstvenimi delavci, pedagogi, psihologi in socialnimi delavci bo lahko utrla uspešno pot pri dvigavanju duševne higijene in omejevanju števila duševnih bolnikov.

dr. Polde Hladnik

O NACIONALIZACIJI najemnih zgradb in gradbenih zemljišč

Ze v prejšnji številki »Slovenskega Jadrana« je bilo na koncu sestavka o nacionalizaciji gradbenih zemljišč rečeno, da so prejšnji lastniki nacionaliziranih zgradb, delov zgradb in gradbenih zemljišč, z nacionalizacijo dobili tudi določene pravice in da so vsi njihovi zakoniti interesi v polni meri zavarovani.

Osnovna pravica vsakega lastnika nacionalizirane nepremičnine, je pravica do odškodnine. Tako dobi prejšnji lastnik za nacionalizirano hišo ali posamezen del hiše skupaj z zemljiščem, ki ga hiša pokriva, in zemljiščem, ki je namenjeno za njeno normalno uporabo, odškodnino, ki znaša 10% stanovanjske najemnine, ki se je plačevala za to hišo ali del hiše dne 26. 12. 1958, za dobo 50 let. Če pa je življenjska doba hiše ali posameznega dela hiše krajša kot 50 let, znaša odškodnina seveda le 10% stanovanjske najemnine za to krajšo dobo. Če se je n. pr. 26. 12. 1958 plačevala za nacionalizirano hišo stanovanjska najemнина v znesku dtn 3.000, znaša odškodnina za to hišo dtn 180.000. Če pa bi v tem primeru šlo za staro hišo, katere življenjska doba je n. pr. samo še 20 let, potem bi odškodnina znašala le 72.000 din. Toda v tem poslednjem primeru bi lastniku šel za nadaljnjih 30 let še sorazmeren del odškodnine za samo zemljišče. Kajpak se ta odškodnina, ki se sicer ugotovi v enem skupnem znesku, redno ne bo izplačala takoj v celem znesku, temveč v enakih mesečnih obrokih v 50 letih, oz. eventualno krajši dobi, če je življenjska doba hiše krajša, in sicer začeniši s 1. januarjem 1959.

V obeh že navedenih primerih bi torej lastnik dobil vsak mesec na račun odškodnine dtn 300.

Pri ugotavljanju višine odškodnine za nacionalizirano poslovno zgradbo, poslovni prostor ali stanovanjsko hišo, v kateri so poslovni prostori, pa se ne upošteva najemnina za poslovno zgradbo in poslovne prostore, temveč se vzame v račun stanovanjska najemnina, ki bi se plačevala za te prostore, če bi se uporabljali kot stanovanjski prostori.

Za nacionalizirano nezazidano gradbeno zemljišče dobi prejšnji lastnik odškodnino, ki se določa po tarifi za razlašena zemljišča, to je po tarifi, ki jo s soglasjem republiškega izvršnega sveta določil okrajni ljudski odbor. V okraju Koper znaša po odloku z dne 24. 12. 1957 odškodnina za razlašena stavbna zemljišča do 200 dtn za kvadratni meter. Tudi ta odškodnina se normalno izplača v 50 letih in sicer v enakih letnih obrokih, začeniši s prvim dnem po preteku meseca, v katerem je prejšnji lastnik izročil zemljišče v posest občini ali komu drugemu, pač glede na to, da nezazidano gradbeno zemljišče, ki je nacionalizirano, ostane v posesti prejšnjega lastnika vse dotlej, dokler ga po odločbi občinskega ljudskega odbora ne izroči v posest občini ali komu drugemu, da se zgradbo ali kakšen drug objekt, ali izvede kakšna druga dela na tem zemljišču.

To so osnovna pravila, ki urejajo višino in rok plačila odškodnine. Glede roka in načina izplačila odškodnine pa so v Zakonu o nacionalizaciji predvidene izjeme zlasti v korist tistih lastnikov, ki so se z dohodki od nacionaliziranih nepremič-

čijo na Ostrožnem brdu. To je bil eden prvih požigov na Primorskem po začetku druge svetovne vojne. Naslednje dni so italijanski fašisti začeli terorizirati prebivalstvo, da bi se maščevali za smrt obeh karabinjerjev. Zato se je pivška četa morala umakniti na Nanos. Tam pa so jo Italijani obkolili ter jo 18. aprila napadli v razmerju 15 fašistov na enega partizana. Nekaj partizanov so zajeli ter jih večino obsodili na smrt v znanem rimskem procesu julija 1942.

Vse te partizanske akcije so

prebivalci pivške kotline in Brkinov pazljivo spremljali in so močno podpirali pivško četo. To so spoznali tudi Italijani, ki so junija požgali sedem vasi v Brkinih ter pobili več kot 30 ljudi. Vendar vse to ni strlo upornega duha prebivalcev, saj so se še bolj zagrizeno spoprijeli s fašisti.

V spomin na to slavno leto in na oborožen aktivni začetek partizanskih akcij so 4. april pred leti proglasili za občinski praznik bivše občine Pivka, letos pa je postal krajevni praznik Pivke in Dolan. S. M.

S SEJE OBLO KOPER

Važnejše predloge še pred zbere volivcev

Odborniki Občinskega ljudskega odbora Koper so se minuli ponedeljek sestali na redno sejo. Preden so začeli z dnevnim redom, so zaprisegli novoizvoljeni odborniki inž. Peter Aljančič, Narcis Biloslav in Franc Turšič. Odbornik inž. Peter Aljančič je bil na tej seji izvoljen tudi za odbornika okrajnega ljudskega odbora.

Najprej so razpravljali o osnut-

kih odlokov o usmerjanju gradnje in o uporabi družbenih sredstev za gradnjo stanovanjskih hiš na območju občine. Ko so odborniki proučili predloge, so sklenili, da jih bodo dali v razpravo zborom volivcev in šele nato bo občinski ljudski odbor sprejel tozadevne predpise. Nato so sprejeli še nekaj odlokov in razpravljali o delu komasacijske komisije, o čemer bomo poročali prihodnjč. Oba zbora sta tudi dala poroštvene izjave za nabavo obratnih in investicijskih kreditov nekaterim podjetjem v skupni višini 37,5 milijona dinarjev, v drugem delu zasedanja pa sta imenovala člane v upravne odbore raznih ustanov.

SVEČAN ZAČETEK

NADALJNJE GRADNJE CESTE BRATSTVA IN ENOTNOSTI

Minulo sredo, ko je bil Dan mladinskih delovnih brigad, je bilo v Nišu veliko zborovanje 60 tisoč glave množice v počastitev začetka letošnjih del za dograditev naše osrednje avtomobilske ceste »Bratstva in enotnosti«. Zborovanju so prisostvovali tudi številni predstavniki ljudske oblasti ter političnih organizacij, med njimi podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Mijalko Todorovič. Ta je v svojem govoru še posebej poudaril izreden gospodarski in politični pomen te avtomobilske ceste, saj bo povezovala ne samo jugoslovanske narode in jim omogočila hitrejši gospodarski razvoj, pač pa bo tudi predstavljala glavno cestno prometno zvezo med Evropo in Bližnjim ter Srednjim vzhodom.

Letos bo okrog 51.000 brigadirjev do Dneva republike zgradilo 104 km ceste Bratstva in enotnosti in 1. aprila je že začelo delati 70 mladinskih delovnih brigad.

Dr. S. Polič

Nabiralna akcija naj bo stvar nas vseh

Po smernicah prvega kongresa telesne kulture v Beogradu so tudi v koprskem okraju začeli z nabiralno akcijo za graditev športnih objektov. Ta akcija pa seveda ni ozko navezana le na denarna sredstva, ampak tudi na vse druge oblike pomoči, ki pridejo v poštev pri gradnji športnih objektov. Mnoga podjetja so namreč namesto denarja ponudila svoje usluge. Tako sta na primer podjetji Gradis in Primorje dali na razpolago svoje tehnike, ki bodo pomagali pri urejanju športnega parka v Kopru, tovarna Tomos bo gradila kombinirano igrišče za odbojke in košarko, buldožerji Vodne skupnosti v Kopru pomagajo pri terenskih delih novega stadiona v Piranu, nato pa bodo sodelovali pri graditvi plavalnega bazena pri Zusteri, podjetje Intereuropa se je zavezalo brezplačno pripeljati material za ureditev atletske ste-

ze v Kopru, da ne govorimo o izolskih tovarnah, ki so opravile večino del pri gradnji športnega parka v tem mestu. Vse to kaže, da so naše tovarne pravilno razumele pomen gradnje športnih igrišč in s tem seveda tudi pomen udejstvovanja svojih članov, ki jim šport koristi tako za razvedrilo kot za pridobivanje gibčnosti. Upamo, da nam ne bo treba navajati primerov, da je kako podjetje odklonilo sodelovanje, čeprav so od njega zahtevali le minimalno pomoč.

Druga pomembna stvar, ki jo je treba omeniti v zvezi s to akci-

jo, je prostovoljno delo. Iz mnogih krajev okraja poročajo o vključevanju mladine in članov drugih množičnih organizacij v delovne akcije, katerih cilj je zgraditi razne športne objekte. V Piranu sodeluje pri gradnji stadiona vsa mladina, v Kopru je veliko zanimanje med šolsko mladino za izgradnjo športnega parka, podobno pa je tudi v Ilirski Bistrici in drugih krajih. Kljub vsemu pa bi morali v delo pritegniti tudi starejše ljudi, kajti doslej sodeluje pri akcijah za gradnjo športnih objektov pretežno le mladina.

Vztrajnost in požrtvovalnost rodita uspehe

Minuli teden je bila v Kopru konferenca občinskega odbora Zveze vojaških vojnih invalidov, ki ji je prisostvovalo okrog 70

delegatov in večje število predstavnikov raznih političnih ter družbenih organizacij. Razprava na konferenci je bila zelo pestra in vsebinsko bogata ter je nakazala novoizvoljenemu občinskemu odboru široke smernice za nadaljnje delo.

Na področju občine Koper se je v zadnjem letu povečalo število osnovnih organizacij ZVVI od 15 na 18, število članov pa za 200 tako, da jih je sedaj več kot 950. Občinskemu odboru je tudi uspelo utrditi osnovne organizacije in je nudil vsi pomoč za njihovo organizacijsko okrepitev. V prihodnje pa bo moral še bolj razširiti svoje delovanje za odstranitev vseh težav, ki jih imajo vsak dan osnovne organizacije pri reševanju zaposlitve in rehabilitacije invalidov. Na konferenci so tudi sklenili, da bodo invalidi sodelovali z drugimi množičnimi organizacijami pri prirejanju proslav v počastitev 40. obletnice ustanovitve KPJ. Razen tega bodo obiskali solarje in jim pripovedovali o zgodovinskem razvoju naše Partije ter obdarili bolne invalide ter socialno šibke vojne vdove in starše padlih borcev.

J. C.

»SLOVENSKI JADRAN«
v vsako hišo
Slovenskega Primorja

Taborniki so spet delavni

Po nekaj mesecih mrtvila je zopet oživelo delo Krpanovega odreda tabornikov v Pivki. Na svoji zadnji seji so temeljito proučili vzroke nedejavnosti, med

katerimi je tudi prezaposlenost nekaterih članov uprave. Zato so po vzgledu Kraških viharnikov izmenjali celotno vodstvo odreda. Za starostno so izvolili Vida Jeriča. Reorganizirali so tudi čete in imenovali nove glavarje ter načelnike.

Društveni sestanki so dobro obiskani in opaziti je, da postopoma raste število članov. Novoizvoljeni člani uprave ter nova vodstva čet so pripravili podrobne in konkretne plane dela. Sklenili so, da se bo odred udeležil okrajnega in republiškega taborniškega mnogoboja in najboljšie ekipe se bodo udeležile zahtevnejših tekmovalij. Člani odreda se bodo tudi letos udeležili partizanskega pohoda Ob žici okupirane Ljubljane ter sodelovali na raznih prostovoljnih akcijah in proslavah postojnske občine. V načrtu imajo tudi organiziranje partizanskih pohodov in več izletov v kraje, kjer so bile značne partizanske akcije. Vse to pa je tudi del programa, s katerim želijo počastiti obletnico KPJ.

Kaj pravijo drugod...

DOLENJSKI LIST

OSEBNA ODGOVORNOST ODBORNIKOV POGOJ ZA KOLEKTIVNO ODGOVORNOST OBEH OBČNIH ZBOROV

»Skrbeli bomo za pravičen razvoj vseh panog gospodarstva v občini. To bomo skušali doseči z dvigom proizvodnje, s povečanjem delovne storilnosti, s polnim izkoriščanjem vseh zmogljivosti in z doslednim plačevanjem po učinku dela. Pri tem bomo skušali zmanjšati že zaposleno delovno silo, predvsem pa pričakujemo, da bodo pri uresničevanju prej naštetih nalog najprej odpadli vsi nezdravi elementi, ki so še v proizvodnji.

Vzporedno s tem bomo razvijali družbeno raven. To nalogo bomo uresničevali predvsem v Novem mestu, saj so tu potrebe najbolj pereče. Ne bomo seveda pozabili na podeželska središča. Gradili bomo vzporedno z novim proračunskim sistemom, namreč tako, da občina nudi svoja sredstva le kot dodatno pomoč k onim, ki jih je področje, kjer gradimo, zbralo v skladu s svojimi gospodarskimi možnostmi.

Tako nam je odgovorjal predsednik novomeškega občinskega ljudskega odbora tovariš Maks Vale, ko smo mu zastavili nekaj vprašanj pred pomembnim dogodkom — volitvami novega občinskega ljudskega odbora.

Zasavski TEDNIK

V TRBOVLJAH 200,
V HRASTNIKU PA 120 NOVIH ČLANOV ZKJ

V Trbovljah so od oktobra do marca sprejeli okrog 200 novih članov ZKJ, v glavnem iz vrst mladine in delavcev. Do konca marca pa so v Trbovljah sprejeli še okrog 50 novih članov.

Tudi v Hrastniku so od oktobra do konca februarja sprejeli 95, pravkar pripravljajo sprejem še 24 mladih ljudi, do konca meseca pa bodo povečali število članstva še za nadaljnjih 20 novih članov Zveze komunistov.

Pomurski vestnik

RAZVIJATI USLUŽNOSTNO OBRT — SKRB CELOTNE DRUŽBE

Skoraj povsod je prišla do izraza govornica, da bodo vose zasebno obrt v letu 1959 likvidirali. Zastopniki obrtne zbornice so tolažili posamezne ukrepe okrajnega ljudskega odbora in obrtnikom tudi obrazložili, da družba nima namena z dobočnimi ukrepi zatreti zasebno uslužnostno obrt. Ta je potrebna in bo še potrebna predvsem na vasi. Nikakor pa ni prav, da se ukvarjajo zasebniki s proizvodno obrtjo (izdelovanje kravat, konfekcije itd.), take obrti pa v Pomurju pravzaprav ni ali pa je le v manjšem obsegu. Zato ni prav, če take ukrepe in tečajne posplošujemo na vso obrt in ustvarjamo med obrtniki določeno nerazpoloženje, ki pa nima nobene podlage.

Jože Pikl - peditsetletnik

Nekaterim ljudem vtisnejo leta svoje sledove, mimo drugih pa hitijo neopazno. Vsi številni znanci in družavljeni, ki poznajo tajnika piranske občine tovariša Jožeta Pikla, skoraj ne bodo verjeli, da bo 6. aprila dopolnil 50 let svojega življenja.

Tovariša Jožeta Pikla se spominjajo mnogi delovni ljudje iz Sentjurja pri Celju še iz predaprilske Jugoslavije, ko je bil tam v vrstah naprednih ljudi. Bil je v prvem krožku, ki je že nekaj let pred drugo svetovno vojno v Sentjurju ustanovil celico Komunistične partije, vztrajno širil v sentjurski okolici napredno misel, zaradi katere je moral takoj po prihodu Nemcev leta 1941 najprej v zapore, potem pa v pregnanstvo na Hrvaško. Po vojni se je Jože Pikl z vsem srecem lotil političnega dela in je opravljal različne dolžnosti v Celju. Nekaj časa je bil tajnik okrajnega ljudskega odbora Celje-okolica, potem srekretar okrajnega odbora SZDL Celje-okolica. Ljubezno do morja ga je pred leti privabila, da je prevzel dolžnost tajnika piranske občine.

Kjerkoli je služboval, je bil Jože Pikl povsod priljubljen. Tudi v Piranu si je kmalu pridobil med prebivalstvom mnogo zaupanja. Dve leti je vodil kot predsednik občinski odbor SZDL v Piranu, razen tega je član sekretariata občinskega komiteja, dela pa tudi v raznih drugih društvih in organizacijah. Srečujemo ga povsod, kjer je potrebno skromno, a vztrajno delo. V prostem času se rad

pada na belo-črno polje, saj mu je šah konjček, ki mu prinaša mnogo zadovoljstva.

Tovarišu Piklu čestitajo k jubileju številni njegovi znanci in prijatelji in mu prav prisrčno žele, da bi še naprej lahko v zdravju plodno opravljal svoje delo v korist skupnosti.

Nabiralna akcija

REČNE RIBE V KONSERVAH BO DALA SE PRED POLETJEM V PRODAJO NEGOTINSKA TOVARNA KONSERV. Sedaj so že izdelali prvih štirideset konserv rečnih rib, in ker se je poskus posrečil, so sklenili preiti na redno proizvodnjo konserviranih rečnih rib. To bo prva prodaja rečnih rib v konservah, ki doslej ni bila znana niti ne na domačem, niti ne na tujih tržiščih.

V INDIJI JE VELIKO ZANIMANJE ZA NAŠE APARATE ZA VARJENJE in zato bo podjetje Elektroda v Zagrebu odposlala v to državo 650 aparatov v vrednosti 175 milijonov dinarjev.

PRVI MLEKOVOD BODO ZGRADILI NA TOLMINSKEM. Te dni so že določili njegovo lokacijo in sredstva za gradnjo so pripravljena. Mlekovod bosta sestavljali dve zaporedni trasi dolgi skupaj približno 1300 m in bosta povezovali planine Zaslač, Slapnik in Kuhinja. Pri planini Kuhinja bi zbrali vsak dan približno 2000 l mleka.

745 MILLIJONOV PISEMskih POSILJK JE BILO LANI ODPOSLANIH V NAŠI DRŽAVI. Lanj je bilo odposlanih tudi okrog 5.500.000 paketov. Poštni promet torej tudi narašča hkrati z razvojem gospodarskega življenja.

1300 NOVIH KOMBAINOV BODO LETOS DOBILA SOCIALISTIČNA KMETIJSKA GOSPODARSTVA IN KOOEPRANTI. Tako bo torej v tem letu obratovalo v naši državi 2600 kombainov, ki bodo znatno prispevali k izboljšanju kmetijske dejavnosti.

700 TISOČ TON VEC PREMOMA BODO ODKOPALI V RUDNIKU BANOVICI, ker bodo uporabili nov način odkopa. Sedaj znaša letna proizvodnja rjavega premoga v tem rudniku 1,3 milijona t.

DELJEN DELOVNI ČAS NE BI POVEČAL DELOVNE STORILNOSTI, takšno je mišljenje predsedništva Centralnega odbora sindikatov uslužbencev državnih ustanov Jugoslavije po proučitvi znanstvenih raziskovanj, klimatskih pogojev in navad naših delovnih ljudi.

10 TISOČ TON FIZOLA BOMO TE DNI UVOZILI IZ ZDA. Z uvoženim fiziolom bomo docela krhli potrebe domačega trga. Uvozniki poudarjajo, da bo ta fiziol nekoliko cenejši od domačega.

Nagrade za ocvetličanje oken

Turistično olepševalno društvo v Kopru je tudi letos razpisalo nagrade za najlepše okrasitve oken in balkonov s cvetjem na področju mesta in predmestij Semečela in Skočjan ter Ankarana in Škofij. Nagrade znašajo 50.000 dinarjev in so razdeljene na 7 nagrad za balkone v zneskih od 8.000 do 2.000 dinarjev ter 10 za okna od 5.000 do 1.000 dinarjev. Ocenjevalna komisija bo pregledala okna in balkone večkrat v času turistične sezone in določala ocene po celoti okrasitve, vrsti cvetlic in pestrosti. Ocene bodo objavljene in nagrade razdeljene v jeseni, obenem pa bodo izrečene tudi graje za najbolj zanemarene balkone in okna. Turistično olepševalno društvo apelira tudi na organizacije Socialistične zveze, stanovanjske skupnosti in urade, da sodelujejo pri propagandi za okrasitev in zainteresirajo zanje čimveč prebivalcev naštetih krajev.

Naši novinarji - smučarji na Poljskem

Poklicni novinarji raznih narodov, večini na belih poljanah, so se prejšnji teden v smučarskem središču Zakopanah na Poljskem pomerili v veslaštomu in slalomu. To je bilo že peto podobno mednarodno tekmovalje, ki ga na pobudo francoskega novinarja Gilla della Rocque prireja vsako leto v drugi državi.

Letos so se tekmovalja prvič udeležile tudi številne ekipe iz vzhodnih držav — iz Češkoslovaške, Madžarske, Vzhodne Nemčije in seveda iz Poljske. Novinarji iz Sovjetske zveze pa so svojo udeležbo odpovedali, ker so bili menda preslabo pripravljani na tekme. Razen Jugoslovancev so na tekmovalju sodelovali še Francozi, Svicarji, Italijani, Zahodni Nemci, Britanci, Avstrijci in novinarji iz Združenih držav Amerike.

Razpored na lestvici po koncu tekmovalja je bil letos precej drugačen kot prejšnja leta. Ves izkupiček so pobrali Poljaki, drugi pa so bili Avstrijci, nato Svicarji. Jugoslovanci, ki smo bili zmagovalci na tretjem mednarodnem prvenstvu poklicnih novinarjev v Kranjski gori, smo zasedli četrto mesto. Francozi, ki so doslej pobrali že dvakrat lavoričke, pa so bili šele na petem mestu. Sledele so ekipe iz Italije, Zahodne Nemčije itd.

Tekmovalje novinarjev v Zakopanah ni bilo na ravni vrhunškega mednarodnega smučanja, čeprav je bilo med tekmovalci tudi nekaj »asov«, ki so pravi mojstri na belih polja-

nah, vendar pa je bilo zanimanje za tekmovalje veliko. Številni gledalci, ki so se z gondolo povzpeli na 2000 m visoki Kasprowi vrh na češko-poljski meji, pa so kljub temu prišli na svoj račun, ker so organizatorji poskrbeli za nekaj razvedrila. Predvzeto na tekmovalju je bila poljska državna prvakinja, obličena v raso (šaljivi simbol novinarjev). Eden izmed poljskih novinarjev si je celo privezal na glavo pravcato živo raso.

Tekmovalna proga je bila razmeroma težavna, kar so občutili tudi v tamkajšnjem sanatoriju, kjer so moral ovljati v mavec zlomljene in izvinjene noge novinarjev.

Toda športni stiki novinarjev nimajo zgolj športnega pomena. Zlasti zanimiv je drugi namen, to je medsebojno spoznavanje in zblíževanje. S kolegi iz drugih držav smo se pogovarjali na banketih in družabnih prireditvah po tekmovalju. Jugoslovanci smo lahko iz teh pogovorov spoznali, kako močno cenijo v svetu našo junaško domovino.

Iz Zakopanov smo se podali v nekdanjo poljsko prestolnico Krakow, kjer smo se seznanili z bogato poljsko zgodovino, katere sledove srečujemo skoraj na vsakem koraku. Edinstven je grad Wavel v osrčju mesta, kjer so dolga stoletja shranjevali trupla poljskih vladarjev. V pičlih dveh dneh smo videli toliko znamenitosti, da je bilo to za nas veliko doživetje.

Cesta je krajša - voznja pa ne

Odkar je dograjeno celotno cestišče nove avtomobilske ceste Ljubljana—Koper, je padlo že več očitkov na račun neskrupuloznega trajanja vožnje na avtomobilskih progah, ki vežejo naše obalno področje z notranjostjo republike. Obrnili smo se zaradi tega na avtoturistično podjetje »Slavniki« v Kopru, ki vzdržuje s svojimi modernimi avtobusi večino teh prog.

Res je, da je vozni red vožen na progi Koper—Ljubljana in obratno ter na drugih progah, ki tečejo po tej relaciji, ostal nespremenjen kljub temu, da je zaradi dograditve nove ceste razdalja v kilometrih nekaj manjša in da je zaradi sodobnega cestišča možna hitrejša vožnja. Če bi upoštevali samo te faktorje, bi avtobusno podjetje vsekakor moralo uvesti nove vozne rede s krajšim časom vožnje. Toda ljudje, ki se pritožujejo glede dolgotrajne vožnje, pozabljajo, da mora podjetje skrbeti ne samo za hitro in udobno, temveč tudi za varno vožnjo. Praksa, izkušnje avtobusnega prometa pri nas in v drugih državah, so pokazale, da je za varen

avtobusni promet potrebna določena omejitev maksimalne hitrosti avtobusov. V tem smislu je pri nas z zakonskim predpisom določeno, da sme avtobus voziti skozi naselja z maksimalno brzino 40 km na uro, izven naselij pa z največjo hitrostjo 70 km na uro. (Uredba o prometu na javnih cestah, Ur. list FLRJ, št. 51/50.) Če po brskamo nekoliko po arhivu prometne milice, vidimo, da je večina nesreč osebnih avtomobilov in motornih koles nastala pri brzinah, večjih od teh, ki so dovoljene za avtobuse. Zato nikakor ni mogoče trditi, da bi bil omejen predpis že zastareli; varnost potujočega občinstva je danes še prav tako aktualna kot je bila l. 1950 pri sprejetju te uredbe.

Nekateri trdijo, da nimajo nič proti varnosti in torej proti omejitvi hitrosti vožnje, da pa niso potrebni dolgi odmori, ki jih imajo avtobusi v Divači in v Postojni. Tudi glede tega so nam na avtoturističnem podjetju »Slavniki« pojasnili naslednje: Vozni red predvideva na progi Piran—Ljubljana samo dva postanka: 5 do 10 minut v Kopru in 10 minut v Postojni. Soferji pa so uvedli še dodaten postanek v Divači oziroma podaljšujejo odmor v Postojni. Jasno je, da storijo to lahko samo na ta način, da vozijo med postajami z večjo hitrostjo kot predvideva. Končno je vozni red sestavljen tako, da upošteva izgubo časa na vmesnih postajah zaradi izstopa in vstopa potnikov ter opravka s prtljago. Če je potnikov manj kot predvideno, se avtobus seveda manj zamudi in tako pridobi na času. Težko je zahtevati, da bi avtobus tudi na vmesnih postajah odpehjal točno po urniku, z glavnih postaj pa odhajajo avtobusi kvečjemu z zamudo, nikdar pa ne prerano. Obvezna postanka v Kopru in Postojni sta nujna zaradi večjega prometa na teh postajah, zaradi kritja eventualne zamude in pa (v Postojni) zaradi potrebe soferja in vozila, da si odpočijeta. Vse to pa je spet predvideno v skladu z zahtevo po večji varnosti potovanja.

Končno smo pri avtoturističnem podjetju »Slavniki« zvedeli še naslednje. Ko bi podjetje razpolagalo s samimi novimi, brezhibnimi vozili, bi prav gotovo lahko doseglo pri pristojnih organih dovoljenje, da uvede na teh svojih progah tudi krajši vozni red, se pravi hitrejšo vožnjo. Kolikor bo na razpolago dovolj brezhibnih avtobusov vsaj za obratovanje na ekspresnih progah, bo poskušalo doseči dovoljenje za hitrejšo vožnjo vsaj na teh progah. Dokler pa ni mogoče računati, da ne bi na teh progah vozili tudi kak starejši avtobus, ni mogoče riskirati varnosti potnikov in tudi pristojni organi takega voznega reda ne bi dovolili. Pač pa bo podjetje opozorilo svoje soferje, da se bodo čim točneje držali objavljene voznega reda.

JULE LENASSI

Iz Auschwitza smo šli spet v Krakow, od tod pa čez Češkoslovaško in Avstrijo domov. B. Tome

IZ NAŠEGA LJUDSKOPROSVETNEGA ŽIVLJENJA

V znamenju mladih

Letna skupščina občinskega Sveta Svobod in PD v Piranu

Človeku je vedno težko priznati svojo krivdo in nedelavnost. In pri tem se je najlaže ravnanj po starem pravilu: brani se tako, da obtožuje drugega. Seveda pa je težko vse to narediti osebno. Verjetno je v tem iskati vzroke, da se letne skupščine občinskega Sveta Svobod in prosvetnih društev v Piranu v soboto, 28. marca, nista udeležila ne predsednik in ne tajnik, ampak sta poslala le pismo poročilo. Ti poročili pa sta bili, prav tako kot že lanska letna skupščina, pravo ogledalo neaktivnosti in nezainteresiranosti tega foruma pri delu, za katerega je bil izvoljen.

Tako so lani reševali ljudsko prosveto v Piranu ljudje, ki so to delo pogrešali in so ga skušali oživiti. Po nedelavnosti nadrejenega foruma pa ne smemo soditi vsega dela. Društva, tako v samem Piranu, kakor po vaseh piranske občine, so delala in dosegala ponekod celo lepe uspehe, le da za njihovo delo nima prav nobene zasluge občinski Svet. Celo toliko se ni pobrigal, da bi društva dobila 500 tisoč dinarjev, kar je bilo zagotovljeno v občinskem proračunu. In vendar je to vsota, ki bi ne samo enemu društvu pomagala preko največje težave: pomanjkanja denarja.

Toda pustimo preteklost in tarranje, kaj bi lahko bilo, pa ni bilo. Bolj spodbudno je bilo poročilo predstavnikov posameznih društev s terena, kajti iz tega je bilo videti dokaj razgibano dejavnost. To velja zlasti za Sečovlje in Raven, nekoliko manj za Lucijo, kjer nimajo dvorane. Še zlasti razveseljivo je bilo poročilo za Piran. Ne zato, ker bi tam prav posebno razvili ali umetniško dognali kake sekcije, ampak zato, ker je v vseh njihovih sekcijah precej mladine. Tako v pevskem zboru in pri folklorni skupini, mladina pa ima še posebno svojo godbo na pihala, jazz-orkester in mladinski oder. Bolj žalostno je bilo poročilo predstavnik iz Portoroža, kjer vse ljudskoprosvetno življenje popolnoma spi. Celo knjižnica, ki ima vse svoje bogastvo varno spravljeno v zabojih v neki kleti. Nimajo prostora, pač pa obljubo, da jih

dobijo v jeseni. Upravičene so bile pripombe udeležencev skupščine, da bi tako turistično središče, kot je Portorož, moralo imeti urejeno knjižnico in čitalnico. Veljalo bi zainteresirati ljudi, ki imajo od dobrega turizma neposredne koristi: hotele, gostišča.

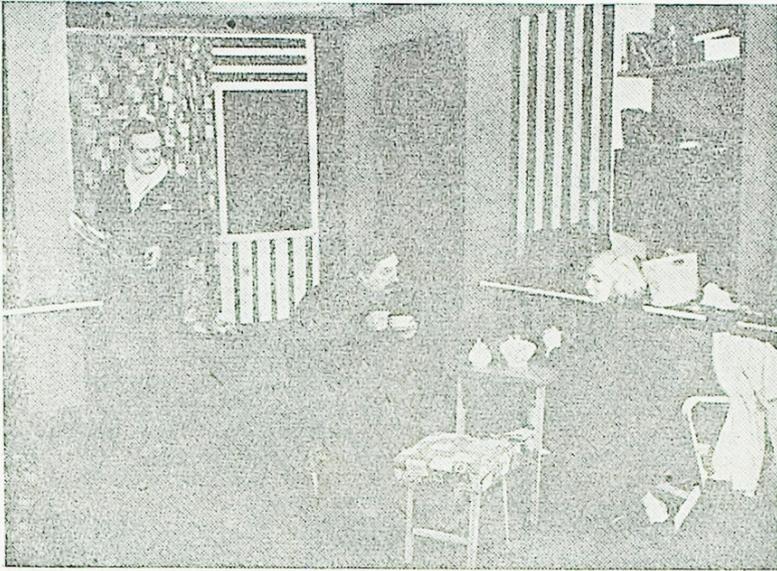
Lani so morala vsa društva živeti, kakor so vedela in znala, brez vsake denarne pomoči ali dotacije. Vsi so bili mnenja, da jih je to oviralo, da niso dosegli večjih in boljših uspehov. Letos jim občinski proračun sicer zagotavlja 1.300.000 din, zato pa društva ne bodo udeležena pri sredstvih, ki se bodo stekala iz 10% davka na alkoholne pijače, ampak bo iz teh sredstev občina zidala šolo v Sečovljah.

V razpravi je bilo še slišati, da je ljudskoprosvetno delo in po-zrtvovalnost tistih, ki se z njo ukvarjajo, vse premalo cenjena in da bi bilo treba to delo koordinirati z delom drugih organizacij (SZDL, ZK, LMS). Kar zadeva finančne težave, pa bo treba poiskati mecene — delovne kolektive, ki bi prevzeli pokroviteljstvo nad društvom ali morda nad posamezno sekcijo. Taka praksa je že drugod po Sloveniji in se je lepo obnesla. Z. L.

»Jesusovi apostoli« v uprizoritvi Pomorske srednje šole

Leonhard Frank, sodobni, napredni nemški dramatik, je obogatil zakladnico svetovne dramatike s pretresljivo dramo JEZUSOVI APOSTOLI, ki jo je preprosto imenoval »igra v treh dejanjih«. Snov zanjo mu je dala življenje v razcefrani, razbiti in izpod ruševin na novo se porajajoči povojni Nemčiji. Med vso to žalost in največkrat brezobzirno tekmo za v vojni vihr izgnanimi dobrinami, je Frank razsejal svoje humane in socialne ideje, ki jih izraževajo in poskušajo uresničiti mladi brezdomci, prežodaj ostareli otroci, ki bi se bili otroci, če bi ne bilo vojne.

S predstavo te drame (29. in 28. marca) je spet oživela gledališka dejavnost piranskega DPD Svoboda, katere dramska družina ima svojo mladinsko sekcijo, ki se je nekako sama po sebi in po prizadevanju Draga Marsela formirala med dijaki Pomorske srednje šole. Režiserju se je posrežilo sestaviti enovito skupino šestnajstih interpretatorjev, za začetnike vendarle nekoliko prezahtevnih igralskih likov. Z manjšimi

Prizor iz drame sodobnega slovaškega pisatelja L. Lahole MADEZI NA SONCU v izzvedbi SNG iz Trsta. S to dramo in s pravljico igro M. Holkové PEPELKA je gostoval tržaški gledališki ansambel ta teden v Kopru, Izoli, Piranu, Sežani, Ilirski Bistrici in Postojni. O predstavah bomo še poročali

Letni obračun občinskega Sveta Svobod in PD v Ilirski Bistrici

V občini Ilirska Bistrica je sicer več prosvetnih društev, deluje pa le DPD Svoboda Ilirska Bistrica in prosvetno društvo Sloga v Jelšanah, ki je eno najaktivnejših vaških društev. Na občinski skupščini Svobod in prosvetnih društev, ki je bila pretekli teden, so zastopniki vseh društev razpravljali predvsem o

tem, kako bi poživili društveno dejavnost v Baču, Knežaku in Topolcu, kjer so za to vsi pogoji, manjka pa jim le organizator, ki bi znal v društvo pritegniti mladino. Temu vprašanju bodo morali posvetiti posebno skrb krajevni odbori SZDL, ker bi s to obliko družbene dejavnosti lahko aktivizirali svoje članstvo.

Občutno se pozna, da v vsej občini, razen v Jelšanah, v društvih skoraj ni mladine. V tekočem letu imajo v Ilirski Bistrici več pogojev, da zaživi tudi občinski Svet, ki doslej kot celota skoraj ni deloval. Sredstva, ki jih bo prejel Svet od ObLO, bo deloma vložil v organizacijo občinske knjižnice, ki je v preteklem letu začela z delom. Tudi izobraževalni dejavnosti bodo posvetili več pozornosti in skrbeli, da bodo bolj izkoriščene ozkotračne kino aparature, ki jih imajo v občini tri, a je uporabna le ena.

Za uspešno dejavnost pa je pogoj, da razširijo prosvetna društva svojo dejavnost tudi v tovarne, predvsem v »Lesonit«, ki bi društvu poleg moralne pomoči lahko pomagal s sredstvi. Doslej je največ razumevanja za to delo pokazala tovarna Topol, katere vodilni člani delujejo tudi v DPD Svoboda Ilirska Bistrica. Pri sestavi novega občinskega Sveta pogrešamo mlajših ljudi, ki bi jih bilo treba počasi uvajati v vodstvo društev in občinskega Sveta, kajti večina dosedanjih članov ima že več odgovornih funkcij. S. O.

S SEJE SVETA ZA PROSVETO IN KULTURO

Proti kiču in primitivizmu

Na eni svojih zadnjih sej je okrajni Svet za kulturo in prosveto razpravljal med drugim o dveh negativnih pojavih, ki v teh izrazito turističnih krajih zrasta iz obeh tajcev močno kvartilna slika o naši kulturni in estetski ravni.

Prvi tak negativni pojav je, da naša trgovska mreža kopiči in razstavlja v izložbah vedno več skrajno neokusne in primitivno izdelanih spominskih predmetov, ki so brez vsake vrednosti. Nekatere naše prodajalne, trafike in kioski nabavljajo takšen neokusen kič (ročno okrašene steklenice, školjke, šatulje in podobno) od nekvalificiranih izdelovalcev, ki nimajo okusa in ne umetniških ali celo obrtniških sposobnosti. Ob raznih cerkvenih praznikih so celo v prodaji voščilne razglednice kričeče barvastih svetnikov. Sodeč po italijanskem besedilu razglednic, so le-te ilegalno uvožene iz Trsta. Prav tako izkrivljeno sliko o skrajnem primitivizmu našega prebivalstva neopravičeno vzbuja poplava razglednic z neokusnimi ljubezenskimi motivi itd.

Drugi negativni pojav, ki so ga ugotovili na seji, so nekatere kičasto obarvane slike, ki naj bi

NOVE knjige

Janusz Korezak:

KRALJ MATJAŽEK PRVI

Z originalnimi risbami, deseti-mi celostranskimi barvnimi podobami poljskega slikarja Jerzyja Srokowskega in v lepem prevodu Franceta Vodnika je izdala založba Mladinska knjiga pravljico povest o kralju Matjažku prvem. Poljski avtor knjige Korezak je bil po poklicu zdravnik, ki je globoko verjel v dobro človeškega srca. Leta 1942 so ga umorili Nemci in z njim pred vse otroke in njegove sodelavce v Domu sirot, kjer je živel in delal.

Svoje prepričanje je izpovedoval Korezak v delih, kjer nastopajo živi ljudje z vsemi svojimi dobrimi in slabimi lastnostmi, dogodki so izmišljeni, pravljični. In taka je tudi zgodba o Matjažku, kraljevem sinu, ki želi, da bi bili srečni otroci vsega sveta.

Knjiga je lepo branje za mlade in odrasle, kajti drži trditve, ki so jo napisali v uvodu: »Ta knjiga je nekoliko sen, nekoliko podsmeh«.

Med našimi igralci, ki se jim odpirajo vrata evropskih filmskih ateljejev, je tudi gledališki in filmski igralec BERT SOTLAR, ki je nastopil že v štirinajstih jugoslovanskih filmih (Mati Katinina, Jezero, Povest o tovarni, Svet na Kajzarju, Na valovih Mure, Ne obračaj se sinko, Trenutki odločitve, Rafal v nebo, Cesta dolga leto dni itd.). Prav v zadnjem času je snemal v filmih Mostarski bataljon in Dobri pianino ter v nemškem filmu Dorothea Angermann (prizor iz filma na sliki), kjer nastopa skupaj z znano nemško igralko Ruth Leuwerick.

NAŠA FILMSKA PODJETJA PRIPRAVLJAJO

za 40. obletnico KPJ in SKOJ

FILMSKE NOVOSTI

- O POMENU TREH POVOJNIH KONGRESOV — šele pripravljajo scenarij;
- NOVA JEZERA — film o novih umetnih jezerih pri nas. Film že končujejo;
- DRUŽINA IN GOSPODINSTVO — snemajo s sodelovanjem Zveze ženskih društev;
- razen tega še kratki film o vseh najvažnejših proslavah in sploh redno spremljanje proslav ob 40. obletnici.

ZASTAVA FILM

- PRAVI ČLOVEK SVOJEGA ČASA — film o življenju in delu Moše Pijada. Film snemajo po scenariju Nusreta Seferovića in v režiji Zike Kukulica;
- SPOROČILA NA SMRT OBSEJENIH — scenarij šele pripravljajo;
- JUGOSLAVIJA VČERAJ — DANES — material je zbran iz raznih filmov o ljudskih republikah, prikazoval pa naj bi izgradnjo in spremembe v naši deželi.

ZAGREB FILM

- V. DEŽELNA KONFERENCA — po scenariju Nusreta Seferovića in v režiji Vicka Raspora;
- PROGRAM ZKJ — isti scenarist in režiser kot v prejšnjem;
- NAŠI V ŠPANJI — po scenariju in v režiji Krste Skanate;
- SUTJESKA — v režiji Fedorja Hanžekovića in po scenariju Djure Kladarine;
- NOVI ŽIVLJENJSKI POGOJI — o rudniku v Raši;
- LIK POVPREČNEGA JUGOSLOVANA in JADRANSKA MAGISTRALA — še pripravljajo.

ZORA FILM

- PARTIJSKI TISK DO II. SVETOVNE VOJNE — Scenarij pripravljata Božidar Novak in Vlado Stopar. posneli pa naj bi do konca aprila;

• TITO V ZAGREBU 1926—1928 — ista scenarista, posneli bodo do konca julija;

• MLADI ZADRUGARJI in VELIKANI NAŠE INDUSTRIJE — sta predvidena za snemanje. Razen tega pa še 30 diafilmov iz zgodovine KPJ, po temah CK ZK Hrvatske.

Predstavniki vseh teh podjetij, ki so vskladila svoje programe, so tudi pripravili, kaj bi podjetje Zagreb-film realiziralo še kak poljudnoznanstveni film (kombinacija dokumentarnega filma z risbami), katerega glavna tema naj bi bila vizija našega bodočega razvoja v skladu s hitrim razvojem tehnike, znanosti in atomske energije.

Letošnji Kosovelovi nagrajenci. Nagrado jim je svečano izročil v soboto, 28. marca, predsednik Okrajnega Sveta za kulturo in prosveto Stane Skrabar

AKTUALNA TEMA

Jutri bo prepozno...

Razgovor iz teh dni po naših vaseh

Tema je kot v rogu. Oblaki visijo nizko nad nami. Zdi se ti, da bi samo roko stegnili in že bi te streslo od dotika z njihovimi deževnimi nedri.

Zadovoljni smo, da vsaj ne dežuje. Sopihamo navkreber. V soju »lanterne« in baterije previdno iscemo urana na, kjer ne grozi nevarnost, da ti v najboljšem primeru ostane čevljev v blatu. Kolkor znancev smo srečali, preden se je zgostil mrak, so nam vsi po vrsti odsvetovali to pot prav zaradi blata, ki se je bilo razlezlo čez vse steze in kolovoze. Toda nismo se dali oplahiti. Zbor volivcev je bil sklican in ljudje bi nam gotovo zamerili, če bi jih pustili na cedilu.

Pogumno požiramo klanec, prečkamo pašnike, rinemo skozi trnjeve in z bodočo žico prepredene ograje ter se hitro približamo cilju. Kakšna sreča, da sta se mi v dolini pridružila upravnik kmetijske zadruge in njegov sodelavec. Dobro poznata pot in izbirata manj prehojene steze, ki jih blato še ni okužilo.

Upravnik nenadoma zaustavi korak.

»Tu pod nami je tisti kos zemlje,« pokaže z roko na pašnik. Z baterijo sledim njegovemu migljanju, sčeda svetloba pronica skozi redka drevesa, ki samevajo na pašniku. Na tihem mi je žal, da zaradi neprodane teme ne morem s pogledom objeti vse zemlje, ki se nam ta večer neprestano vsiljivo vpleta v pogovor.

»Skoraj cela vas ima tu svoje parcele,« pojasnjuje upravnik. »Večji del lastnikov je že podpisal pogodbe, potem se je naenkrat zatanknilo.« Krenemo naprej in upravnik nadaljuje:

»O ureditvi velikega kompleksa sadovnjaka pravzaprav govorimo že več mesecev. Strokovnjake je naravnost navdušila naša zamisel. Zemlja je primerna, v bližini teče voda, ki bi jo s primernimi napravami lahko koristno uporabili za namakanje. Pred nedavnimi smo začeli razgovore z lastniki. Nekateri izmed njih so nas že spomladu opomnili, da bi bilo mogoče tu urediti lep sadovnjak. Povrh vsega je kot nalašč še ob trasi ceste, ki bo kmalu stekla toč mimo.«

Globoko zajame sapo, ki mu je zaradi naporene hoje in govora pošla.

»Kmetje se niso upirali, zlasti še, ker smo jim obrazložili zelo ugodne pogoje zanje. Osem let bi bili oproščeni vseh davkov na to zemljišče, zadruga bi jim dala sadike, strokovno vodstvo, oni pa delovno silo in gnojila. Vse je šlo kot namazano, potem pa...«, pomolči za trenutek. »Hudič! Sam ne vem, kaj jih je picilo. Nekdo nas je prišel obvestiti, da ostali ne podpisajo. To je vse!« V njegovem glasu je čutiti razočaranje, pa tudi prepričanost, da bitka še ni končana.

»Hm! Čudna reč! Nektje mora tičati vzrok,« razmišljam na glas.

»Tjaven dan se niso premislili.«

Najin spremljevalec, delavec v zadrugi, pritegne:

»Niso tako neumni, da ne bi videli, kakšne koristi bi lahko potegnili iz takšnega sadovnjaka. Nekdo jim je baje natvezil, da se hoče sedaj zadruga na tak način polastiti zemlje,« srdito izpljune in pospeši korak.

»V tem grmu torej tiči zajec,« pletem svoje misli. »Vse skupaj zveni precej verjetno. Kdor je vrigel puščico, ni slabo meril, kajti tu so kmetje najbolj občutljivi.«

Zatopljeni vsak v svoje misli vztrajno rinemo navzgor. Skozi večje sadnega drevja se zasvetlikajo luči. Globoko si oddahnemo. Prispeli smo.

Oglasimo se pri znanecu, članu vaškega odbora Socialistične zveze.

»Malo pozni ste. Mi smo vas pričakovali bolj zgodaj,« nas pozdravlja in že hiti postreči s svežim moštom. Kapljica se nam prilježe. Najprej si krepko poplaknem grlo, nato pa se hitim opravičevati. Seja občinskega ljudskega odbora se je zavlekla, odložiti pa zbor volivcev ni kazalo. Povrh vsega pa še pot, zaradi katere nas res ni treba zavidati.

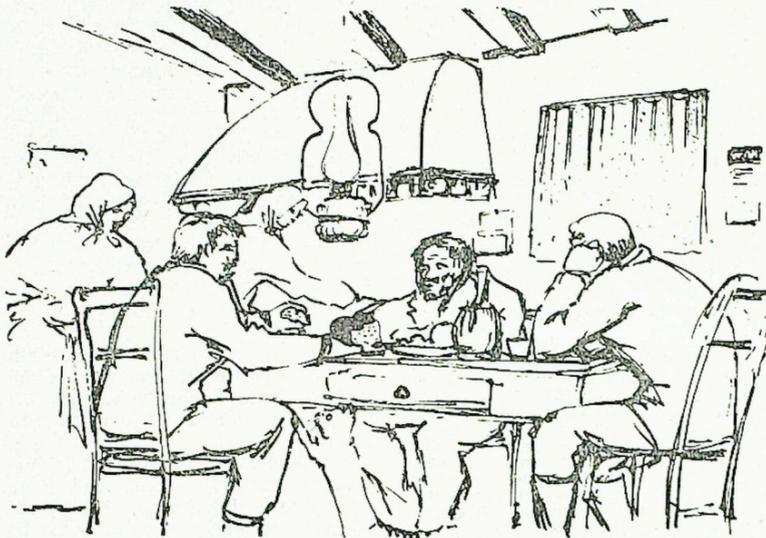
Sporazumemo se, kje bo sestanek. Z upravnikom takoj odrineva na kraj sam, odbornik in najin spremljevalec pa hitita obveščati vaščane.

»Pravkar smo nameravali leči,« se opravičuje gospodar, ko z upravnikom vstopiva v kuhinjo. Kopicca otrok se gnete okrog štedilnika in naju zvedavo ogleduje.

Prisedeva k mizi, ki ji zob časa ni prizanesel.

Sosedje počasi kapljajo v kuhinjo. Večinoma znani obrazi. Žena skoraj ni med njimi. Pravijo, da je dovolj, če gre na zbor volivcev od vsake hiše gospodar. No, temu bi se kajpa dalo oporekati, saj že star pregovor pravi, da žena podpira tri vogale hiše.

Kazalec na uri gre čez pol deveto, ko pricemo razgovor. Nič kaj mi ni prijetno pri srcu ob zavesti, da moram prva pretrgati tišino, ki je naenkrat obvladala ves prostor. Iščem izraze, da bi beseda tekla preprosto, vsakomur razumljivo. Ni prvič, da se pogovarjamo o kmetijstvu. Z vso jasnostjo se zavedam, da je ta razgovor nočoj izredno važen. Zato skušam v kratko odmerjenem času nanizati vse povojne uspehe in težave, s katerimi smo se srečevali pri naporih, da bi dvignili kmetijstvo iz zaostalega primitivnega obdelovanja. Začetna tesnoba je premagana, nič več me ni strah misli, kakšna vprašanja bodo izzvale moje besede o kooperaciji z zadrugo.

Ko zaključim svoje misli, je tišina še bolj moreča in negotova. Tega molka se najbolj bojim. Nikdar ne veš, kaj se za njim skriva; prikrita sovražnost ali brezbriznost, večkrat tudi oboje. Tokrat k sreči molk ne traja dolgo. Visok, suhljat kmet s kučmo na glavi se prvi oglasi:

»To kar ste povedali, je vse lepo in prav. Ne da se oporekati, samo...« za trenutek pomolči, se skloni naprej in s poudarkom nadaljuje: »Kmetje smo danes prizadeti, v naših krajih je krompir glavni pridelek. Lani smo ga imeli precej in je ostajal v hramih, ker ga zadruga ni odkupila. Z njim smo krmili živino. Letos smo ga posadili manj, a še ta nima nobene cene. Pred leti si za nekaj stotov krompirja kupil marsikaj, zdaj se ti ga ne spleča več saditi.«

Aha, si mislim, tu smo. Stari se je spretno izognil pogovoru o kooperaciji. Na obrazih ostalih berem, da nikomur tega ni žal. Čeprav se vsi prav dobro zavedajo, čemu je namenjen naš obisk, bi razgovor o »tistem« radi kar najdlje zavlekli. Vse to se mi mota po glavi, ko iščem primerne argumente, da bi kmetu s kučmo odgovorila. Še preden utegnem to storiti, že pritegne hišni gospodar:

»Sosed ima prav. S takimi cenami krompirja ne moremo kriti vseh stroškov, kaj šele, da bi si ustvarjali dohodke.« In že navaja primere, kako je bilo pred vojno in takoj po njej. Sreča, da ne omenja še cen in sploh položaja kmeta v rajni Avstriji, kot se navadno dogodi v podobnih razgovorih. Niti najmanj ne dvomim, da so v tem trenutku vsi na strani obeh govornikov.

»Da so cene krompirja danes drugačne kot leta nazaj, je resnica, ki

je ni mogoče zanikati. Ne samo krompirja, tudi mnogih drugih kmetijskih pridelkov. Večji dohodki, ki si jih je kmet prej pridobival, pa niso šli na račun njegove pridnosti ali morda večjih proizvodnih stroškov, ampak večjega povpraševanja kot pa je bila ponudba na trgu,« pojasnjujem.

Zdaj poseže v razgovor čokat, že priletel kmet:

»Nekajkrat smo se pogovarjali, da je bolje, če pridelaj manj, ker so cene višje in z manj truda prideš do večjih dohodkov. Čemu bi se gnal za večjo proizvodnjo, ko si pa le na škodi.«

»Delavci bi se vam za tako politiko prav gotovo lepo zahvalili,« se ne morem premagati. »Dvignili bi cene industrijskemu blagu in kdo bi bil na škodi, ni težko uganiti.«

»Ključ za boljši kos kruha kmeta in delavca je v višji in cenejši proizvodnji, ne pa narobe, kot na vaseh se marsikdo misli,« pritakne upravnik.

Brkat kmet, ki je dotlej molčal, nekoliko strupeno ugovarja:

»Slišal si, da smo lani imeli krompirja na pretek, čemu ga nisi odkupil?«

»Industrijskega krompirja je bilo na trgu povsod dovolj in naša zadruga nima pri tem nič, če ga do

mu je dovolj slepomišenja. Jasno besedo hoče slišati.

»Za takšno sodelovanje smo se bili že zedinili, pa...«, kaj bi onegavili, izgleda, da so se nekateri premislili,« useka naravnost in pomenljivo pogleda v kmeta, ki se diha v kotu, meni nasproti. Doslej še nista spregovorila in ni kazno, da bi se jima tokrat jezik razvezal. Ne boj se psa, ki laja, mi nehoti prihaja na um star pregovor, ko motrim njuna negibna obraza, iz katerih se ne da razbrati ničesar. Toda, nekaj vendarle. Glavo stavim, da je njuna brezbriznost samo navidezna. Delata se, da jima ni do pogovora, v resnici pa bolj lovita besede kot kdorkoli izmed nas.

Nekaj trenutkov je v kuhinji tiho. Kakor da bi se zmenili, so oči vseh uprte v cementna tla, v katerih zijajo široke razpoke. Neprijeten občutek se vrača. Preklete, se na tihem jezim sama nase, ker mi nič pametnega ne šine v glavo, da bi pretrgala molk. Z upravnikom se spogledava. »Trda bo,« govoriyo najine oči.

Nenadejano se spet oglasi mladec.

»Marsikaj se sliši,« njegov glas ni več tako trden. »Pravijo, da bo zadruga namestila v sadovnjaku vrtnarja, ki ga bodo morali plačevati kmetje.« Hitro nadaljuje, kot bi se zbal, da mu bo zmanjkalo poguma. »Zadruga bo baje ob vsakem pridelku obrala vsa drevesa na polovico, ostalo pa si bodo delili kmetje. Potem pa še tisto o zemlji...« Stavka ni dokončal, pa saj je vseeno. Sleherni izmed nas ve, kaj je fant še imel na jeziku.

Nevarne iskre se vžigajo v upravnikovih očeh, vendar jih zataji in z navidezno mirnostjo odgovarja:

»In zaradi takih čenč niste hoteli podpisati. Lepa reč! Prepričan sem bil, da ste si izmislili kaj bolj trdne argumente. Zemlja! Pah! Če bi nam bilo do nje, bi se drugače pogovarjali. Vse drugo, kar si povedal, pa niti ni vredno odgovora.«

»Ti lahko govoriš,« je starec s kučmo spet bojno razpoložen. »So nas Italijani in kaj vem kdo še vse, enkrat prepetnajstili? Vsak podpis mi že kilometer daleč smrdi. Nikdar ne veš, kaj vse se za njim skriva.«

Ostali mu vneto pritrjujejo. Zdaj ima besedo hišni gospodar:

»Morali bi sprejeti zakon, pa bi bil mir.« Ničče menda točno ne ve, kaj je mislil s tistim zakonom, vendar izgleda, da bi se vsi še najraje spriznauili s tako rešitvijo. Seveda, v tem primeru bi nekdo drugi zanje odločil in če bi bilo kaj narobe, sebi ne bi imeli česa očitati.

»Nočoj ne bomo prišli do kraja. Rizmislite še. Odnehali pa ne bomo, o tem ste lahko prepričani. Tistu, ki tako vztrajno dvomijo in iščejo vse mogoče izgovore,« upravnikov ostrni pogled je spet uperjen v kmeta, ki sta ves večer molčala, »bodo že še spoznali, da delajo proti svojim koristim. Če si pa že sami niso na čistem, naj vsaj druge, ki želijo sodelovati, pustijo pri miru.«

Razgovor je končan. Saj je tudi čas, kajti kazalec se je krepko pomaknil proti polnoci, nas pa še čaka dolga in naporna pot.

Vas je ostala za nami, pogreznjena v nemo tišino. Izza obzorja leno rine lunin krajec. Naše misli so še vedno kakor začarane ukleknjene v prostor, ki smo ga komaj zapustili. Ne morem se iznebiti občutka, da se še vedno prepiram s kmeti, dokazujem in prepričujem. Vidiš, tako bi bila morala stvar postaviti. Ne, v tem očitno nimajo prav. Hudiča! Kako si predstavljajo ta naš socializem na vasi! Saj vendar vas ne more biti republika zase.

Vedno bolj se utrjuje v meni prepričanost: začeti je treba, začeti s tistimi kmeti, ki so pripravljene sodelovati!

»Nak, tokrat ne popustim, za ves svet ne, nak!« se pridruša za mano upravnik.

»Skoda, da nimam zemlje. Če bi

jo imel, bi sam dal vzgled. To vleče...« obžaluje najin spremljevalec.

Kot refren odmevajo v meni besede, ki mi jih je dejal starec s kučmo ob slovesu:

»Tovarišica, nikar ne mislite, da smo tako trdi, le večkrat bi morali prihajati med nas in se pogovoriti z nami. Ne samo vi, tudi drugi. Laže bi nam bilo.«

Stari, vem, kako ti je pri srcu. Do večeraj si mislil, da je tako, kakor delaš, edino mogoče in prav. Bil si v sebi miren. Toda zdaj nekdo vztrajno trka na tvoje srce, tvojo zavest. To nisem jaz, niti moji tovariši. Čas je, ki terjaja svoje. Odkar si slišal, da moraš misliti tudi na druge, katerih boljše življenje je odvisno tudi od tvojih rok, se v tebi nekaj ruši. Obremenjen s predsodki, nezaupljiv in oprezen pa vedno znova omahuješ, ne moreš se odločiti. Zemlja...

Bojiš se zanjo in v tej bojazni si pripravljen pozabiti in odpustiti, ker tebi samemu tenko reže kruh. Vem, rekel boš, da si truden, ne da se ti začeti znova. Čemu ti in toliko drugih ne pusti, da bi zagrabili majsji, ki so se otreli nezaupanja in nočejo več stopicati na mestu. Slišala sem jih, priletne može, ko so se opravičevali:

»Saj mi bi pristopili. Toda pogledajte, kolikor nas je tu, smo skoraj vsi še odvisni od staršev. Oni pa zemlje ne dajo iz rok.«

Vidiš, starec, to sem ti mislila še povedati. Zdaj mi je odleglo.

Nekdo iz tvojih vrst mi je dejal: »Vse, hišo, najve, živino, vse bi dal, če bi vedel, da bom živel jutri bolj kot živim danes.«

Tudi ti in jaz, mi vsi hočemo in želimo, samo eno: boljši kos kruha za nas vse. Čemu torej omahuješ in odlašas na jutri, kar bi lahko storil danes? Jutri bo morda prepozno...

MARIJA VOGRIČ

RAZVESELJIVI USPEHI POSTOJNSKIH DIJAKOV

V soboto so imeli dijaki postojnske gimnazije redno polletno mladinsko konferenco, na kateri so kritično ocenili svoje dosedanje delo.

Letos je bil dan zelo velik podarek politični vzgoji mladine in zato so priredili več dobro uspeh predavanj in sestankov. V Zvezo komunistov so sprejeli 50 novih članov, tako da je sedaj vsak četrti dijak član ZKS. Veliko jih je tudi sodelovalo na mladinskih in drugih delovnih akcijah, s katerih so prinesli kar najlepše vtise in vrsto odlikovanj.

Kulturno življenje dijakov je močno poživilo izdajanje gimnazijskega časopisa »Glas krasa« in organiziranje literarnega večera, na katerem so brali svoja dela ljubljanski študenti. Največje uspehe pa so dosegli na področju telesno-vzgojne in športne dejavnosti. Sedaj sodijo njihova moštva nogometašev, košarkarjev, odbojkarjev, namizno-teniških igralcev in šahistov med najboljša srednješolska moštva. Nogometaši so postali lani primorski srednješolski prvaki in se uvrstili na četrto mesto v Sloveniji.

Lepe uspehe so dosegli tudi s prirejanjem raznih zabav, ki jih bodo v tem šolskem letu zaključili z maturantskim plesom.

V razpravi so poudarjali predvsem potrebo po razširitvi razredne dejavnosti. Z zadovoljstvom so tudi ugotovili, da stalno izboljšujejo učne uspehe, vendar pa je še nekaj dijakov, ki se ne zavedajo resnosti šolanja. Tudi letos bodo priredili posvetovanje študentov ljubljanske univerze in maturantov, ki se želijo podrobno seznaniti z življenjem in delom na univerzi predno se bodo odločili za visokošolski študij. V poletnih mesecih bo sodelovalo pri gradnji avtomobilske ceste Bratstva in enotnosti najmanj 60 brigadirjev, mnogi dijaki pa bodo pomagali graditi športne objekte v postojnski občini. Pred zaključkom konference so grajali nedelavnost šolskega odbora, ki se v letošnjem šolskem letu še ni niti enkrat sestala.

k. n.

»SLOVENSKI JADRAN«
v vsako hišo Slovenskega
Primerja!

Sežana v zastavah in veselju Prva seja plenuma OSS Koper

Stevilne zastave, ki so v Sežani zaplapolale že v soboto okrog polne, so bile znanilke bližajočega se trenutka, ko bodo volivci sežanske komune izvolili nov občinski zbor in dali s tem dokončen pečat združiti divaške, sežanske in dela komenske občine.

Ze v ranih nedeljskih urah so se začeli zbirati volivci na vseh 88 z zastavami in cvetjem okrašenih voliščih. Kmalu po sedmi uri so na sedežu občine zazvonili telefoni. Prihajala so prva poročila. Se ni odbila osma ura, ko je volilni odbor iz Lipice že poslal občinski volilni komisiji volilni material. Do 7.15 so zaprli volišča še v Danah pri Divači, v Podbrežah, v Filipčjem brdu, v Brestovici pri Povirju, v Kosoveljah in na Dolenjah pri Štjaku. Do 7.30 so volitve zaključili v Orleku, Zirjah, Kačičah, Zavrhu, na Varejah, Kozjanah, v Dolenji vasi, Gabrčah, Potočah, Senadolah, Otoščah, Lažah, na Vrbačah, pri Stomažu, v Gorjah, Krepeljah, pri Mahničih, pri Lisjakih, v Hruševici in na Lukovcu. Do 9. ure so zaprli še 16 volišč, do 10. ure pa še nadaljnjih 17. Volitve so potekale v redu, prav tako kot je bilo pričakovati od državljanov, ki se zavedajo svojih pravic in dolžnosti in vsak na svojem

delovnem mestu daje vse sile za izgradnjo še lepše bodočnosti.

Splošne slike niso motili izredno redki primeri, ki se skrivajo pod imenom Vetrih, župnika v Kobjegli, ki se je očitno norčeval iz volivnega odbora, saj ga je moral le ta čakati vse do 19. ure, in pod imenom Rebec, nadobudnega dekleta iz Divače, ki ni utegnila na volišče preko ceste — pravo nasprotje od 90-letne mamice v Ponikvah, ki je bila prva na volišču. Res je, da se na voliščih niso javili še drugi, toda ti so dan pred volitvami odšli k vojakom ali študirajo v Ljubljani, so v bolnicah ali na službenih potovanjih. Vsi ti so bili seveda opravičeno odsotni.

Ob 20. uri je volilna komisija izračunala, da je od 13.390 volivcev glasovalo 12.552, to je 93,7%. Najvišja udeležba je bila v 15. volilni enoti, ki je obsegala vasi Avber, Dobravlje, Ponikve, Utovlje in Filipčje brdo. V njej je glasovalo 97,3% volivcev. Sledi 11. volilna

enota: Dolenja vas, Gabrče, Potoče, Otošce in Senadole s 96,6% volivno udeležbo.

V nedeljo je bilo izvoljenih 31 odbornikov občinskega zbora, v četrtek, 2. aprila, pa so bili izvoljeni odborniki za občinski zbor proizvajalcev v skupini industrije, trgovine in obrti. V nedeljo pa bodo izvolili svoje predstavnike v zbor proizvajalcev še člani kmetijskih zadrug in njihovi družinski člani, ki se bavijo s kmetijstvom. Zbor proizvajalcev bo štel 25 odbornikov, od teh 19 v skupini industrije, trgovine in obrti, ter 6 v skupini kmetijstva.

Pretekli teden je bilo v Kopru prvo zasedanje novoizvoljenega plenuma Okrajnega sindikalnega sveta. Na njem so na predlog občnega zbora OSS izvolili za predsednika dosedanega podpredsednika OLO Koper Franca Klobučarja, za tajnika pa dr. Igorja Vilfana. Nato so izvolili ožji odbor sindikalnega sveta in komisije za gospodarstvo, za kmetijstvo, za gozdarstvo, za blagovni promet, obrt in komunalno dejavnost, za delavsko in družbeno upravljanje, za politično, ideološko in strokovno izobraževanje, za zdravstvo, telesno vzgojo, odidih in razvedrilo ter komisijo za ribištvo in pomorstvo.

Po daljši razpravi, v kateri je

sekretar OK ZKS Albert Jakopič Kajtimir govoril o sedanjih in prihodnjih nalogah sindikalnih organizacij, je bilo med drugim sklenjeno, da bo delo sindikatov usmerjeno predvsem v usposabljanje slehernega člana delovnih kolektivov za sodelovanje v izvajanju gospodarskih in političnih nalog. Nadalje so sklenili izdelati analize gospodarskega stanja večjih podjetij kovinske, prehranske, lesne in gradbene industrije in ekonomsko analizo enega izmed kmetijskih posestev. Še posebej pa so se zavzeli za popolno izkoriščanje vseh proizvodnih zmogljivosti in za dosledno nagrajevanje delavcev po učinku dela.

Uspešen start v pogodbeno odnose

Na obalnem področju koprškega okraja je Poslovna zveza v Kopru do sredine minulega meseca že sklenila pogodbe s pre-

skrbovalnimi podjetji, izvozniki in predelovalno industrijo za odkup 19.500 ton tržnih presečkov, kar je približno 70%. Tako so sklenjene pogodbe za odkup 3941 ton pridelkov po stalnih cenah, za 3295 ton po tržnih cenah, za 4300 ton za izvoz in za okrog 8000 ton za predelovalno industrijo. Ze iz teh skopih podatkov lahko razberemo, da je moč s pravnimi organizacijskimi in sodobnimi agrotehničnimi ukrepi znatno povečati kmetijsko proizvodnjo in da predhodno sklepanje pogodb daje zelo široke možnosti za pospešeni razvoj kmetijstva.

godb s kmetovalci za vse predvidene količine, za katere so preko poslovne zveze sklenile pogodbe s preskrbovalnimi podjetji, izvozniki in predelovalno industrijo, pač pa bodo različno krile iz tistih tržnih viškov, za katere se kmetovalci še niso zavzeli, bodo pa vsekakor ostvarjeni, saj kaže, da bo letina ugodna in težnja po intenzivni obdelavi zemlje se stalno večja.

Občni zbor radioamaterjev

Po desetletnem premoru so v Postojni zopet ustanovili klub radioamaterjev, ki šteje 35 članov, med njimi največ pionirjev. Njihovo število pa se bo po priključitvi radioamaterske skupine iz Pivke še povečalo. Na nedavnem občnem zboru so sklenili vzpostaviti sprejemno-oddajno sekcijo in zaposliti bodo za pomoč koprski radio-klub. Pripadniki garnizije JLA v Postojni so že pokazali veliko zanimanje za delo kluba in so obljubili, da mu bodo dali najnujnejši material za praktično delo in tudi priredili predavanja. — amor

Da bo leto 1959 še uspešnejše

Po temeljitih pripravah in podrobni obravnavi na zborih volivcev sta v ponedeljek tudi oba zbora občinskega ljudskega odbora Piran na ločenih in na skupni seji pretresla in s popravki odobrila letošnji družbeni plan

piranske občine. Ta plan ima naslednje značilnosti: V vseh panogah gospodarstva sili k čim večji storilnosti, to se pravi k opuščanju neproduktivnih delovnih mest in k boljši organizaciji dela in večji delovni disciplini ter strokovnosti na produktivnih delovnih mestih. Poseben poudarek daje dvigu kmetijstva iz dosedanje relativno še vedno močne zaostalosti; večino sredstev investira v pomorski promet, ki je že v preteklih letih pokazal, da je za sedaj najdonosnejša panoga gospodarstva te občine in da se obenem tako vložena sredstva najhitreje povrnejo; dalje predvideva obsežne investicije in prilagoditve za nadaljnji, vedno močnejši razvoj turizma, ki naj sčasoma postane v tem velikem turističnem središču Slovenije glavna panoga gospodarstva; in končno predvideva številne investicije tudi za komunalno ureditev in za potrebe prosvete in kulture, torej v negospodarske namene za izboljšanje življenjskih pogojev prebivalstva piranske občine. Kakor smo že poročali v prejšnji številki našega lista, bo celotni dohodek piranske občine znašal po tem planu letos nekaj nad 8 milijard dinarjev, kar je okroglo 8% več kot lani, storilnost bo povečana predvidoma za 6%, doseženi narodni dohodek pa za ca. 11%.

Na skupni seji obeh zborov občinskega ljudskega odbora je povedalo tehtne misli več ljudskih odbornikov. Navzoči so z zanimanjem poslušali obširno obrazložitev, katero je k planu podal predsednik ObLO Piran Davorin Ferligoj. Direktor okrajnega Zavoda za plan inž. Peter Aljančič je omenil predvsem pionirsko delo piranskih ljudskih odbornikov v akciji za združevanje sredstev. J.

Družbeni plan občine Sežana

Kakšne bodo neposredne naloge novega ljudskega odbora, je razvidno iz družbenega plana občine za letošnje leto, ki sta ga sprejela začasna zbora na zadnji seji dne 27. marca. Osnova tega plana so rezultati in gibanja v gospodarstvu v preteklem letu, kakor tudi ekonomsko-politične naloge družbenih planov perspektivnega razvoja vseh treh združenih občin.

Obseg proizvodnje in storitev se mora povečati v vseh panogah gospodarstva tako, da se bo narodni dohodek v primerjavi s preteklim letom povprečno povečal za 6,1%, pri čemer se bo število delovne sile še zmanjšalo in to predvsem v kmetijskih zadrugah, gradbeništvu in deloma v obrti. Da bo doseženo predvideno povečanje obsega proizvodnje in storitev in s tem tudi narodni dohodek, bo treba povečati delovno storilnost na enega zapo-

slenega za 8%. Bolj kot doslej bo treba stremeti za izboljšanjem organizacije dela, za smotrnejšim izkoriščanjem delovne sile, za izboljšanjem sistema nagrajevanja, za izdelavo novih tarifnih pravilnikov na osnovi delovnega učinka, kar vse naj pripomore k dvigu delovne storilnosti kot pglavitnega pogoja za izboljšanje življenjskih razmer prebivalstva. Plan predvideva tudi povečanje osebne potrošnje vseh državljanov kot posledico povečanja proizvodnje. Za doseg tega bo potrebno povečati kmetijsko proizvodnjo s pomočjo večjih investicij in z uvajanjem odločnejših agrotehničnih ukrepov na osnovi razširjenega sodelovanja med zadrugami in posameznimi kmetijskimi proizvajalci. Nujno potrebne bodo tudi izboljšave v gostinstvu.

Letos bo pospešena gradnja stanovanj zlasti v Sežani in Divači, predviden pa je tudi začetek gradnje klavnice, pekarnice in lekarne v Sežani.

Gospodarske investicije se bodo povečale za 33%, negospodarske pa za 2,4%. Investicije so predvidene predvsem v zadržnem kmetijstvu, v obrti, gostinstvu, turizmu, komunalnih podjetjih in v prometu.

Glede na to, da bo znašal letošnji proračun občine le 189 milijonov (Nadaljevanje na 10. strani)

NAŠ GOSPODARSKI KOMENTAR

Ob potrjevanju zaključnih računov

Gospodarske organizacije hite s pripravljanjem zaključnih računov za lansko leto, da jih bodo lahko ob roku predložile v potrditev. Nekatere so to že storile in ob bežnem pregledu prvih računov, ki so bili predloženi, lahko ugotovimo nekatere značilnosti. O njih in v zvezi z njimi naj tudi spregovorimo nekaj besed v današnjem gospodarskem pregledu oziroma komentarju.

Ze ob koncu lanskega leta je bilo rečeno, da se letošnji sistem kratkoročnega kreditiranja in sploh oblikovanja sredstev potrebnih za redno poslovanje podjetij, ne bo spremenil. V tej zvezi je bilo tudi rečeno, da bodo morala podjetja sama skrbeti za večanje sklada obratnih sredstev in da jim banke v tem pogledu ne bodo pomagale oziroma jim mnogo ne bodo mogle pomagati.

Ko s tega stališča motrimo predložene zaključne račune moramo ugotoviti, da se večina podjetij skrbno izogiba reševanju tega vprašanja in da puščajo celo sredstva skladov skupne uporabe nerazporejena, to je tako, da bi o tem odločali kasneje delavski sveti. Skoro pa ni podjetja, ki bi

določilo del sredstev za svoj sklad obratnih sredstev, čeprav vemo, da ga bodo morala podjetja letos povečati v glavnem iz lastnih sredstev skupno v vsej državi za 40 milijard. Ob takem stanju ne bo nič čudnega, če bodo potrebni prej ali slej razni posegi, ki brez dvoma ne bodo prijetni, vendar nujni, če hočemo zagotoviti pravičen in začetan razvoj po začetki poti kreditiranja pri nas, ki je doslej pokazala v glavnem dobre rezultate.

Drugo, kar je treba omeniti, je velik porast terjatev do kupcev in obveznosti napram dobaviteljem. V celoti gredo zneski preko 130 milijard. Z drugimi besedami pomeni to, da se je zopet zelo razpaslo medsebojno kreditiranje med podjetji in da je v tem pogledu kontrola bank ob odobravanju novih kreditov precej liberalnejša kot je bila. Sicer je to v skladu z načeli tržnega gospodarstva in bi s te strani ne mogli takemu razvoju v ničemer ugovarjati. Toda tržno gospodarstvo v socialistični družbi postavlja neke meje in te so vsebovane v interesih družbe, ki ji mora v prvi vrsti gospodarstvo služiti. Zato je jasno, da tudi v tem pogledu ne more biti popolne

popustljivosti in to celo do take meje, ki bi škodovala skupnosti.

Toliko v zvezi s pripombami, ki se tičejo v glavnem sredstev in kreditiranja. Toda letos, in to bi moralo biti razvidno že iz zaključnih računov, bodo zapadle anuitete posojil odobrenih za povečanje proizvodnje. Le malo je podjetij, ki bi na to mislila in si zagotovila sredstva za plačilo zapadlih anuitet, mnogo jih morda celo računa, da bodo roki podaljšan ali anuitete odložene. Toda po trditvah pri bankah ni nobenih izgledeov, da bi prišlo v tem pogledu do kakršnihkoli olajšav ali odložitve plačila anuitet. Ravno nasprotno, vztrajalo se bo pri plačilu oz. vrtnitvi posojil, razen morda v trgovini, ki predstavlja problem zase.

Seveda je to le del, čeprav morda najbolj perečih vprašanj, ki se pojavljajo ob predlaganju zaključnih računov. Poleg teh so še taka, ki zadevajo morda le posamezne gospodarske veje, vsa pa se v glavnem vrte okoli sklada morala podjetja sama skrbeti za delovne kolektive veliko preskušnja njihove zrelosti, ki jim jo daje načelo samoupravljanja v gospodarstvu. —dt—

PIVKA ZA SVOJ KRAJEVNI PRAZNIK

V soboto, 4. aprila bodo v Pivki proslavili krajevni praznik. Proslave se bodo začele že dan prej s prižiganjem kresov, ki jih bodo zakurili mladinci, športniki, bivši partizani in pripadniki JLA. Naslednjega dne bodo okrasili Pivko in bližnje vasi, v Pivki pa priredili slavnostno akademijo. Na tej akademiji bodo nastopili člani Opere iz Ljubljane in simfonični orkester RTV Ljubljana. Tako bodo Pivčani začeli s proslavo krajevnega praznika vrsto letos predvidenih proslav 40. obletnice ustanovitve KPJ in SKOJ.

PRED UVEDBO RAZŠIRJENEGA POSLOVANJA S TEKOČIMI RAČUNI

Varčno, varno in enostavno

Nekatere mestne hranilnice v Sloveniji in Hrvaški so že začele s pripravami za razširjenje poslovanja s tekočimi računi delavcev in uslužbencev. Načelo novega načina poslovanja naj bi bilo, da bi tisti, ki želijo odpreti tekoče račune odredili nalaganje vseh dohodkov nanje. Hranilnica pa bi izdala dvajset čekov, katerih vsak bi imel vrednost deset tisoč dinarjev. S temi čeki bi lastnik tekočega računa plačal vse nakupe v trgovini, razen tega pa bi dal stalen nalog hranilnici, da v njegovem imenu plača na žiro račune njegove stanovanjske uprave, elektro-podjetja, vodovodnega podjetja, zavarovalnega zavoda, časopisno-založniških podjetij, RTV, itd. vse tiste zneske, ki jih doslej mora plačati vsak mesec sam. Tako ne bi imel lastnik več skrbi za poravnavo drobnih plačil preko pošte ali inkasantov, ker bi vse to opravila zanj hranilnica.

Po drugi strani pa bo imel imetnik tekočega računa boljši pregled nad lastnim upravljanjem z denarjem. Tak način brezgotovinskega prometa še poveča možnosti stalnega in preudarnega presojanja nakupov, mu zavira nenačrtno zapravljanje, utrdi njegov odnos do vrednosti prisluženega denarja in ga navaja tudi k varčevanju. Tekoči računi delavcev in uslužbencev bi hranilnice obrestovale po 2% letno.

Vse kaže, da se že tudi na področju dela Mestne hranilnice v Kopru in Izoli nekateri delavci in uslužbenci močno zanimajo za tak razširjeni način poslovanja s tekočimi računi. Mimogrede velja omeniti, da so samo v ZDA leta 1958 izdali več kot 8 milijard takih čekov tekočih računov, kar pomeni, da je vsak zaposlen človek izsta-

NAŠI ZDRAVSTVENI PROBLEMI

Premiki prebivalstva in tuberkuloza

Množični premiki prebivalstva v okolišju koprškega dispanzerja v letih 1953—1957 so spremenili biološko in socialno strukturo prebivalstva z naselitvijo pretežno mladih oseb. Povečalo se je število delavcev in uslužbencev največ na račun prejšnjega tudi v mestih živečega kmečkega prebivalstva. Težje stanovanjske razmere, nov način dela, prehrana, aklimatizacija na obmorsko klimo, pretirujevanje, začetne ekonomske težave mladega novonaseljenega prebivalstva, od katerega si je večji del šele pričel ustvarjati življenjske pogoje, slabša prekuženost velikega dela novonaseljenih oseb iz kmetijskih predelov — vse to se je negativno odražalo na kondicijo in delovno sposobnost, kakor tudi na obolevanje prebivalstva.

Podrobne analize razširjenosti tuberkuloze pred pričetkom in po končanem preseljevanju prebivalstva nam kažejo močnejše upadanje umrljivosti za tuberkulozo, hitreje v mestih kot na podeželju. Iz mest so se izselili z ostalim prebivalstvom tudi težji bolniki z ne več ozdravljivo obliko pljučne tuberkuloze. Tega ni bilo na podeželju, ker je bilo tam preseljevanje minimalno.

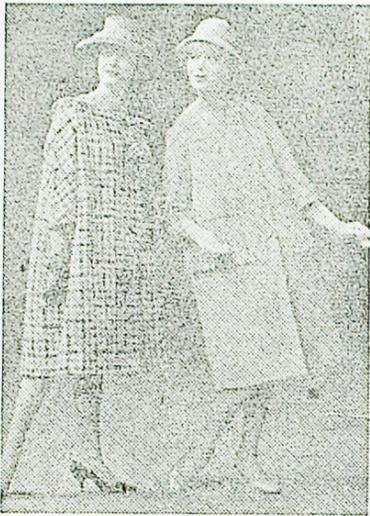
Porast števila bolnikov za aktivno tuberkulozo je delno izraz pojačane dispanzerske aktivnosti v zadnjih letih. Sicer pa so novonastale razmere za časa preseljevanja močno vplivale tako na splošno obolevanje, še bolj pa na širjenje tuberkuloze zaradi sprememb v socialnih, ekonomskih in drugih življenjskih pogojih novonaseljenega prebivalstva. V vedno večjem številu opazimo med bolniki novonaseljene osebe. Opaziti je večje obolevanje pri novonaseljenem prebivalstvu, kot pri domačinih. Isto velja za pljučno kot izvenpljučno obliko tuberkuloze. Posebno se je povečalo število bolnikov v obeh mestih, kjer se je prebivalstvo v več kot 90 % izmenjalo. Oboleva predvsem mlado novopriseljeno prebivalstvo v starosti 20—39 let in otroci, ki so se kot slabše prekuženo prebivalstvo naselili v mestih, kjer je zaradi prenaseljenosti neposredni kontakt s tuberkuloznimi bolniki lažji in pogostejši. Poleg otrok so najbolj prizadeti še delavci in uslužbenci. Tudi oni, ki so zboleli za tuberkuloznim meningitisom v zadnjih

treh letih, so iz starostnih obdobj, iz katerih se je rekrutiralo največ bolnikov, to so otroci in prebivalci v starosti od 20—29 let.

Ko smo tako podrobno analizirali širjenje tuberkuloze pred in po preseljevanju, bomo tudi v bodoče lahko sledili razvoju in širjenju tuberkuloze na teritoriju, ki je v razmeroma tako kratkem času izgubil lice zaostale kmetsko-ribiške pokrajine in ki z naglimi koraki prehaja v industrijsko, letoviško in pomorsko središče.

Vse to pa nalaga tako protituberkulozni, kot celotni zdravstveni službi vedno večje naloge, da na osnovi zdravstvenih analiz pravočasno s preventivnimi ukrepi preprečuje nova obolenja.

Dr. Ivan Kastelic

Dva modela spomladanskih oziroma poletnih plaščev s tričetrtinskimi rokavi

FRIZERJI PRAVIJO...

— da je naravno skodranih las vedno manj (le okrog 10%) prav tako je vedno manj naravno svetlih las.

— da bodo čez 200 let vse žene plešaste, ker naša prehrana ni zdrava.

— da je lahko, recimo, trajna povsem neškodljiva, čez 6 mesecev pa iste lase popolnoma uniči. Zato bi bilo treba pramen las pred vsako trajno preizkusiti.

— da je boljše lase za vodno ondulacijo zmočiti s pivom, ker bo frizura bolje držala.

— da uporabljamo briljantino in podobna sredstva le na čiste lase in da ustvarja nelep videz, če jih damo na umazane ali mastne lase.

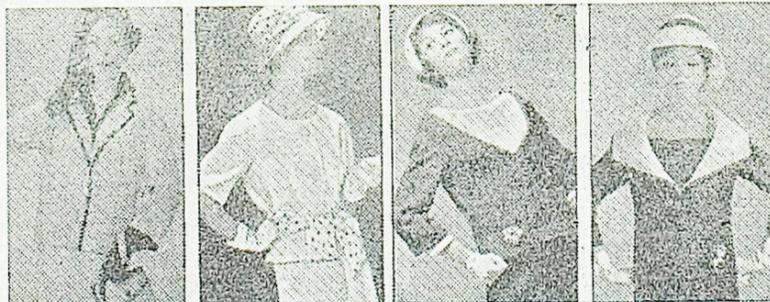
— da si barvanje las lahko privoščijo le tista žena, ki ima dovolj denarja in časa, da hodi redno k frizerju.

DOMAČI ČEVAPČICI

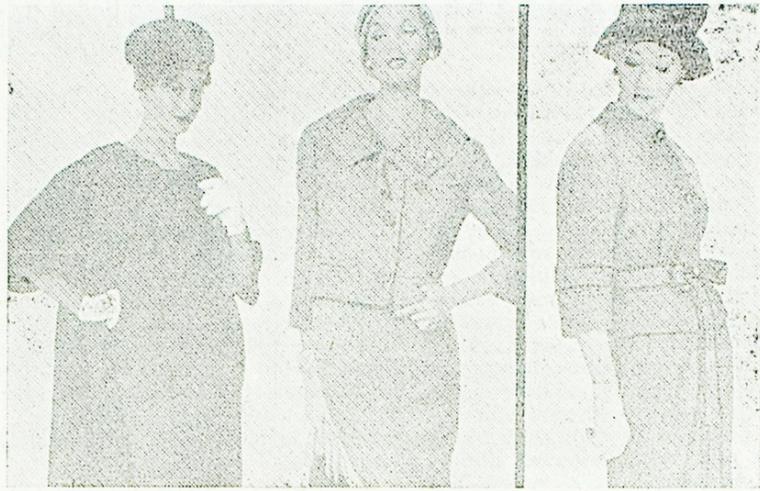
Najbolje je, da jih napravimo iz dveh do treh vrst mesa. Na primer: tretjina jagnjetine, tretjina svinjine in tretjina govedine ali teletine. To pa ne pomeni, da iz ene vrste mesa ne bi bili okusni.

Mesu odstranimo žilice, ga zmelejemo, po okusu osolimo, dodamo poper, rdečo papriko in drobno sesekljano glavico čebule. Zmes dobro premešamo in pustimo, da stoji najmanj eno uro. Nato napravimo čevapčice in jih spetemo — če nimamo rešetke — na moko segreto železnem pladnju, ki smo ga namazali z mastjo, še bolje s koščkom slanice.

Čevapčice serviramo vroče s sesekljano čebulo ali z ustreznim solato.

Priljubljena kombinacija letošnje pomladi je črno in belo. Posebno izrazito vidite to na dveh zadnjih slikah, kjer je ena in ista, črno-bela obleka v dveh variantah

Trije modeli spomladanskih kompletov. Plašč z obleko in dve dvočetni obleki oziroma kostuma. Če sega jopca do bokov, potem jo nosimo s pasom.

Spoznale so, da je uspeh v organiziranem delu

Razvoj organizacije AFŽ v Slovenski Istri

(Nadaljevanje in konec)

Zelo pogumna in požrtvovalna je bila terenska in rajonska tajnica iz Petrinj tovaršica Karla Petrinja. Steherna barca je našel pri njej zatohle in imela je dobro skrit bunker, kjer je bila pešta in literatura varna pred sovražnikom. V ta bunker so se v sili zatekli tudi aktivisti. Tudi druge žene iz Petrinj so se dobro izkazale pri vsaki akciji in so dosledno opravljale najrazličnejše naloge.

Tudi pri kulturnoprosvetnem delu žene niso hotele biti na zadnjem mestu. Lepa slovenska beseda je njim še posebno veliko pomenila, ker so jo tako dolgo pogrešale. Še prav posebno pa so se zavzele žene za slovensko šolo. Nobene težave jih niso

oplašile, ne pomanjkanje prostorov in ne učiteljev. Po vaseh so poiskale količnik primerno sobo za učilnico, najboljšo tovaršico ali tovaršice iz vase pa so postavile za učitelja. Kljub temu, da to niso bili poklicni učitelji, so bili dobri uspehi kaj kmalu vidni.

Med tolikimi zavednimi prebivalci Istre je bilo žal tudi nekaj izdajalcev, ki so zakrivali, da smo izgubili nekaj najboljših borcev in aktivistov. V vsej tej dolgi borbi proti fašizmu in za svobodo so istrske žene doprinele velike žrtve in lahko danes s ponosom trdijo, da je delo žena bilo v Istri uspešno in da je z zmago nad sovražnikom slavila svojo zmago tudi organizacija AFŽ.

MILKA DROLE

Pričelo se je zaščitno cepljenje otrok

Letos bo obsežno zaščitno cepljenje otrok proti kozam, davici-tetanusu, oslovskemu kašlju in otroški paralizi. V koprski občini pa se je že začelo cepljenje proti davici-tetanusu.

Proti davici-tetanusu morajo biti cepljeni vsi otroci, ki so bili rojeni v letih 1949 do 1957 z eno ali dvema injekcijama cepiva, proti kozam pa otroci, ki so se rodili leta 1958 in starejši do treh let starosti, če se niso bili cepljeni oziroma, če je bilo cepljenje brezuspešno, to je če se jim ne poznajo brazgotine cepljenja. Zdravstvene ekipe letos cepijo tudi otroke, ki prvokrat obiskujejo I. razred osnovne šole, in učence osmih razredov.

Maja in junija bo zaščitno cepljenje otrok proti otroški paralizi. Cepljeni bodo tisti, ki so se rodili med 1. aprilom in 31. decembrom lani in sicer z dvema injek-

cijama protiparalitičnega cepiva, in otroci rojeni med 1. aprilom 1957 ter 31. marcem 1958 z eno injekcijo, če so lani že prejeli dve injekciji cepiva proti tej bolezni. V istem času bodo cepljeni tudi vsi učenci nižjih razredov osnovnih šol, če se niso dobili predpisane štivila injekcij.

V jeseni bo zaščitno cepljenje lani rojenih otrok, ki bodo trikrat cepljeni s posebnimi cepivi za zaščito pred davico, tetanusom in oslovskim kašljem.

Zaščitno cepljenje je najuspešnejša oblika borbe proti otroškim nalezljivim boleznim. To dokazuje, da smo na področju koprške občine že skoraj popolnoma zatrli davico ter močno znižali število obolelih za otroško paralizo. Vsa cepljenja so neškodljiva otrokovemu zdravju in cepljenje proti davici-tetanusu in otroški paralizi je brezplačno ter po zakonu obvezno za vsakega otroka.

FLISELINE - VLISELINE - VLISELINE - VILENE

Tako oznako nosi ob robu blago, ki ga v inozemstvu že dolgo uporabljajo za notranjo izdelavo živila oblek, kostumov in plaščev, za vmesno podlogo pri ovratnikih in reverjih, manšetah, gumbnicah, rokavih, pasovih, za podlogo širokih kril in v podobne namene, kakor tudi za vmesno podlogo draperij itd.

»Vmesna podloga stoletja«, kakor jo imenujejo nekateri, je izdelek sodobne tehnike. Zaradi svoje kvalitete in vsestranske uporabnosti pa je nenadomestljiva v krznarstvu, klobučarstvu, krojaštvu in šiviljstvu.

Fliselina je prožna in trpežna. Ker se ne uskoči, je pred uporabo ni treba močiti, medtem ko je treba vsako blago, na katero apliciramo fliselino, dodobra dekatirati, t. j. pripraviti (blago n. pr. obesimo nad vročo vodo v kopalnici), da se kasneje ne uskoči in da obdrži lesk.

Fliselino peremo po želji na suho ali mokro brez bojazni, da bi pri tem utrpela kakršnokoli škodo. Se ne cefra, je lujknjičava in omogoča dihanje telesa.

Ker je mehka in prožna, jo z vsilki z lahkoto oblikujemo; elegantno se prilagaja telesnim gibom in se ponovno vrača v prvotno lego.

Fliselino izdelujejo v beli, črni in živi barvi. Debelina je označena s številkami. Čim višja je številka, tem debelejša je podloga, zato si bomo n. pr. za reverje težkih plaščev izbrale sivo fliselino št. 100 ali 135, medtem ko nam bo bela A 56 rabila za bluze in lahke obleke, oziroma za pomoč ovratnikom, manšeta, pentljam itd. Za pomoč životku in obleki brez naravnice, uporabljamo velo A 80, št. 444 pa je namenjena predvsem za podlogo mehkih in lahkih draperij.

Se preden se odločimo za na-

NOVA ŠTEVILKA SODOBNEGA GOSPODINJSTVA

Izšla je druga letošnja številka »Sodobnega gospodinjstva«. Za pozdraviti je poživiljeno zunanjo in notranjo opremo lista, kakor tudi pestro vsebino člankov, ki se lotevajo najrazličnejših vprašanj na področju ožjega in razširjenega gospodinjstva v okviru stanovanjskih skupnosti.

Uvodni članek o letošnjem sejnu mode in modni reviji govori v imenu delovnih žena o zgrešenosti takega pojmovanja modnega oblačenja, kot je bilo realizirano na reviji. Dopis iz konjiške občine je razveseljiv, ker je v njem povedano, kako zelo so se konjiška podjetja zavzela za dvig življenjske ravni na svojem področju. Revija prinaša prvi članek iz serije o električni kuhinji, ki je pri nas že zelo razširjena.

V tej številki najdemo tudi lepe premične police kombinirane z omaricami in mizico, ki skupaj s kavčem, fotelji in servirno mizico tvorijo prijeten kotiček v stanovanju. Narčni za take police je na razpolago pri upravi revije. Zanimivo so zamislili o povečanju prostora v majhnih stanovanjih pod naslovom »Za tesna stanovanja«.

»Domača popravila« je naslov serije člankov, ki izhajajo v letošnjem letniku revije in prinašajo navodila za popravila, ki jih je treba izvesti doma brez obrtnikove pomoči.

Članek »Sončenje in še kaj« daje navodila in nasvete za pravilno sončenje, s katerim bomo kmalu pričeli. Mamice bodo rade prebrale tudi nasvete o negovanju otroških las.

Zelo dobrodošli bodo v tem času predlogi za otroške šolske in domače predpasnike, kakor tudi navodila za negovanje pletenin.

Revije prinaša v rubriki »prehani prispevek strokovnjaka o shranjevanju živil in o zmrzovanju ter uporabi zmrznjenega sadja in zelenjave Zdravniška piše o načinu prehrane bolnika, ki ima vročino. Sledijo recepti za pripravljane jedi v velikih in v domačih kuhinjah.

Tudi tokrat ne manjka v reviji nasvetov za pletenje in delo na vrtu.

V tej številki je napovedano tudi zbiranje za naročnike »Sodobnega gospodinjstva«. Za izžrebane so pripravljena lepa, praktična darila.

kup, je torej važno vedeti, čemu bo podloga rabila.

Fliselina pri nas še ne izdelujemo. Zaradi konservativnosti naših naročnikov, ki v inozemstvu nakupujejo blago, je na našem trgu ne dobimo, vendar si bo prej ali slej utrla pot k nam in prav je, da vemo za njene lastnosti in uporabnost.

Zelimo, da namesto drugega blaga, ki ga imamo že tudi doma, uvozijo vsaj nekaj fliseline, ki je praktična in za sodobno šiviljstvo potrebna.

Fliselina ni draga, paziti pa je treba, da je ne zamenjamo z imitacijami. Prava fliselina ima ob robu vtisnjeno ime v štirih jezikih: Fliselina — Vliseline — Vliseline — Vilene.

(Po »Sodobnem gospodinjstvu«)

MORDA ŠE NISTE VEDELE...

• da predal ne bo škripal in da ga boste laže zapirale, če boste namazali robove z milom. Isto velja za vrata.

• da lahko zabodete zarjavele konice igel in buclj v milo, pa bo rja izgubila in igle bodo spet gladko zdržle v tkanino.

• da v gobl iz sintetične gume lahko uporabite vse ostanke mila tako, da na strani napravite majhno zarezo do sredine in stlačite v gobo milne ostanke. Taka »milnata gobca« vam bo zlasti služila pri kopanju.

OTVORITEV NOVE LOKALNE POMORSKE PROGE

Odslej iz Kopra v Izolo po bližnjici

Pomorsko podjetje Obalna plovba Koper je z namenom, da bi izboljšali pomorski potniški promet med obalnimi kraji na slovenskem področju, vzpostavilo

Dober začetek sezone v Portorožu

Portoroški hoteli, ki so odprti od 15. marca, so pretok nedeljo bili močno zasedeni. Največ gostov je imel hotel »Palace« — skoraj 400 — ne mnogo manj pa tudi polno zasedeni hotel »Central«. V vseh hotelih Portoroža skupaj je bilo preteklo nedeljo 793 gostov, ki so v teh hotelih prenočevali. Skoraj vsi so bili inozemci, med njimi največ iz Zahodne Nemčije in Avstrije, pa tudi Švicarji, Francozi in druge narodnosti. Iz razgovora z navzočimi predstavniki zahodnonemških potovalnih agencij smo izvedeli, da je zanimanje za Portorož močno povečala serija člankov, ki so v marcu izšli v najrazličnejših nemških časopisih kot rezultat nedavnega obiska zahodnonemških novinarjev v naših krajih in tiskovne konference z njimi v Piranu. Večina sedanjih skupin je ostala v Portorožu le 5 do 10 dni, toda ob njihovem odhodu bodo skoraj vse zamenjale nove skupine. Po do sedaj sklenjenih pogodbah in vedno novih interesnih sodeč bodo portoroški hoteli v celoti zasedeni od začetka maja do sredine septembra, tako da bo dosežena letos predvidoma rekordna številka okrog 200.000 nočitev inozemskih turistov.

V sončnih dneh preteklega in tega tedna je že bilo videti v Portorožu prve letošnje kopalce. Posebno gostje hotela »Central«, ki ima lastno plažo, se v opoldanskim urah poleg sončenja tudi že kopajo. Temperatura morja je v portoroškem zalivu okrog 14°C, kar je za goste iz severnih predelov Evrope že kar znosna temperatura, saj so vajeni kovanja v hladnejših vodah. Jule

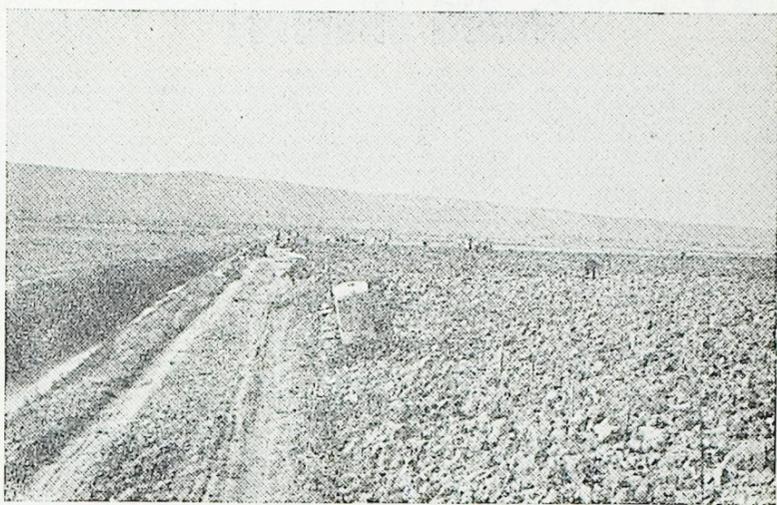
redno potniško progo med Izolo in Koprom. Potreba po taki progi je bila velika že prejšnja leta, posebno v poletnih mesecih, vendar je zaradi pomanjkanja potniških plovnih enot ni bilo moč uvesti.

Zal, tudi ta proga ni rezultat boljšega stanja v našem obalnem potniškem ladjevju, temveč le zasilni izhod in odraz dobre volje kolektiva, ki poskuša z enim samim uporabnim motornim čolnom vsaj delno ugoditi željam prebivalstva. Preostala dva motorna čolna sta namreč v precej kritičnem stanju in v stalnem popravilu.

Zatorej ni čudno, da vzbuja tako stanje resno zaskrbljenost odgovornih činiteljev in številnih potnikov, ki se posebno v poletnih mesecih prerivajo in borijo za prostor na redni progi v kopalniški Turist in na vseh izrednih prodah ter priložnostnih vožnjah. Za ilustracijo naj navedemo samo število potnikov na progi Koper — Valdoltra — Turist — Ankaran — Koper, ki presega v

času sezone mesečno tudi število 25 tisoč. Da bo po ukinitvi kopalnišča v Kopru naval v Ankaran še večji, menda ni treba posebej poudarjati.

Iz izkušenj v minulih letih vemo tudi, kako neprijeten vtis napravi taka pomanjkljiva možnost za krajše izlete po morju na domače in tuje turiste, ki gotovo ne pridejo k nam samo zato, da bi si morje ogledali, ampak želijo kratke dni oddiha čim boljje izkoristiti. Sicer pomeni uvedba redne proge med Izolo in Koprom novo pridobitev, vendar nas potrebuje, ki so mnogo večje, opozarjajo že lep čas, da tudi do pomorskega potniškega prometa ob slovenski obali zavzamemo resnejše stališče. Bb

Prelepo komasirano polje pri Sečoveljah, na katerem bo kmetijsko posestvo Seča lahko s pridom uporabilo naj sodobnejše agrotehnične ukrepe in kar najbolj racionalno lahko izrabilo svojo mehanizacijo, da bo na koncu dosežen uspeh in pridelek, kakršnega si le želimo

Sečoveljska dolina sledi klicu napredka

V zadnjih treh letih so zabeležili zelo lep razvoj kmetijstva v piranski občini, kar dokazuje, da mu posveča občinski ljudski odbor res veliko pozornosti.

Po vojni je v obalnem pasu vladala velika razdrobljenost zemljišč, melioracijske naprave so bile zanemarjene, vinogradi izčrpani in lastninska vprasanja so bila ne-

urejena. Vse to je povzročilo, da je zemlja dajala le eno tretjino tega, kar bi lahko dala spričo svoje kakovosti in ugodnega podnebja.

Zato so se lotili načrtne obnove. Pred tremi leti so ustanovili kmetijsko posestvo Seča, v katerega je danes vključenih več kot 300 ha kmetijskih površin, predvsem takih, ki so bile dolga leta neobde-

lane. Posestvo je tudi arondiralo 160 ha sadovnjakov in vinogradov. Doseči vse to v kratkih treh letih je vsekakor zahtevalo mnogo truda in finančnih sredstev. In vendar so šele na začetku poti.

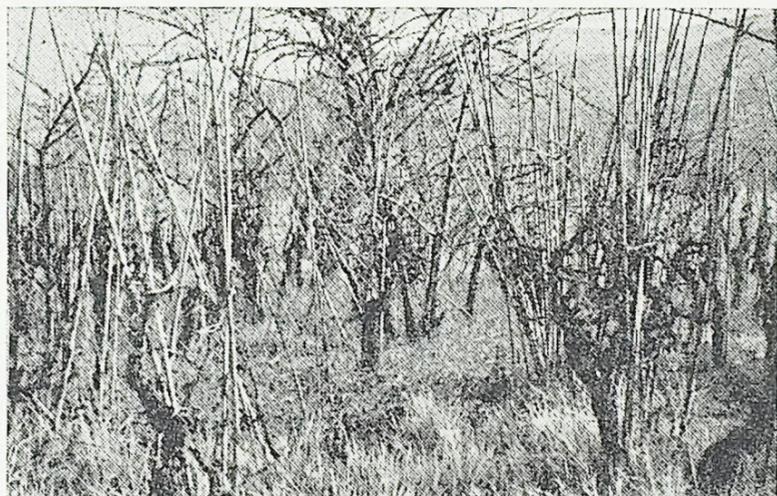
Se dosti je zemlje, ki kliče po obnovi. Izredno lepa in naravno bogata Sečoveljska dolina bo letos zaživela. Predvidena je njena nadaljnja načrtna ureditev. Tako bo vodna skupnost Koper pričela z obsežnimi melioracijskimi deli in izvajati se bo tudi začel občinski odlok o komasaciji zemljišč, da ne bo več 325 ha zemlje razdeljenih na nič manj kot 1800 parcel. Ko bo to delo opravljeno, bodo lahko privatni kmetovalci v večji meri kot doslej in tudi z večjim uspehom proizvodno sodelovali s kmetijsko zadrugo in si sproti večali možnosti modernizacije kmetijske proizvodnje.

Lanko recemo, da je pretežna večina kmetov odločena kar najbolj tesno sodelovati z zadrugo, saj le tako bodo imeli možnost na večjih in načrtno urejenih površinah koristiti stroje in povečati ter pomeniti proizvodnjo. Nekaj med sečoveljskimi kmeti pa meni drugače: čim manj bo blaga na trgu, tem večja bo cena in tem manjši bo njihov zaslužek. Da je takšno modrovanje nesmiselno, je kot na diani, posebno se, ker ga stalno spremlja tarnanje o previsokih davkih. Velja zatorej vsem tem, ki še ne uvidijo, kako v naši državi povsod kar najbolj hitro skušamo vpejati sodobne agrotehnične ukrepe za povečanje cenene kmetijske proizvodnje, in ne opazijo naglega umiranja zastarelega načina kmetovanja, svetovati, naj spremenijo svoje mišljenje, ker je treba pohiteti, da jih ne bo prehitel čas. I. M.

Morje v sliki in besedi

Pred zaključkom zimske sezone letošnjega bogatega repertoarja predavanj so ljubitelji morja in pomorstva v Kopru prišli še enkrat na svoj račun. Klub pomorščakov je namreč pripravil v relativno kratkem času kar štiri predavanja — zadnje v okviru Ljudske univerze pod naslovom »Tajne morja«. Predavatelj prof. Miria STAUT je poslušalce v nabito polni dvorani popeljal v zanimiv svet morskih skrivnosti s poljudnim podajanjem te obsežne snovi. Sicer se je izkazalo, da je bila tema za eno samo predavanje preobsežna, vendar je nadvse zanimiv dokumentarni barvni film ruske izdelave »Na Tihem oceanu« pomagal pojasniti marsikatero nejasnost.

Klub pomorščakov v Kopru ima v programu še več predavanj, ki jih bo v bodoče izvajal pod pokroviteljstvom L.U. Prvo v tem ciklusu bo predavanje svetnika za pomorstvo pri OLO Koper Franca POTOČNIKA — »Partizanski spomini na otok Vis«, ki bo nedvomno zanimalo mladino in odrasle. Bb

Takšen pa je še danes vinograd kmetovalca F. M. iz Pirana. Ta se pa nikakor ne mara sprijazniti s komasacijo in bi raje dovolil, da mu vse propade, kakor da bi se pridružil naprednemu kmetovanju in splošnim naporom za dvig kmetijske proizvodnje

PUSTOLOVSKA SLA JE SPET PRIPELJALA ŽRTEV KOŠČENI BOTRI SMRTI

Tragičen zaključek zgrešenega življenja

Kudeljara Viškovec, okraj Livno. Tamkaj je živela družina 28-letnega Ivana Mamiča, ki je razen njega štela še 25-letno ženo Stano in dveletno hčerko. Vse je šlo prav in lepo, dokler ni Ivo stopil na krivo pot. Povezal se je z nekakšnimi prijatelji, poskusil to, poskusil ono — pa se mu skoraj nič ni obneslo. Končno jo je lani maja pobrisal čez mejo — potem ko je ženi zagotovil, da jo bo čez čas skupaj z otrokom spravil za seboj.

Cas je tekal. Kolikor Ivo še ni bil pokvarjen, je dopolnilo begunsko ta-

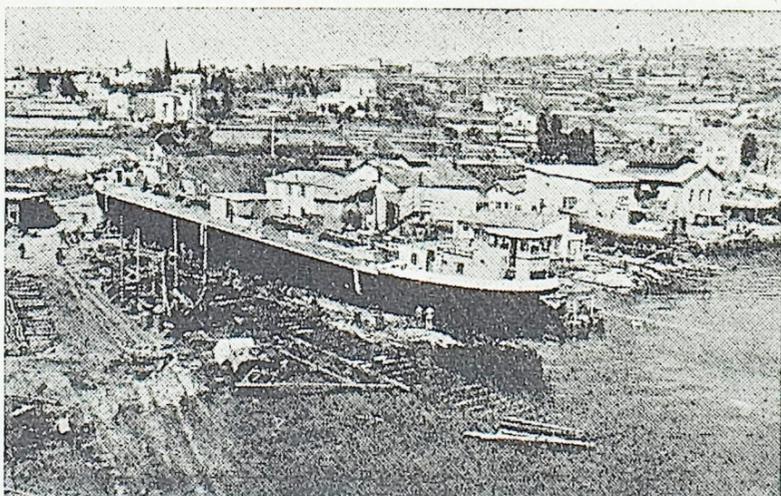
borišče pri Sv. Soboti v Trstu. Tamkaj se je spajdašil s sebi enakimi. Ko so jim postala tla celo v Trstu prevročna, so jo mahnili naprej in Ivo se je lepega dne znašel v Nici v Franciji, ki je zdaj postala nekakšna Meka pustolovskih brezdomcev. Ivo je skušal na vse načine priti do tistega lepega, lagodnega življenja, kakršno si je še doma predstavljal, da bo našel v tujini. Ta pa je bila mačeha. Priložnostno pošteno delo je bilo slabo plačano, stalne zaposlitve ni bilo mogoče dobiti. Se najbolj je »neslo« zvodništvo in Ivo in vsi nje-

mu podobni, ki so padli v roke ali pa se učili pri rutiniranih trgovcih z belim blagom, so začeli premišljati, kako bi prišli do lastne trgovine. Cepprav v malem. In je jel Ivo vedno pogosteje misliti na ženo Stano.

Decembra lani se je odločil. Prek Italije je spet ilegalno prispel na mejo svoje zavržene domovine in jo 25. decembra prekorčal, za Novo leto pa je bil že doma v Viškovec. Čez zimo se je potikal in skrival tam okoli, si dobil še enega pajdaša na pot in prepričal tudi Stano, da je zapustila domače ognjišče. Vendar pa ni hotela zapustiti otroka in Ivo je bil primoran vzeti s seboj tudi malo hčerko. V soboto minul teden so vsi skupaj prispeli v Piran, od tam pa proti večeru z lokalnim avtobusom proti meji. Peljali so se do križišča Ankarana, od tam pa so jo peš mahnili po glavni cesti na Skofije.

Blizu pekarnice je družbo že v mraku sprejel službujoči miličnik. Povzval je vse tri, naj se legitimirajo. Presenečeni so se zdaj mladi brezdomci spustili v beg z glavne ceste na spodnjo pot proti Plavjam, miličnik pa za njimi. Pozival jih je, naj se ustavijo, vendar brez uspeha. Dohitel je Stano, ki je na rokah nosila dveletno hčerko, možka pa sta mu pobegnila.

Glavno pa šele pride: ko se je miličnik vračal po poti na Skofije in za roko peljal jokajočo Stano z otrokom, mu je z ograde ob poti nena doma skočil za vrat napadalec in ga podrl na tla. Spoprijela sta se v zaigran boj in se hropeč valjala po tleh, se davila, praskala in tolkala, dokler se ni Ivo dokopal do noža, miličnik pa do samokresa. Prvi strel je napadalec samo ranil, da je še bolj podivjal in se je ruvanje nadaljevalo z nezmanjšano silo. Tedaj pa je počilo drugič. Ivo je omahnil v naročje večni pomirjevalki in vrisk nesrečne Stane je oznanil v noč, da je ta trenutek postala vdova. Pustolovska pot njenega moža se je končala pred časom. Hkrati pa tudi njena in malo dete je bilo obvarovano žalostne usode v tujem svetu. rb

Portorož se na veliko pripravlja na dostojen sprejem gostov. Pravzaprav so nekateri že prišli. Da bo ustrezno prav vsem zahtevam in da bodo v tem našem najlepšem obmorskem letovišču lahko pristajale tudi večje turistične ladje, pravkar obnavljajo portoroški pomol. Investitor je Pomorska oblast severnega Jadrana na Reki. Na sliki je lepo videti, kako delavci strokovnjaško vlivajo iz betona nad dvajset metrov dolge pilote, na katerih bo stonela ploščad novega pomola

VSE OKROG

SOVJETSKA POMORSKO — TRGOVSKA MREŽA

Blagovni promet sovjetske trgovske mornarice se je v teku zadnjih treh let več kot podvojil. Njene ladje obiskujejo sedaj okrog štiri sto inozemskih pristanišč. Njena pomorsko-trgovska pota pa se še venomer širi in veča. Nedavno so odprli pomorsko zvezo med SZ in ZAR.

V okviru sedemletnega načrta se bo sovjetski zunanjetrgovinski promet do leta 1965 še znatno povečal. Celotni izvoz premoga, nafte, lesa, železne in manganove rude in apatita se bo predvidoma potrojil ali celo peteril.

PRAKTIČNA POMORSKA SOLA

Nova pomorska sola v Bremenu razpolaga med drugim tudi s prostornim in odličnim urejenim koritom za manevriranje. Bodoči pomorski častniki in kapitani se najprej tam praktično vežbajo z upravljanjem majhnih ladijskih modelov. Z UKV na daljavo vodene ladijce morajo krmariti in ravnati natančno po mednarodnih predpisih. Po koritu se pretaka umetno izzvana struja, ki prav tako kot v naravi otežkoča gibanje ladij.

KJE SO OBALNE LADJE

M/j »LABOR« je 31. marca priplula v Beyruth, kjer raztovarja, nato nadaljuje v Lattakio, kjer bo natovarjala za Malto.

M/j »RAŠICA« je v popravilu v ladjedelnici na Cresu.

M/j »STRUNJAN« je 31. marca priplula v Pulo zaradi slabega vremena. Vožnjo bo nadaljevala v Koromačno, kjer bo krcala tovor za Benetke.

M/l »SEŽANA« je izplula 30. marca iz Pireja s tovorom za Benetke.

M/j »DEVIN« je priplula 31. III. s tovorom peska v Koper, od koder izpluje 1. IV. iz Cresa v Reko, kjer bo krcala les za Patras.

ITALIJANSKA KRALJICA MORJA

Nadomestila bo v juliju 1956 pred severnoameriško obalo izgubljeno ANDREO DORIO. Dal so ji ime LEONARDO DA VINCI in bo v neki genovski ladjedelnici vsak čas dokončana. 232 m dolga, 28 m široka in 18 m visoka bo zavezla 32.000 ton. Razen 570-glave posadke bo lahko sprejela 1300 potnikov. V celoti bo stala nad dvajset milijard dinarjev.

Urediti čimprej!

Izola je priljubljeno turistično mesto, ki pa ima zelo ozke ulice, prometne pa tako, da marsikdaj ni človek varen življenja. Med te, ki sta najbolj nevarni sodita oni, ki sta priključeni na prednostno cesto Koper-Sečovlje. Priključki teh dveh stranskih cest na prednostno cesto so zelo nevarno izpeljani in prometna kronika je v zadnjih letih zabeležila številne nesreče na križiščih. Večkrat smo zato že poročali o znatni materialni škodi, da o človeških

žrtvah ne govorimo, zaradi nesreč na križišču, kjer se odcepi cesta proti Dvorom nad Izolo, na križišču »Pri kovaču«, kjer nepreglednost povzroča visok ograjni zid in ozkost ulice, ter o nevarnosti na avtobusni postaji, skozi katero dnevno vozi več kot 130 avtobusov.

Prometni odsek tajništva za notranje zadeve OLO Koper je že dal več predlogov za izboljšanje prometne varnosti v Izoli, vendar pa ni uspel, da bi Komunalna uprava mesta Izole vsaj do te sezone odstranila vse nevarnosti na teh kritičnih prometnih točkah. Uvidel je to nevarnost le hišni svet na križišču Izola—Dvori nad Izolo, ki je zahteval odstranitev vrtnih ograj, da bi bila dana vozniškim motornim vozilom večja preglednost. Za izboljšanje stanja križišča »Pri kovaču« pa je bil dosežen sporazum med republiko in Komunalno upravo mesta Izola. Medtem ko je republiška uprava za ceste izpolnila svojo obveznost, ni Komunalna uprava mesta Izole ničesar podvzela za odstranitev zidu in za razširitev Morove ulice na priključku prednostne ceste.

Subjektivni in objektivni vzroki so zato povzročili v ponedeljek ob 9. uri težko prometno nesrečo na stikalnišču Morove ulice s prednostno cesto Koper—Sečovlje. Avtobus podjetja SAP-Turist biro Ljubljana je pripeljal iz Izole v smeri proti Portorožu in šofer Franc Manfreda ni ustavil pred prometnim znakom »Stop«, pač pa je vozil skozi stikalnišče obeh cest z zmanjšano hitrostjo. Imel je le 20 m preglednosti, nadaljnjo preglednost pa mu je onemogočil ograjni zid. In ko je bil avtobus že na prednostni cesti je z veliko hitrostjo pripeljal iz smeri Koper—Portorož Tržačan Albano Fabiani s potniškim avtomobilom. Trčenje je bilo neizbežno in v zadnjem trenutku med trčenjem je Manfreda zavozil avtobus na desno stran ceste tako daleč, da je avtobus zadel v obcestni borovec in ga izril. K sreči je borovec vzdrljal težo avtobusa in tako preprečil da bi se avtobus s 16 potniki prevrnil v 8 m globok prepad. Škoda na obeh vozilih je ocenjena na približno 2 milijona dinarjev, k sreči pa potniki niso utrpeli hujših telesnih poškodb.

Bilo bi torej prav, da bi se po tej nesreči v Izoli resno lotili vprašanja odstranitve nevarnosti, ki jih povzročajo nepregledne ceste in za današnji promet do skrajnosti neurejena križišča.

Barba Vane pravi . . .

Ko sem ondan taval po Sežani, se mi je zahotelo v kino. Na plakatih sem namreč videl, da predvajajo film »Črni Odisej«, pa me je pograbila radovednost. Z mnogimi drugimi Sežančani vred bi rad videl, kaj se je Odisej zameril bogovom na Olimpu, da so ga počrnili. Ker je pri meni od namena pa do dejanja kaj blizu, sem po imenitni večerji pri Mohorčiču res zavil v kino. Pa sem si bil koj na jasnem — in drugi obiskovalci tudi! Spoznal sem namreč, da je Odisej po nekaj tisočletnem spanju postal žrtev — tiskarskega škrata, lepopsne napake zaslužnega prevajalca sežanskega kinopodjetja. Pravični naslov filma je namreč bil: »Črni dosijej« . . .

Nikar ne mislite, da je bilo to za prvi april, čeprav so me skušali v sredo krepko potegniti za nos. Na srečo me je Juca zjutraj poučila, kako in kaj in sem se vsem potegavščinam srečno izogibal. Tudi vas zato ne bom skušal naplavšati; kar vam povem, lahko brez skrbi verjamete.

Pisali so mi iz Zagorja na Pivki, naj malo okrcam strelsko družino Pivka, ker je svoji zagorski sekciji takšna mačeha. Najprej je vnetim Zagorčanom posodila puške, nato pa jih je takoj vzela nazaj, češ da se v Zagorju niso držali vseh strelskih pravil. Ker Pivčani niso imeli potrpljenja, da bi učili svoje mlade sotovariše, ki so sekcijo komaj osnovali, namesto da bi jih navadili na red in disciplino, so raje napravili kratek postopek in jim puške enostavno pobrali. Tisti tiči, ki jih je družina poslala po puške v Zagorje, pa so nazaj grede le-te preizkušali na vrabcih in žarnicah. Hoteli so se verjetno že po poti prepričati, če niso orožja mladi Zagorčani morda pokvarili . . .

Pravijo tudi, naj bi čestital tistemu bistremu kundetu, ki je v pivško menzo pripravil kar 1300 skled za enolončnice, čeprav bi za isto ceno lahko dobil najmanj dvakrat toliko zelo snažnih porcelanastih krožnikov. Zdaj bodo morali baje delavci sklede nositi kar privezane za pasom in hoditi v dveh vrstah prav po vojaško do menze in nazaj na delovno mesto.

V nedeljo — eno ali dve nazaj — sem bil med drugimi gosti v mlečni restavraciji in okrepčevalnici v Izoli. Kadar sem zaprt, si namreč pomagam s smetano. Res mi jo je Marija naložila na kornet s sladoleđarsko zajemalko, ki jo je nato mirno obiljala in spravila spet na mesto. Mene je pri prči minil apetit in se mi je brez smetane takoj na vse strani odprlo . . . Hotel sem si pomagati s črno kavo, pa mi je še do te prešla vsa volja, ko sem videl rdeč obroč rdečila za ustnice na šalici. Zato sem sedel na avtobus in si pomagal v Koper, da me raje »pocajta« Juca s svojimi čaji.

Varen pa človek še vedno ni tudi v Kopru, posebno kadar dež pada. Pravil sem vam ondan, kako sem se okopal v morju, ko sem se pripeljal iz Trsta. V ponedeljek zvečer se je prav to zgodilo neki drugi potniki, ki je iz avtobusa stopila naravnost v morje — menda bo le treba postaviti ograjo tamkaj.

Lepo vas pozdravlja

Vaš Vane

Tedenska prometna kronika

Minuli četrtek, 26. marca, so bile kar tri prometne nesreče, ki so povzročile zaradi nepreglednosti težke posledice. Tako je v Divači delavec v skladišču JZ Jože Perhavec za šalo skočil pred motorno kolo, ki ga je upravljala Milan Skok iz Brežca. Posledica te neumestne šale je bila, da motorist Milan Skok ni mogel preprečiti trčenja in je Perhavec podrl s tako silo, da si je le-ta pri padcu zlomil desno nogo. V Ilirski Bistrici je v bližini železniške postaje hotel Ivan Ceh s kolesom zavozil na dvorišče gostilne. Ker je bila cesta spolzka, je padel in si težko poškodoval glavo. Voznik potniškega avtomobila, Tržačan Nizza Brun, pa je v Sežani hotel parkirati na levi strani vozišča. Ko je zavil v levo, je prišlo do trčenja z motoristom Pavlom Tavčarjem iz Skopega v trenutku, ko ga je le-ta hotel prehiteti. Posledice trčenja so bile hude telesne poškodbe Pavla Tavčarja, pa tudi njegova žena, ki se je z njim peljala na motornem kolesu, je bila poškodovana.

V soboto zjutraj je Benedetta Valenta pripeljala voz, pred katerega je bil vprežen osliček, pred poslopje KZ Lucija pri Portorožu. Osliček pa se je splašil prav v trenutku, ko je Ferruccio Alessio iz Pirana pripeljal z motorjem v njegovo neposredno bližino. Ker motorist ni mogel pravočasno ustaviti, je zadel v oslička, pa-

del je z motorja, in se hudo telesno poškodoval. V nedeljo dopoldne pa je Tržačan Otelov Vivoda vozil potniški avtomobil iz Koprja proti Trstu. Ko je na manjšem ovinku pri Bertokih pritisnil na zavoro, je zaneslo avtomobil v 80 cm globok potok. K sreči nezgoda ni terjala telesnih poškodb in tudi materialne škode skoraj ni bilo.

ŠPORTNI DAN V POSTOJNI

Postojnska dijaška mladina še ni imela tako razgibanega, pestrega in obsežnega športnega dneva, kot je bil pred desetimi dnevi, ko so imeli postojnski dijaki v gosteh svoje vrstnike iz Idrije. Številna prijateljska športna srečanja so dala naslednje rezultate: nogomet 5:2, odbojka (moški) 2:1, odbojka (ženske) 2:0, streljanje z zračno puško 316:308 krogov, košarka 31:2 in šah 3 in pol : 1 in pol, vse v korist postojnskih dijakov, v namiznem tenisu pa so zmagali gosti z 2:1.

Povratno srečanje športnikov obeh šol bo maja v Idriji.

Razpored pregleda cepljenih otrok proti kozam

1. Koper: a) predšolski otroci: 30., 31. III., 2. in 10. IV. 1959, vsak dan od 14. do 17. ure v otroški ambulanti ZD Koper, b) šolski otroci: 30., 31. III. in 2. IV. 1959 vsak dan od 8. do 10. ure v obeh šolah Koper in v otroški ambulanti ZD Koper,
 2. Gažen: 3. 4. 1959 od 8.—9. ure,
 3. Smarje: 3. 4. 1959 od 10.—11. ure,
 4. Krkavče: 3. 4. 1959 od 12. do 12.30 ure,
 5. Puče: 3. 4. 1959 od 13.—14. ure,
 6. Koštabona: 3. 4. 1959 od 14.30 do 15. ure,
 7. Pomjan: 3. 4. 1959 od 15.30 do 16. ure,
 8. Boršt: 30. 3. 1959 od 14.—15. ure,
 9. Truške: 30. 3. 1959 od 15.30 do 16. ure,
 10. Marezige: 30. 3. 1959. od 16.30 do 17.30 ure,
 11. Vanganel: 31. 3. 1959 od 14. do 15. ure,
 12. Pridvor: 31. 3. 1959 od 15.30 do 16.30 ure,
 13. Pobegi: 2. 4. 1959 od 14. do 14.30 ure,
 14. Prade: 2. 4. 1959 od 15.—16.30 ure,
 15. Valdoltra: 6. 4. 1959 od 14. do 15.30 ure,
 16. Kolomban: 6. 4. 1959 od 16. do 18. ure,
 17. Božiči: 7. 4. 1959 od 14. do 16. ure,
 18. Škofije: 10. 4. 1959 od 14. do 16.30 ure,
 19. Črnotiče: 30. 3. 1959 od 15. do 15.30 ure,
 20. Osp: 30. 3. 1959 od 16.—17. ure,
 21. Črni kal: 3. 3. 1959 od 17.30 do 18. ure,
 22. Dol pri Hrastovlju: 1. 4. 1959 od 15. do 15.30 ure,
 23. Loka: 1. 4. 1959 od 16. do 16.30 ure,
 24. Rižana: 1. 4. 1959 od 17.—18. ure,
 25. Dekani: 3. 4. 1959 od 15.—17. ure,
 26. Pregara: 30. 3. 1959 od 8.—9. ure,
 27. Gradin: 30. 3. 1959 od 9.30 do 12. ure,
 28. Hrvoji: 21. 3. 1959 od 8.—9. ure,
 29. Trebeše: 18. 4. 1959 od 9.30 do 10. ure,
 30. Sočerga: 31. 3. 1959 od 9.30 do 11. ure,
 31. Movraž: 2. 4. 1959 od 8.—9. ure,
 32. Gračišče: 2. 4. 1959 od 9.30 do 10.30 ure.
- Zamudniki naj pripeljejo svoje otroke na pregled o cepljenju dne 10. aprila 1959 v otroško ambulanto Zdravstvenega doma v Kopru.

ZAHVALA

Ob bridki izgubi našega dragega moža, očeta, brata

KARLA ANDREJAŠIČA

se iskreno zahvaljujemo vsem članom lovskih družin OLO Koper, Upravi za goščarstvo, političnim organizacijam, darovalcem vencev in cvetja ter onim, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti.

Podgorje, 7. marca 1959.
Zalujoča žena, otroci,
mati, bratje in sestre

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so na zadnji poti spremili našo drago mamo

NEŽO VADNAL

iz Žej pri Prestranku; še posebej pa toplja zahvala KUD »Ivan Vadnal« in organizaciji Zveze borcev, ki sta se poklonila spominu pokojnice in darovala vence. Zalujoče hčere

Komisija za sklepanje in odpovedi delovnih razmerij pri Tovarni pohištva »Stil« Koper razpisuje delovno mesto

BLAGAJNIČARKE

s perfektnim znanjem strojepisja — Ponudbe poslati Tovarni pohištva »Stil« Koper

NE 7, AMPAK 8 KNJIG

zanimivega branja bo prejel vsak, ki se vpiše v članstvo Prešernove družbe in plača 600 din članarine.

Do 1. maja

je še čas, da se vpišete v članstvo Prešernove družbe. Da omogočimo vpis čim večjemu številu novih članov, smo letošnji čas vpisovanja izjemoma podaljšali za 1 mesec.

Milijon dinarjev

pa so vredni dobitki, ki bodo izžrebani med člani Prešernove družbe.

Zato pohitite

z vpisom v članstvo Prešernove družbe. Člane vpisujejo poverjeniki, ki so skoraj v vsaki sindikalni podružnici, v šoli ali pa se vpišete v bližnji knjigarni ali pa pri upravi v Ljubljani, Erjavčeva c. 14/a, telefon 21-048.

Komisija za sklepanje in odpovedi delovnih razmerij Tovarne lesovinskih plošč »LESONIT« Ilirska Bistrica razpisuje delovna mesta za:

1. INŽENIRJA LESNO-INDUSTRIJSKE STROKE
2. INŽENIRJA KEMIJE
3. OBRATNEGA KNJIGOVODJO
4. FINANČNEGA KNJIGOVODJO
5. KNJIGOVODJO OSNOVNIH SREDSTEV
6. REFERENTA ZA UVOZ IN IZVOZ
7. ADMINISTRATIVNO MOČ ZA SPLOŠNE IN PERSONALNE ZADEVE

Pogoji: pod 1. in 2. fakultetna izobrazba, pod 3. do 6. popolna srednja šola in nekaj let prakse, pod 7. administrativna šola ali nepopolna srednja šola z več leti prakse v administrativni stroki.

Tarifne postavke ter drugi pogoji po dogovoru. Prošnje sprejema uprava podjetja »LESONIT« — Ilirska Bistrica.

(Nadaljevanje s 7. strani)

Družbeni plan občine Sežana

dinarjev, bo potrebna skrajna štednja pri administrativnih izdatkih. Odložiti bo treba tudi razna komunalna dela ali pa jih opraviti s prostovoljno delovno silo ter s sredstvi gospodarskih organizacij in ustanov v obliki prispevkov in samoprispevkov.

Preveč bi bilo naštevati vse naloge na posameznih področjih. Osnovna naloga, ki jo nakazuje družbeni plan pa je, ustvariti čimveč, pri trošenju sredstev pa štediti ne samo tisočake, ampak vsak dinar. To je dolžnost vseh organov gospodarskih organizacij in zavodov. S tem bo dana ljudskemu odboru največja in najbolj učinkovita podpora

-er

Mali oglasi

DVOKOLESA od 7.000.— dalje, CIKLOMOTORJI od 44.000.— dalje ter VESPE in MOTORJE, nove ter rabljene, Vam nudi tvrdka MARCON, Trst, Ulica Pietà 3. Pošljamo darilne pakete za Jugoslavijo.

PREKLIC

Preključim vse žaljive besede, ki sem jih govoril v pijanosti o Antoniji Kantel, Emi Jurca in Karolini Požar ter o njihovem početju na cerkvenih pevskih vajah in se jim zahvaljujem, da so odstopile od tožbe.

Franc Jurca
Postojna, Gorenje 1

RAZPIS

Komisija za razpis delovnih mest pri Okrožnem sodišču v Kopru razpisuje mesto

STROJEPISCA

I/b razreda

Pogoji: dovršena nižja gimnazija in opravljen izpit za strojepisca I/b razreda. Plača po zakonu o javnih uslužbencih. Prošnje, kolkovane s 30 din, življenjepis, spričevalo o strokovni izobrazbi in opravljenem izpitu za strojepisca I/b razreda je vložiti najkasneje do 11. aprila 1959.

RAZPIS

Komisija za razpis delovnih mest pri Okrajnem sodišču v Piranu razpisuje delovno mesto

ZEMLJIŠKO-KNJIZNEGA REFERENTA

Pogoji: dovršena srednja šola. Zaželeno znanje italijanskega jezika. Prednost imajo kandidati s prakso v zemljiški knjigi. Plača po zakonu o javnih uslužbencih. Prošnje, kolkovane s 30 din, življenjepis ter spričevalo o šolski izobrazbi vložiti najkasneje v 15 dneh po objavi pri Okrajnem sodišču v Piranu.

RAZPIS

Po sklepu komisije za sklepanje in odpovedi delovnih razmerij razpisuje trgovsko podjetje »Surovina« Maribor delovno mesto

SKLADIŠČNIKA

za odkupno postajo na Kozini
Plača po tarifnem pravilniku. Nastop službe takoj. Pismene ali ustne ponudbe poslati na odkupno postajo SUROVINE v Ilirski Bistrici.

RAZPIS

Stanovanjska skupnost Semeđela-Koper sprejme

HONORARNEGA

USLUŽBENCA za vodenje poslovanja stanovanjske skupnosti (administracija, blagajna, knjigovodstvo)

Pogoji: dobre organizacijske sposobnosti, znanje strojepisja in knjigovodstva

Pismene ponudbe z navedbo kvalifikacij in službovanj poslati na STANOVANJSKO SKUPNOST SEMEĐELA-KOPER (S. Trošt, Semeđela, blok 5)

Čas službovanja deljen dopoldne in popoldne — Plača po dogovoru — Nastop službe takoj

PRIMORSKO NOGOMETNO PRVENSTVO

Voda na mlinu Nove Gorice

V tretjem kolu spomladanskega dela primorskega nogometnega prvenstva so dosegli rezultate: Koper—Nova Gorica 0:3, Ilirska Bistrica—Sidro 2:3, Branik—Tabor 5:3, Tolmin—Rudar 3:3, Primorje—Postojna 9:2 in Anhovo—Adria 3:0.

Največje presenečenje so tokrat pripravili Ajdovci, ki so katastrofalno porazili Postojno. S tem so napravili veliko uslugo Novi Gorici, ki ima zdaj kar 5 točk prednosti. Lahko trdimo, da zdaj ni nobenih praktičnih možnosti, da bi še kdor koli ogrozil Novi Gorici naslov primorskega nogometnega prvaka.

Glede same tekme v Ajdovščini pa naj povemo, da je bil začetek zelo buren in da ni prvi polčas (3:2 za Ajdovščino) prav nič kazal, da se bliža kakemu moštvu katastrofa. Toda Primorje je z izvrstno taktično igro postavilo nasprotnika v šah-mat pozicijo ter mu nasulo več golov, kot so jih prej dobili v desetih tekmah skupaj. Treba pa je grajati nekaj izpadov in grobosti, pri čemer so prednjačili zlasti gostje.

Zelo nenavaden potek je imela tekma v Kopru. Komaj so začeli igrati (45 sekund), že je bil rezultat 2:0 za Novo Gorico. Dve začetniški napaki koprške obrambe, dvakrat je obstala žoga v blatu pred vrati in dvakrat so jo gostje neovirano sunili v mrežo. Mar-

sikoga bi tak dogodek spravil ob moralo, vendar pri Koprčanih se to ni zgodilo. Začeli so z ostrimi protinapadi in bili večidel prvega polčasa v premoči. Kljub vsemu pa so gostje povišali rezultat na 3:0 na podoben način, kot sta padla prva dva gola. V drugem polčasu je bila igra enakovredna, akcije pa so bile počasnejše, ker so bili igralci zaradi blatnega in spolzkega terena zelo utrujeni. Čeprav bi glede na dogodke na igrišču ustrežal neodločen rezultat, pa je zmaga Nove Gorice vendarle zaslužena. Obramba gostov se je namreč bolje znašla na težkem igrišču in se ni spuščala v nobeno nepotrebno kombiniranje, kakor so to delali Koprčani.

Lestvica:

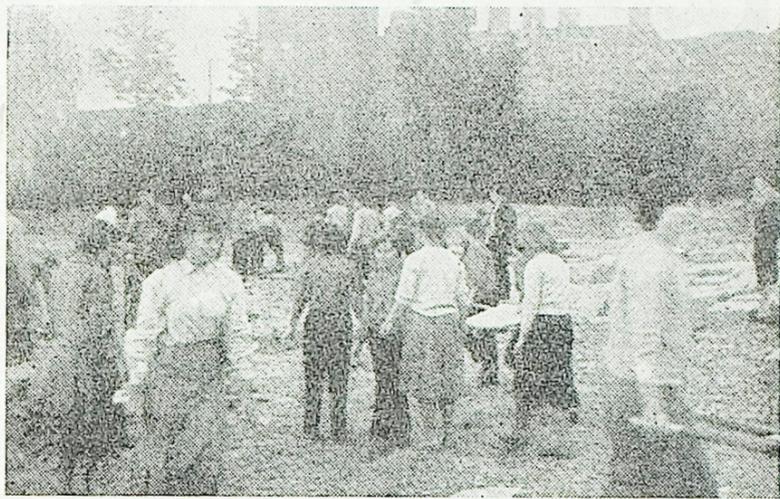
N. Gorica	14	13	1	0	72:15	27
Postojna	14	10	2	2	48:19	22
Sidro	14	8	2	4	32:16	18
Primorje	14	8	2	4	43:26	18
Tabor	14	8	1	5	37:31	17
Koper	14	7	1	6	31:38	15
Tolmin	13	4	5	4	37:28	13
Anhovo	14	5	1	8	24:32	11
Branik	14	4	1	9	22:40	9
Rudar	14	3	2	9	36:53	8
Adria	14	3	1	10	20:47	7
I. Bistrica	13	0	1	12	15:72	1

Od drugih srečanj je treba omeniti zlasti tesen poraz Ilirske Bistrice na lastnem igrišču. Domačini so vodili že z 2:0 in se ima piransko Sidro zahvaliti sreči, da je izenačilo in zmagalo. Moštvo Ilirske Bistrice igra od tekme do tekme bolj in prav nič nas ne bo presenetilo, če bo moral tudi kak močnejši nasprotnik položiti orožje. Vsekakor so zimski odmor dobro izkoristili!

Zanimivi dogodki so se zvrstili tudi na igrišču Branika. Sežančani so v prvem polčasu vodili s 3:1, nato pa jim je pošla sapa in

so domačini zabili kar štiri gole. Nekoliko preseneča rezultat iz Tolmina, saj Rudarju nobeđen ne bi pripisal, da bo osvojil točko na tujem igrišču. Še najbolj pričakovan izid je prišel iz Anhovega, kjer so bili domačini v veliki premoči in bi lahko zmagali še z višjim rezultatom.

V prihodnjem kolu bodo na sporedu naslednja srečanja: v Ajdovščini Primorje—Ilirska Bistrica, v Postojni Postojna—Anhovo, v Mirnu Adria—Branik, v Sežani Tabor—Koper, v Novi Gorici Nova Gorica—Tolmin in v Idriji Rudar—Sidro. Najbolj zanimivi srečanja bosta v Sežani in Idriji, medtem ko se v drugih krajih obetajo zmage domačinov.

Mladina piranske osemletke vsak dan marljivo dela pri izgradnji novega piranskega športnega igrišča. Prostovoljno delo je mladim graditeljem v veselje in ponos, saj se zavedajo, da bo jutri igrišče velika pridobitev za vse mlade ljudi piranske občine

Letos bo zgrajeno v Piranu športno igrišče

V prvih dneh letošnjega leta so začeli v Piranu z gradnjo šolskega in športnega igrišča. To igrišče bo sodobno urejeno in bo zadostovalo potrebam predšolske in šolske mladine, kakor tudi potrebam piranskih športnih organizacij.

Podjetje Vodna skupnost iz Kopra je dalo na razpolago buldožer, ki je v kratkem času zravnal zemljišče za mestnim obzidjem. Šolska mladina pa je s

prostovoljnimi delom odstranjevala skale in opravila druga terenska dela. Doslej so mladi graditelji s pomočjo starejših članov TVD Partizan že opravili več tisoč delovnih ur, potrebno pa bo organizirati še vrsto prostovoljnih delovnih akcij, če hočejo,

da bo igrišče zgrajeno v predvidenem roku. S sredstvi skupnosti bodo zgradili okrog tega velikega športnega objekta, na katerem bo več različnih igrišč, ograjo ob morju, a Pirančani sami bodo zbrali denar za najnujnejše gradnje.

LETOS VSO POZORNOST ZVEZNEMU ZLETU

Pred dnevi je bil redni letni občni zbor koprškega Partizana, na katerem je društvo pregledalo lansko delo ter se pomenilo o novih nalogah. Ugotovitve odborikov, da je bilo lansko leto eno najuspešnejših od ustanovitve društva, so povsem točne. Predvsem je treba omeniti, da so na vseh področjih popestrili delo ter niziralo precej tekmovanj v športizirali članstvo. Društvo je organa ta način vsestransko zaaktivnih igrar, v telovadbo pa so vnesli vrsto novih elementov. To je prišlo do izraza zlasti na lanskim akademiji ob koncu leta, ko je občinstvo s številnimi priznanji nagradilo domiselne telesnovzgojne delavce in izvajalce.

Društvo je posvetilo vso pozornost panogam, za katere je ob morju veliko zanimanje. Prejšnji samostojni društvi veslačev in igralcev namiznega tenisa sta se zdaj priključili Partizanu. Člani društva so se začeli tudi sistematično baviti s plavanjem.

Ko so govorili o letošnjih nalogah društva so na prvem mestu omenili bližnji zvezni zlet Partizana v Beogradu, koprski Partizan bo nastopil z dobro pripravljeno ekipo, mnogo pa si obetajo zlasti od mladink, ki so v zadnjem letu pokazale znaten napredek. V športnih predtekmovanjih za zvezni zlet bo društvo nastopilo v vseh panogah, ki jih goje.

V Ajdovščini je prav tako živahno in mladina izrabi vsak prosti čas, da s prostovoljnimi deli doprinese svoj delež k izgradnji novega športnega igrišča, kjer bo šport lahko še bolj zaživel. Na sliki: ajdovske mladinke pri prostovoljnem delu na novem igrišču

Dijaki proti študentom

Pred dnevi sta bili v Postojni prijateljski srečanja v odbojki in šahu med dijaki postojnske gimnazije in študenti s Pivške kotline, ki študirajo na ljubljanski univerzi. Medtem ko so dijaki po enakovredni igri zmagali v odbojki s 3:2, so študentje prepričljivo porazili dijake s 4 in pol proti 1 in pol.

OKRAJNO PRVENSTVO DRUŠTEV PARTIZAN V KOŠARKI

Dva finalista sta iz Postojne

Prejšnjo sredo se je začelo okrajno košarkarsko prvenstvo društev Partizan za leto 1959. Kakor prejšnja leta, tekmujejo tudi letos le mladinska in članska moštva, ki so razdeljena v obmorski in zgornji pas.

Medtem ko so moštva obmorskega pasu nastopila v Piranu, se je na podobnem polfinalnem turnirju v Postojni zbralo v sredo kar pet moštev iz Sežane, Ilirske Bistrice in Postojne. V konkurenci mladincev in članov sta zmagali nadmočno moštvi domačega Partizana, vsa pozornost turnirja pa je bila osredotočena na dvoboj med članoma republiških lig Postojno in Ilirsko Bistrico.

Že nastop mladincev je privabil na igrišče nekaj sto gledalcev, ki so z zanimanjem spremljali prve letošnje tekme na prostem v Postojni. Mladinci so igrali po-

žrtvovalno in borbena, vendar je bilo pri vseh treh nastopajočih moštvih opaziti, da se brez izkušenih tehničnih vodij le stežka znajdejo, čemur naša društva posvečajo še vedno premalo skrbi in pozornosti. Tekme so dale naslednje izide:

Postojna : Sežana 39:23 (17:3);
Sežana : Il. Bistrica 39:15 (14:4);
Postojna : Il. Bistrica 40:17 (20:6).

POSTOJNA — ILIRSKA BISTRICA 96 : 49 (41 : 29)

V članski konkurenci sta pred 350 živahnimi gledalci nastopili samo moštvi Postojne in Ilirske Bistrice. Dvoboj med obema ekipama je pokazal realno razmerje sil in znanja v kvalitetnem vrhu primorske košarke.

Postojnčani so v izrednem tempu, ki ni popustil do kraja tekme, dobesedno nadigrali goste, ki so se na skorajšnji debut v II. republiški ligi vsled številnih objektivnih okoliščin kaj slabo pripravili, predvsem kondicijsko.

Postojnčani so s svojo doslej najboljšo igro v celoti presenetili. Hitrost, odličen start in visok skok večine igralcev pa smotrnost akcij v napadu in obrambi so posledica petmesečnega marljivega treninga v telovadnici, ki ga je vodil Ljubo Miklavčič. On, kakor tudi najvišji igralec Jordan ter Vižin so odšli te dni na odsluženje kadrovskega roka v JLA. Nastop proti Ilirski Bistrici je bila njihova poslovilna tekma.

Moštvi sta nastopili v naslednjih postavah:

Postojna: Tavčar 47, L. Miklavčič 13, Jordan, Babuder 13, Pellaschier 4, Makarovič 3, Orel 6, Bajc 10, Cigon in Paternost.

Il. Bistrica: R. Grlj 21, M. Grlj 13, Štemberger 9, Kopriva, Prosen 2, Lenarčič 4, Žnidaršič in Štefan.

Lestvica polfinalnega prvenstva mladinskih moštev je takšna:

Postojna	2	2	0	79:40	4
Sežana	2	1	1	62:54	2
Il. Bistrica	2	0	2	32:79	0

Petorica najboljših strelcev, ki so bili obenem tudi najboljši igralci, je naslednja: Jurca (P) 45, Šajna (S) 27, Škrinjar (S) 20, Inocente (P) 19 in Šušter (Il. B.) 13 košev.

Na finalnem turnirju za prvenstvo koprškega okraja v košarki, ki bo te dni v Postojni, bodo nastopili zmagovalci pri mladincih in članih z obeh polfinalnih turnirjev v Postojni in Piranu.

M. A.

M. P.

Tesen poraz Izole na Jesenicah

Zaradi dveh zaporednih porazov je moštvo Izole zdrknilo na osmo mesto prvenstvene lestvice. Medtem ko je bil poraz z Ljubljano zaslužen, pa tega ne bi mogli reči za srečanje z Jesenicami. Res so domačini v prvem polčasu vodili z 2:0, toda ko so gostje zmanjšali razliko na 2:1 tik pred koncem prvega polčasa, so vzeli pobudo v svoje roke in jo obdržali do konca. Jeseničani so zmagali zaradi odlične igre svojega

obrambe, Izolani pa so se morali spoprijazniti z dejstvom, da ne zmagata zmeraj tisti, ki je boljši.

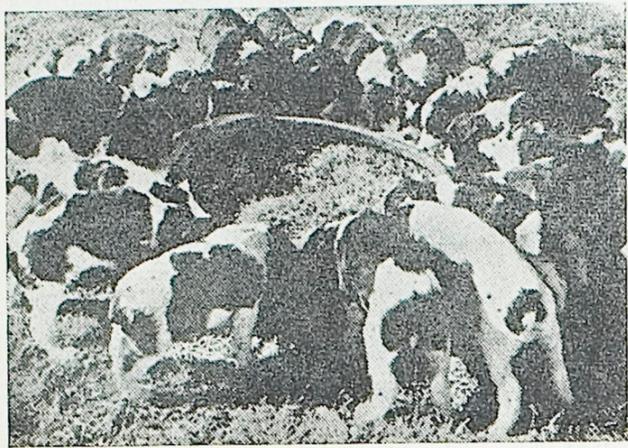
Lestvica:

Branik	14	10	2	2	47:15	22
Rudar	14	9	3	2	36:18	21
Maribor	14	7	5	2	29:14	19
Ljubljana	14	7	3	4	26:20	17
Kladivar	14	7	3	4	30:26	17
Sobota	14	6	2	6	53:40	14
Krim	14	6	2	6	27:24	14
Izola	14	4	5	5	19:24	13
Grafičar	14	3	5	6	21:32	11
Triglav	14	3	4	7	20:28	10
Jesenice	14	2	1	11	17:47	5
Slovan	14	0	5	9	14:40	5

OBVESTILO

V nedeljo, 5. aprila, ob 9. uri bo v Kopru, v gledališki dvorani, redna letna konferenca okrajnega odbora Ljudske tehnike, na kateri bodo govorili o tehničnem izobraževanju mladine in o prihodnjih nalogah članov Ljudske tehnike.

V prihodnjem kolu se bo Izola pomerila na svojem igrišču z odličnim moštvom Maribora. Tokrat ima lepo priložnost, da se rehabilitira pred svojo publiko in premaga enega od kandidatov za prvo mesto.

Štirideset dni so stari psički na gornji sliki. Verjeli ali ne — sedemnajst hkrati jih je povrgla čistokrvna kokeršpanijelka svojemu gospodarju, nekemu kmetovalcu in navdušenemu lovcu v Rogers Meda, Colorado, ZDA

Prva zmaga

Ob vznožju francoskih Ardenov leži ob reki Maas mesto Sedan, znano po svoji tekstilni industriji. Ima nekaj nad 20.000 prebivalcev. Se bolj je znano po raznih bitkah, ki so bile v njegovi bližini za Francoze vedno usodne. Tako n. pr. so leta 1870 Nemci tam

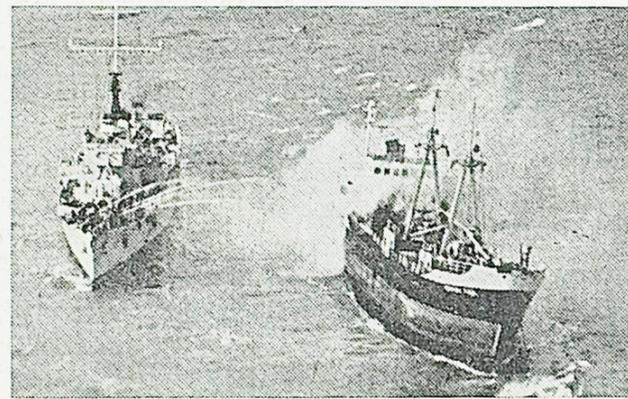
zajeli cesarja Napoleona III. in vso njegovo vojsko. V teku zadnjih sto let so francoski generali prav tam naokoli izgubili tri bitke. Na nedavnih volitvah je v sedanskem okrožju kandidiral in bil tudi izvoljen za poslanca general Noret. Tamkajšnji prefekt mu je čestital z besedami: »Vi ste prvi francoski general, ki je zmagal pri Sedanu!«

V mestu Bownanville v ZDA živi starica Eugenia Fraizer, ki je navdušen pristaš militarizma. »Kaj more biti lepšega, kot vojaško življenje,« je prepevala po mestnih ulicah tudi letos, ko se je za svoj 93. rojstni dan kot vsako leto napravila v vojaško obleko in si zadela puško na rame...

POGLABLJANJE SUESKEGA PREKOPA

Tri ameriška podjetja so pričela poglobljati Sueški prekop. Dela bodo trajala dve leti in bodo stala 6,36 milijona egiptovskih funtov. Plule bodo potem lahko skozi ladje z ugrezom 11,28 m.

Nemški tramper »Vorman Rass« je bil te dni v hudi nevarnosti: v strojnici je nastal požar, ki je grozil uničiti ladjo. Na pomoč je prvi prihitel angleški minolovec »Juwell«, ki je z vodno zaveso zakril ladjo, vendar pa ni mogel nič opraviti proti besnečemu ognju. Pomagali pa so si tako, da so s helikopterjem prepeljali gasilce na ladjo, ti pa so potem iz neposredne bližine lahko ukrotili rdeče peteline in rešili ladjo

VESTNA RAZNAŠALKA POSTE

Ena izmed poštinih golobic, ki so jih ob pričetku lanske svetovne razstave v Bruslju spustili s pošto pod oblako, je na nekem majhnem otoku v bližini Stockholma priletela skozi okno v neko hišo, sedla na stol in zlegla jajce. Nato je spet odfrčala in nadaljevala svojo pismoško pot.

RENSKE JEGULJE

Vedno manj jih je. Obrežne tovarne z odpadno umazanijo in vedno bolj gosti ladijski promet sta jih pregnala v mirnejše in bolj čiste vode. Nekdaj je bil lov na jegulje prav na Renu zelo donosen. Tudi število ribičev, ki bi se ukvarjali z lovom na jegulje, vidoma pada. Lovijo z mrežami, vršami in ostmi. Za lov se poslužujejo posebnih majhnih in zelo okretnih čolnov, tako imenovanih »šokerjev«. Opolnoči dvignejo mreže in vrše prvič, drugič v jutranjih urah. Povpraševanje po jeguljah ulov izdatno presega. Iskane so z bukovino prekajene jegulje.

Ciprski heroj, grški polkovnik Jurij Grivas, legendarni vodja EOKE in grških upornikov na Cipru, je po sklenjenem sporazumu o Cipru zapustil otok in se odpeljal z letalom v Grčijo. Gornja slika ga kaže ob njegovem triumfalnem sprejemu v Atenah na letališču. Polkovnik Grivas je bil po nemški okupaciji Grčije med zadnjimi vojnimi oficirji v angleški vojski.

Mornarjeva zabava - cenejša

Tudi našim pomorščakom hamburška mestna četrt St. Pauli s svojimi sloviti zabavišči ni tuja. Najbrž imajo z njimi slabe izkušnje, kot se je o njih v teku zadnjih let čulo in pisalo od vsepovsod. Brezglavo navijanje cen in pedo izkoriščanje gostov je v mnogih lokalih že dolgo klicalo po odpomoč. Ponekod so gostom, čim so bili okajeni, cene enostavno podvojili. V nekaterih restavracijah je stala črna kava 20 nemških

mark, pivo z žganjem 10 mark. Nekje je bila točilna miza glede cen razdeljena na tri dele. V prvem delu je stala steklenica piva 1,5 marke, v drugem dve marki in v tretjem delu z žensko postrežbo štiri marke. Dogajalo se je, da so gostu, ki je plačal s stomarskim bankovcem, vrnilo le toliko, kakor če bi bil predložil petdesetmarkske bankovce. Če je ugovarjal, ga je krepak »vencitelj« enostavno postavil pred vrata.

Vsemu temu je mestna uprava napravila sedaj konec. Posebna komisija je pregledala vse gostinske lokale, primerjaje njihove cene z velikostjo in stopnjo gostišča. Če je bilo vse v skladu, je na zunanji strani ob vходу v lokal namestila poseben letak, na katerem sta upodobljena rešilni pas in Mihaelijeva cerkev, simbol Hamburga. Nad rešilnim pasom pa stoji napisano: »St. Paulijev obrat s primernimi cenami.«

ZGRADBA IZ PENASTEGA STEKLA

Na Češkoslovaškem so zadovoljivo uspeli poskus v gradnji poslopja s penastim steklom. Kose penastega stekla, pritrjene na cevno konstrukcijo, omejejo z malto. Gradnja se dviga za polovico hitreje kot po starem načinu ter je za 40% cenejša. Prihranek je predvsem v materialu in njegovem transportu, je pa zgradba v primeri z normalno tudi za tretjino lažja. Te vrste gradnje so posebno primerne za kmetijske stavbe, ker so njihove stene dobri izolatorji toplote, ne zadržujejo vlage in jim tudi kisline ne škodijo.

Pupinova stoletnica

V lanskem oktobru je minilo sto let od rojstva našega slavnega rojaka Mihajla Pupina, univerzitetnega profesorja in izumitelja, ki ga poznamo tudi po njegovi avtobiografiji »Od pastirja do izumitelja«. Združenje diplomiranih študentov tehniške šole na Kolumbijski univerzi v ZDA, kjer je Pupin mnogo let delo-

val kot slovit profesor elektromehanike, je za slavljenčevu stoletnico ustanovilo Jubilejno medaljo Mihajla Pupina, namenjeno odlikovancem za izredne zasluge v korist domače dežele. Prvi jo je nedavno prejel kontraadmiral Hyman G. Rickover, »oče atomsko podmornice«.

NAJVEČJA NAJDIŠČA JANTARJA

Na jantar, dragoceno okamenelo smolo iglavcev, so v izredno veliki množini našli sovjeti v Kalningrajski pokrajini ob vzhodnem morju. Jantarski sloji v debelini 8 m ležijo tik ob morski obali in segajo mestoma do 500 m daleč v morje. Izkoriščajo jih s hidromehaniziranim dnevnim kopom. Vsak kubični meter izkopa vsebuje približno poldrug kilogram jantarja.

Filmska igralka Debra Paget ima posebno veselje s slačenjem na filmskem platnu in je pripravljena povsod od Hollywooda prek Tokia in čez nazaj v Hollywood — seveda proti primernemu honorarju z nekaj ničlami — razkazovati svoje čare radovednim kinoobiskovalcem. Na sliki jo je videti v vlogi tempeljske vestalke in plesalke, ki jo je nekdanji igrala slavnja La Jana v znanem filmu Indijski grobovi. Te ga so zdaj ponovno posneli z Debro Paget v omenjeni vlogi

Če bo šlo tako naprej, bo Mary Ellen Liles (na sliki levo) najmlajša prababica na svetu. Pred nedavnim je namreč postala s svojimi tridesetimi leti že drugič stara mama. Poročila se je, ko je imela 12 let in je s trinajstim že rodila hčerko Tressie (na sliki desno), jo poročila s petnajstim letom in z njeno sedemnajsto pomladjo že drugič postala babica. Zdaj pa si sami izračunajte, kdaj bo prababica in še praprababica če bo šlo po tej poti naprej

— Hvala lepa, sem obljubila možu, preden je šel na pot, da ne bom kadila...

Jack London: 42
SMOKE-BELLEV

S cepinom, ki ga je držal v desnici, in s palico, ki jo je držal v levi, je kakor plesalec na vrvi, s stegnjenimi rokami lovil ravnovesje. Stopil je z eno nogo naprej, pa jo je takoj zopet pritegnil. Malo je manjkalo, pa bi bil omahnil!

»Kaj bi dal za to, da bi bil prosjak,« je rekel in se nasmehnil. »Če se zdaj srečno rešim milijonarstva, se ne bom nikdar več potegoval za to čast. Je močno neprijetna.«

»Nič se ne boj,« ga je osrčeval Dimač. »Jaz sem že napravil to pot; zato bo boljše, če grem prvi.«

»Seveda, zato her tehtaš štirideset funtov več!« se je hudoval mali mož. »Nikar ne skrbi zame, bom takoj miren.« In res, kar v hipu je obvladal svoje živce. »Le glej, zdaj gre za reko Rogue in za jabolka,« je govoril in stopil naprej z največjo previdnostjo in vendar s hladnokrvno gotovostjo. Stopal je čisto nalahko, ker bi mu ena sama trda stopinja lahko bila usodna. Prehodil je že dve tretjini tiste smrtonovarne poti. Kar se je ustavil, da bi pregledal rego, čez katero bi moral stopiti. Na njenem dnu je namreč zagledal svežo razpoklino. Dimač, ki ga je skrbno motril, je zapazil, kako je Karsonu ušel pogled v brezno in kako se je začel komaj vidno tresti.

»Naravnost glej!« mu je ostro, skoro surovo ukazal Dimač. »Zdaj! Naprej!«

Mali mož je ubogal in stopal naprej. Ni se več ustavil. Poševna stena na drugi strani je bila od sonca izlizana in gladka, vendar ni bila posebno strma. Zato je

Karson z lahkoto splezal do ozke police, se obrnil in sedel.

»Zdaj je vrsta na tebi,« je zaklical. »Pogum in nikar se ne oziraj navzdol. Zaradi te neumnosti bi bil kmalu dušo izpustil. Kar brez bojzani naprej! Pa le hitro gibaj! Most je zlodjevo gnil.«

Lovč s palico ravnovesje, se je Dimač začel pomikati po nevarni poti. Bilo mu je jasno, da stoji most na trhljih nogah in da lahko vsak hip zgripi v globino. Nenadoma je začutil tresljaj, potem komaj čutno zibanje snežene grmade, potem pa zopet tresljaj. Sledil je oster pok. Vedel je, da se za njim nekaj dogaja. Če bi bil gluhi in slep, bi mu o tem pričal srepi in groze polni Karsonov obraz. Iz globočin pod seboj je zaslišal slaboten, komaj slišen šum tekoče vode in nehote so se obrnile njegove oči navzdol, proti neizmernemu breznu. Siloma jih je odtrgal od tega pogleda in jih nameril na pot pred seboj. Prekoračil je dve tretjini in dospel do rege. Kolikor je mogel presoditi po njenih ostrih robovih, je bila še čisto sveža, sonce se je še ni dotaknilo. Že je dvignil nogo, da bi prestopil, kar se je rega začela vidno širiti. Istočasno je zaslišal pod seboj ostro pokanje. Stopil je hitro čez, toda zaradi uglajenih žebeljev mu je na poševnem robu rege spodletelo. Padel je na obraz in zdrsnil proti špranji. Nogi sta mu že zašli vanjo, s prsmi pa je slonel na palici, ki jo je pri padcu zasadil v sneg.

Prvi Dimačev občutek je bila neka nepopisna zoprna slabost in prva misel, ki mu je prišla, je bilo začudenje, zakaj ni padel v špranjo. Za hrbotom je pokalo in se treslo, da je palica kar brnela. Iz globine, od srca ledenika, je prihajalo bobnenje velikih kosov ledu in snega, ki so se spodaj odlamjali od premostka. In vendar je tisti most, čeprav ves razpokan, še vedno stal. Seveda, tisti del, ki ga je bil že prešel, se je nagnil za kakih dvajset stopinj. Od tam, kjer je bil, je lahko videl Karsona, ki je čepel na svoji polici, upiraje se z nogami v raztajano površino, in naglo odvijal vrv.

»Čakaj!« je klical. »Ne gani se, sicer bo vsa vražja past zgrmela na dno.«

S hitrim pogledom je preračunal daljavo, snel z vrta svilen ruto in jo privezal na konec vrvi. Iz žepa je potegnil drugo tako ruto in jo privezal k prejšnji ter tako podaljšal vrv. Spletena je bila iz nestrojene kože in je zato bila zelo močna in lahka. Prvi lučaj je bil spreten in Dimač je zgrabil za vrv. Hotel je ob vrvi splezati iz nevarnega kraja, toda Karson, ki si je drugi konec vrvi še čvrsteje pritrnil k pasu, ga je ustavil.

»Priveži si jo k pasu,« je ukazal.

»Če mi spodleti, pojdeš tudi ti za mano,« je ugovarjal Dimač.

Mali mož je postal trdovraten. »Jezik za zobe!« je zaklical ježno. »Ali ne veš, da bi odjek tvojega glasu lahko sprožil tisto vražjo past na dno?«

»Ampak, če mi spodrsne...« je znova začel Dimač. »Molči! Ne bo ti spodrsnilo, ne. Stori, kakor sem ti velel. Da, tako je prav — pod pazduhami. Le trdno veži! Tako, zdaj! Naprej, ampak polagoma; bom že jaz vlekel vrv k sebi. Le počasi naprej, polahko.«

Dimač je bil le še dobrih dvanaest čevljev oddaljen od trdnih tal, ko se je začel most rušiti. Skoro neslišno, toda vedno hitreje se je sesipal.

»Hitro!« je zaklical Karson in vlekel z vso silo za vrv. Ko je snežna grmada končno buhnila v globino, se je Dimač pravkar hotel oprijeti roba razpoke, toda padajoči most ga je potegnil za seboj. Karson je sedel, široko razklenil kolena, in na vse kriplje potegnil za vrv. Sila potegljaja je vrgla Dimača na steno ledenika, toda Karson je izgubil ravnovesje in omahnil s police, kjer je sedel. Kakor mačka se je prevrgel na prsi in obupno iskal z rokami, kje bi se oprijel. Polagoma je drsel navzdol. Štirideset čevljev niže, na drugem koncu napete vrvi, je z enako obupnostjo iskal opore Dimač. Prav takrat, ko je planil iz globine grom, ki je pričal, da je most dosegel dno, sta se oba ustavila. Najprej je obstal Karson, ki je bil našel leden robček in se nanj oprl. Potem pa je s tisto mrvico sile, ki jo je še imel, nategnil vrv in tako zaustavil tudi Dimača.